

สภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1

CONDITION OF TEACHERS' PERFORMANCE ACCORDING TO
VOCATIONAL EDUCATION QUALIFICATION IN VOCATIONAL
EDUCATION INSTITUTE EASTERN REGION 1

สุเทพ ทิสมบูรณ์
SUTHEP THISOMBOON

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2550

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

สภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1

CONDITION OF TEACHERS' PERFORMANCE ACCORDING TO
VOCATIONAL EDUCATION QUALIFICATION IN VOCATIONAL
EDUCATION INSTITUTE EASTERN REGION 1

สุเทพ ทิสมบูรณ์

SUTHEP THISOMBOON

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 75122
วัน,เดือน,ปี 19 ต.ค. 2550

.b.....
.i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2550

CONDITION OF TEACHERS' PERFORMANCE ACCORDING TO
VOCATIONAL EDUCATION QUALIFICATION IN VOCATIONAL
EDUCATION INSTITUTE EASTERN REGION 1

SUTHEP THISOMBOON

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL
CURRICULUM AND INSTRUCTION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2007

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1
นักศึกษา	นายสุเทพ ทิสมบุญ
รหัสประจำตัว	48063201
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
พ.ศ.	2550
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และประเภทวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 จำนวน 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.83 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าความแตกต่าง ๆ (t-test) และค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) พบความแตกต่างนำไปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe'

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2. สภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 โดยภาพรวม ครูมีวุฒิการศึกษาต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน และครูประเภทวิทยาลัยต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Thesis Title	Condition of Teachers' Performance According to Vocational Qualification in Vocational Education Institute Eastern Region 1
Student	Mr.Suthep Thisomboon
Student ID.	48063201
Degree	Master of Industrial Education
Program	Vocational Curriculum and Instruction
Year	2007
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr.Lertlak Klinhom
Thesis Co-Advisor	Dr.Phadungchai Papat

ABSTRACT

The purposes of this research aimed to study and compare condition of teachers' performance according to vocation education qualification in vocational education institute eastern region 1, which were categorized by qualification of their education, teaching experience and a type of colleges. The sample this research were 242 teachers. The instruments utilized for data collection were questionnaires, which had reliability was 0.83 Data were analyzed by calculation percentage, frequency, Mean, Standard Deviation, t-test and One way ANOVA If differences were found, it would by brought to compare by using Scheffe'

The research finding were as followed :

1. The teachers under vocational institutes eastern region 1, with conditions of job performance according to teacher professional criteria totally practice at high level.
2. There was wholly insignificant difference of the teachers under vocational institutes eastern region 1, Who a different degree of their education, and there was statistically significant difference of .05 of the teachers who have the different teaching experience. And who stay in Different colleges.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้การแนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่งมาโดยตลอด รวมทั้ง ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขเพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ ประจำสาขาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และอาจารย์ในสาขาอื่น ๆ ประกอบด้วย ผศ.ดร.อำนาจ ตั้งเจริญชัย ผศ.ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณประธานและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ให้มีคุณค่าและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้ที่มีส่วนร่วมจากสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้การสนับสนุนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณกำลังใจ ความรัก ความอบอุ่น จากสมาชิกทุกคนในครอบครัว และเพื่อน ๆ ร่วมรุ่นทุกท่านที่เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยทำงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้เป็นที่ระลึกแก่พระคุณของบิดา-มารดา ครู-อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุเทพ ทิสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญภาพ.....	XI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	3
1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.6 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพทางภูมิศาสตร์.....	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 วิชาชีพครู.....	8
2.1.1 ความหมายของวิชาชีพ.....	9
2.1.2 คุณลักษณะวิชาชีพ.....	9
2.1.3 ความหมายของครู.....	12
2.1.4 จรรยาบรรณครู.....	12
2.1.5 บุคลิกภาพของครูอาชีวศึกษา.....	16
2.1.6 เจตคติของครูอาชีวศึกษา.....	19
2.1.7 มนุษยสัมพันธ์ของครูอาชีวศึกษา.....	22
2.1.8 ความรู้ความสามารถของครูอาชีวศึกษา.....	25
2.1.9 บทบาทของครู.....	28
2.1.10 หน้าที่และความรับผิดชอบของครู.....	29
2.1.11 คุณลักษณะที่ดีของครู.....	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2 การอาชีวศึกษา.....	38
2.2.1 ความหมายของการอาชีวศึกษา.....	38
2.2.2 เป้าหมายและจุดประสงค์ของการอาชีวศึกษา.....	38
2.2.3 ปรัชญาของการอาชีวศึกษา.....	41
2.2.4 คุณลักษณะเฉพาะของการอาชีวศึกษา.....	45
2.2.5 การปฏิรูปการอาชีวศึกษา.....	47
2.3 มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา.....	49
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	65
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	70
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1.....	71
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	92
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	108
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	108
5.2 อภิปรายผล.....	110
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	112

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก. หนังสือราชการ.....	117
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามประกอบการวิจัย.....	126
ประวัติผู้เขียน.....	133

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภท วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและประเภทวิทยาลัย.....	70
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงานและลำดับที่ของ สภาพการปฏิบัติของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา โดยภาพรวม 12 มาตรฐาน.....	71
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของ สภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ.....	73
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของ สภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 2 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน.....	74
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของ สภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 3 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตาม ศักยภาพ.....	75
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของ สภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนแบบ เสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง.....	76
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของ สภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ.....	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 6 จักกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน.....78
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ.....79
4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี.....80
4.11	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์...81
4.12	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์.....82
4.13	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา.....83
4.14	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์..... 84
4.15	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในภาพรวม 12 มาตรฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในภาพรวม 12 มาตรฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....87
4.17	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในภาพรวม 12 มาตรฐาน จำแนกตามประเภทวิทยาลัย.....89
4.18	แสดงการวิเคราะห์ เปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน ของครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในภาพรวม 12 เกณฑ์มาตรฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....93
4.19	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนของสภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในภาพรวม 12 มาตรฐาน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....94
4.20	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี.....96
4.21	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนของสภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในภาพรวม 12 มาตรฐาน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จำแนกตามประเภทวิทยาลัย.....97
4.22	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ.....99
4.23	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 2 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน.....100

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.24	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงาน ของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 3 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ.....101
4.25	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงาน ของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิด ผลจริง.....102
4.26	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงาน ของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ ที่เกิดแก่ผู้เรียน.....103
4.27	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงาน ของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี.....104
4.28	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงาน ของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....105
4.29	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงาน ของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 11แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา.....106
4.30	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงาน ของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์.....107

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การศึกษาระดับประถม-มัธยม 12 ปี.....	46

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาถือว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ และเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสนองความต้องการของการพัฒนาประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไว้ในมาตรา 81 ให้รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาประเทศ การพัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรมของชาติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2543 : 19-20) การที่ทราบว่าครูมีคุณภาพมีมาตรฐานตามที่สังคมต้องการนั้น สามารถพิสูจน์หรือตรวจสอบได้จากการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนของครู โดยใช้เกณฑ์เป็นตัวชี้วัด ซึ่งสามารถใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูเป็นตัวชี้วัดการปฏิบัติงานของครูอาชีพศึกษาได้ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าโดยลักษณะและภาระงานแล้ว ครูอาชีพศึกษาเป็นวิชาชีพที่ต้องมีจรรยาบรรณและมาตรฐานถือปฏิบัติตามคุรุสภากำหนด (วีระพันธ์ สิทธิพงศ์. 2543) : [Online]

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 กำหนดให้คุรุสภาเป็นสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อกำหนดมาตรฐานวิชาชีพออก และเพิกถอนใบอนุญาต กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพรวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งได้แก่ผู้ได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น(ศึกษานิเทศก์) ได้มีความรู้ความเข้าใจในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งเป็นการควบคุมตามพระราชบัญญัติ

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน ได้ประกาศเป็นข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ.2548 ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาผู้เข้าสู่วิชาชีพต้องมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพตามที่กำหนดจึงจะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และเมื่อเข้าสู่วิชาชีพแล้ว จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตนแนวทางในการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา(สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2548 : 38-40)

ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่ง อาชีพครูเป็นการให้บริการทางการศึกษา ถือเป็นวิชาชีพ เพราะมีความรับผิดชอบต่อประชาชน งานของครูก่อให้เกิดผลงานทั้งทางตรงและทางอ้อมในความรู้ ความคิด ทักษะนิสัย จริยธรรมและค่านิยมของผู้เรียน ถ้าครูสอนดีมีคุณภาพ ถ้าสอนไม่ดีด้อยคุณภาพหรือสอนผิดก็ทำให้ศิษย์ด้อยคุณภาพหรือเป็นความพินาศทางสังคมที่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อีกมากมาย

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 1) แม้จะมีการปฏิรูปการศึกษาทั่วไปในวงการครู ครูทำงานหนักมากขึ้น แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายเท่าที่ควรจะได้จากการประกวดแข่งขันความสามารถนักเรียนในเวทีโลก นักเรียนไทยยังติดอันดับท้าย ๆ ของการแข่งขัน ปัญหาคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมปรากฏมากขึ้นทั้งการติดยาเสพติด การทะเลาะวิวาท การล้วงละเมิดทางเพศ การมั่วสุมในแหล่งอบายมุขและมีค่านิยมที่ไม่เหมาะสมกับชีวิตความเป็นไทย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 17) ทางด้านสถานการณ์คุณภาพของคณาจารย์การศึกษาในปัจจุบัน นายจ้างยังไม่พอใจในฝีมือการทำงาน เพราะยังไม่มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้จริง การฝึกอบรมอาชีพยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริง (ช่อผกา แก้วใหญ่ และ วรวิทย์ อริรุทธ์วรกุล. 2545 : 53) ซึ่งสอดคล้องกับที่กล่าวว่าอาชีพทางการศึกษาของประเทศไทย ยังไม่มีระบบที่แน่นอน ทำให้การศึกษาด้านการอาชีวศึกษาไม่ได้มาตรฐานตามที่ตลาดแรงงานต้องการ ส่งผลให้ประเทศไทยมีอำนาจการผลิตต่ำ เพราะขาดแรงงานที่มีฝีมือไม่ทันต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ (ชนะ กสิภาร. อ้างใน ช่อผกา แก้วใหญ่ และ วรวิทย์ อริรุทธ์วรกุล. 2545 : 54)

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 เนื่องจากเล็งเห็นว่า การปฏิบัติงานของครูในสถาบันการอาชีวศึกษาในสถานศึกษานั้น เป็นสิ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อระบบการจัดการศึกษาในแต่ละสถาบันอย่างแท้จริง เนื่องจากสภาพการปฏิบัติงานของครูแต่ละคนแสดงให้เห็นถึงผลสะท้อนในงานที่ปฏิบัติ เช่น ความรู้ ความคิด ทักษะนิสัย ความเชี่ยวชาญ จริยธรรม และค่านิยม ของนักเรียนนักศึกษาที่ครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนนักศึกษาด้วย และงานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่ การวางแผน เพื่อแก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดให้กับสังคม และประเทศชาติ ต่อไปในอนาคตได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จำแนกตาม
 - 2.1 วุฒิการศึกษา
 - 2.2 ประสบการณ์สอน
 - 2.3 ประเภทวิทยาลัย

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีสภาพการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา แตกต่างกัน

1.3.2 ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา แตกต่างกัน

1.3.3 ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ที่ประเภทวิทยาลัยต่างประเภทกัน มีสภาพการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา แตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัย ดังนี้ (เอกสารวิชาการ ลำดับ 1/2548 : 13-15)

- มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 7 รายงานการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากร คือ ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1

ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 10 แห่ง มีจำนวน 617 คน

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1

ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 10 แห่ง คำนวณโดยวิธีการใช้สูตรของ YAMANE และใช้วิธีการสุ่มอย่างมีระบบ ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 0.05% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 242 คน

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.5.2.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

1. วุฒิการศึกษา แบ่งเป็น
 1. ปริญญาตรีและต่ำกว่า
 2. สูงกว่าปริญญาตรี
2. ประสบการณ์สอน แบ่งเป็น
 1. ต่ำกว่า 11 ปี
 2. 11-20 ปี
 3. 21 ปีขึ้นไป
3. ประเภทวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา แบ่งเป็น
 1. วิทยาลัยเทคนิค
 2. วิทยาลัยการอาชีพ
 3. วิทยาลัยสารพัดช่าง
 4. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

1.5.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐาน

วิชาชีพทางการศึกษา

1.6 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพทางภูมิศาสตร์

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัดการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 1 ซึ่งครอบคลุมจังหวัดต่างๆดังนี้ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก จังหวัดสระแก้ว

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1.7.1 สภาพการปฏิบัติงานของครู หมายถึง ภารกิจ บทบาท หน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

1.7.2 การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง วิธีการศึกษาค้นคว้าในการพัฒนาตนเองและการเผยแพร่ ผลงานทางวิชาการ ที่องค์กรหน่วยงานจัดขึ้นและจะต้องมีผลงานและการรายงานอย่างชัดเจน

1.7.3 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.7.4 การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ วิเคราะห์ และวินิจฉัย ส่งเสริมและการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

1.7.5 การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การปรับปรุงหรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน เตรียมการสอนเพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้

1.7.6 การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ หมายถึง การใช้วิธีการประดิษฐ์คิดค้นผลิต เลือกใช้ ปรับปรุง เครื่องมืออุปกรณ์ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

1.7.7 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การมุ่งให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ แสวงหาความรู้ตามความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง สรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง และเป็นบุคลิกภาพติดตัวผู้เรียนตลอดไป

1.7.8 การรายงานการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียน ที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอน ให้ครอบคลุม และเสนอรายงานการปฏิบัติ

1.7.9 การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออกทางประพฤติ และการปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป ที่เหมาะสมกับความเป็นครู ทำให้ผู้เรียนเกิดความเลื่อมใสและถือเป็นแบบอย่าง

1.7.10 การร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็น ยอมรับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และยอมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ

1.7.11 การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ตามสภาพของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสาระสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

1.7.12 การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยการนำปัญหามาใช้ในการพัฒนา และจัดกิจกรรม กำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้อย่างนำไปสู่การพัฒนา

1.7.13 ครู หมายถึง บุคลากรทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงาน-ราชการ และครูพิเศษ ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1

1.7.14 วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับความสำเร็จทางการศึกษาของครู ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1.7.14.1 ปริญญาตรีและต่ำกว่า หมายถึง ความสำเร็จทางการศึกษาของครู ระดับวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และเทียบเท่าปริญญาตรี

1.7.14.2 สูงกว่าปริญญาตรี หมายถึง ความสำเร็จทางการศึกษาของครูระดับวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโท และปริญญาเอก

1.7.15 ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ทางด้านการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 11 ปี , 11-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป

1.7.16 ประเภทสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่ดำเนินการในหน้าที่ทางด้านการจัดการเรียนการสอน ในประเภทวิชาที่มีลักษณะเหมือนกัน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1.7.16.1 วิทยาลัยเทคนิค หมายถึง สถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เปิดสอนในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จำนวน 4 วิทยาลัย คือ

1. วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว
2. วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี
3. วิทยาลัยเทคนิคบูรพาปราจีนบุรี
4. วิทยาลัยเทคนิคนครนายก

1.7.16.2 วิทยาลัยสารพัดช่าง หมายถึง สถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เปิดสอนในประเภทวิชาหลักสูตรการสอนระยะสั้นและหลักสูตรพิเศษ ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ สำหรับนักเรียนนักศึกษา และประชาชนทั่วไป จำนวน 1 วิทยาลัย คือ วิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรี สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1

1.7.16.3 วิทยาลัยการอาชีพ หมายถึง สถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มุ่งเน้นการจัดการศึกษา และการฝึกวิชาชีพ สำหรับท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ดำเนินการเปิดสอนจำนวน 4 วิทยาลัย คือ

1. วิทยาลัยการอาชีพกบินทร์บุรี
2. วิทยาลัยการอาชีพวังน้ำเย็น
3. วิทยาลัยการอาชีพนครนายก

4. วิทยาลัยการอาชีพพองศรีรักษ์

1.7.16.4 วิทยาลัยเกษตรกรรม หมายถึง สถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ทางด้านเกษตรกรรม เปิดสอนในประเภทหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปว.ส.)สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ดำเนินการเปิดสอน จำนวน 1 วิทยาลัย คือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว

1.7.16.5 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง สถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษา ประกอบด้วย จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก จังหวัดสระแก้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง สภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ผู้วิจัยได้รวบรวมทฤษฎี เอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 วิชาชีพครู

- 2.1.1 ความหมายของวิชาชีพ
- 2.1.2 คุณลักษณะวิชาชีพ
- 2.1.3 ความหมายของครู
- 2.1.4 จรรยาบรรณครู
- 2.1.5 บุคลิกภาพของครูอาชีวศึกษา
- 2.1.6 เจตคติของครูอาชีวศึกษา
- 2.1.7 มนุษยสัมพันธ์ของครูอาชีวศึกษา
- 2.1.8 ความรู้ความสามารถของครูอาชีวศึกษา
- 2.1.9 บทบาทของครู
- 2.1.10 หน้าที่และความรับผิดชอบของครู
- 2.1.11 คุณลักษณะที่ดีของครู

2.2 การอาชีวศึกษา

- 2.2.1 ความหมายของการอาชีวศึกษา
- 2.2.2 เป้าหมายและจุดประสงค์ของการอาชีวศึกษา
- 2.2.3 ปรัชญาของการอาชีวศึกษา
- 2.2.4 คุณลักษณะเฉพาะของการอาชีวศึกษา
- 2.2.5 การปฏิรูปการอาชีวศึกษา

2.3 มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 วิชาชีพครู

การประกอบอาชีพเป็นการปฏิบัติหน้าที่การงาน ในสังคมที่มีความซับซ้อนรูปแบบของการประกอบวิชาชีพก็ซับซ้อนด้วย จึงมีการบัญญัติศัพท์เพื่อใช้ตามลักษณะที่ผิดแผกต่างกันไป เช่น การงาน งานอาชีพ และงานวิชาชีพ งาน (Job) หมายถึง สิ่งหรือเรื่องที่ทำเป็นภารกิจต่อสิ่งหนึ่ง

สิ่งใดเป็นคราว ๆ การงาน (Work) หมายถึง ภารกิจที่ต้องทำอยู่เสมออาจมีงานหลายอย่างทำเป็นประจำอาชีพ (Career) หมายถึง งานที่ทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพเป็นภารกิจที่ต้องทำเพื่อเลี้ยงชีพ ส่วนวิชาชีพ (Profession) นั้น ก็เป็นอาชีพแต่เป็นอาชีพที่ต้องใช้วิชาความรู้ที่ได้ฝึกฝนมาจนเชี่ยวชาญ (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2542 : 148)

2.1.1 ความหมายของวิชาชีพ (Profession)

พจนานุกรม Collins Cobuild (อังกิน ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2542 : 148) อธิบายความหมายของวิชาชีพว่า เป็นลักษณะหนึ่งของงาน (Job) ซึ่งเป็นงานที่ผู้ทำต้องได้รับการฝึกฝน โดยเฉพาะและเป็นงานที่ทำให้ผู้ประกอบกรนั้น ได้รับฐานะที่สูงเป็นพิเศษจากสังคม ตัวอย่าง เช่น การงาน (Work) ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาโรค กฎหมาย หรือการให้การศึกษา อบรม เป็นต้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2539 : 766) อธิบายว่าวิชาชีพเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญ

สรุปได้ว่า วิชาชีพครู คือ การปฏิบัติภาระกิจที่ปฏิบัติเป็นประจำอยู่เสมอ โดยเป็นอาชีพที่จะต้องใช้ความรู้ที่ได้รับการฝึกฝนจากการศึกษา เพื่อเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่นให้ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการเรียนรู้ในสิ่งที่ได้เรียนโดยตรง

2.1.2 คุณลักษณะวิชาชีพ (Characteristics of Profession)

อาชีพที่สังคมยกย่องหรือมีสถานะพิเศษในสังคมนั้น ต้องมีคุณลักษณะตามเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งนักสังคมวิทยาและนักทฤษฎีทางการศึกษาได้ร่วมกันเสนอไว้ ดังนี้

วิจิตร ศรีสอาน (2535 : 823 - 824) อธิบายลักษณะของวิชาชีพชั้นสูงไว้ว่ามี 6 ลักษณะ ดังนี้

1) วิชาชีพชั้นสูงจะต้องมีบริการที่ให้แก่สังคม ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงและจำเป็น (Social Service) วิชาชีพหลัก ๆ ในแต่ละวิชาชีพต่าง ๆ ก็มีบริการที่ให้แก่สังคมเป็นการเฉพาะของแต่ละวิชาชีพ โดยไม่ซ้ำซ้อนกันบริการของวิชาชีพนี้ อาจมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

2) สมาชิกของวิชาชีพชั้นสูง จะต้องใช้วิธีการแห่งปัญญาในการให้บริการ (Intellectual Method) หมายความว่า การวินิจฉัยตัดสินใจในการปฏิบัติต่อผู้รับบริการของวิชาชีพนั้น จะต้องอาศัยความรู้ ความคิดและสติปัญญาเป็นพื้นฐานสำคัญมากกว่าการใช้ทักษะและความชำนาญการแต่เพียงด้านเดียว แต่เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความรู้ ความคิด หลักการ และทฤษฎีจึงจะประกอบการได้ วิธีการนี้เรียกว่า วิธีการแห่งปัญญา

3) สมาชิกของวิชาชีพชั้นสูง จะต้องได้รับการศึกษาอบรมให้มีความรู้กว้างขวางลึกซึ้ง โดยใช้ระยะเวลายาวนานพอสมควร (Long Period of Training) เนื่องจากต้องใช้วิธีการแห่งปัญญาในการให้บริการ โดยปกติมักจะถือเป็นเกณฑ์ว่า อย่างน้อยควรต้องได้รับการศึกษาในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ ไม่น่ากว่าปริญญาตรีและมักจะใช้เวลาศึกษามากกว่า 4 ปี หลังจากมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้เพื่อ

จะให้หลักประกันแก่ผู้ให้บริการสามารถให้บริการที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพได้ เพราะมีการศึกษาอบรมมามากพอ

4) สมาชิกของวิชาชีพชั้นสูงจะต้องมีเสรีภาพในการใช้วิชาชีพนั้น ๆ ตามมาตรฐานของวิชาชีพ (Profession Autonomy) หมายความว่า การวินิจฉัยในการให้บริการ ภายในขอบเขตของวิชาชีพ แต่ละวิชานั้น สมาชิกของวิชาชีพนั้น ๆ ควรจะมีเสรีภาพในการให้บริการโดยปราศจากการแทรกแซงจากบุคคลภายนอก การใช้เสรีภาพทางวิชาชีพเป็นความรับผิดชอบสำคัญ เมื่อผู้ที่เป็นสมาชิกของวิชาชีพได้รับการศึกษาอบรมมาดีแล้ว ก็เป็นธรรมดาที่จะสามารถวินิจฉัยเพื่อให้บริการได้ถูกต้องตามลำพัง ความเป็นอิสระในการให้บริการเป็นลักษณะที่จำเป็นที่ทุกวิชาชีพต้องมี แต่จะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความยอมรับของสังคมและผู้รับบริการเป็นสำคัญ

5) วิชาชีพชั้นสูงจะต้องมีจรรยาบรรณ (Professional Ethics) จรรยาบรรณเป็นแนวทางของการปฏิบัติวิชาชีพ ผู้ที่ละเมิดจรรยาบรรณจะต้องได้รับการลงโทษ ในกรณีร้ายแรงอาจถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้ ในสังคมจะมีกฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพ โดยเฉพาะวิชาชีพหลัก ๆ ซึ่งให้บริการอันอาจจะมีผลกระทบต่อสวัสดิการ สวัสดิภาพ และความมั่นคงปลอดภัยของสังคม ในประเทศไทยก็มีกฎหมายคุ้มครองการปฏิบัติวิชาชีพอยู่หลายวิชาชีพ ผู้จะปฏิบัติวิชาชีพจะต้องได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพจึงจะกระทำได้ เช่น วิชาชีพเวชกรรม วิศวกรรม หรือ สถาปัตยกรรม เป็นต้น

6) วิชาชีพชั้นสูงจะต้องมีสถาบันวิชาชีพเป็นแหล่งกลางในการสร้างสรรค์จริยธรรม มาตรฐานของวิชาชีพ (Profession Institution) สถาบันหรือองค์กรวิชาชีพเป็นแหล่งกลางในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสถาบันวิชาชีพ สถาบันวิชาชีพมีสองลักษณะ คือ ลักษณะที่หนึ่งเป็นสถาบันควบคุมและพัฒนามาตรฐานและการปฏิบัติวิชาชีพ เช่น แพทย์สภา หรือเนติบัณฑิตสภา เป็นต้น ลักษณะที่สองเป็นสมาคมวิชาชีพ เพื่อเป็นแหล่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก และเสริมสร้างความแข็งแกร่งและความก้าวหน้าของวิชาชีพ เช่น แพทย์สมาคม หรือสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2543 : บทนำ) กล่าวถึงวิชาชีพครูไว้ว่า วิชาชีพครูมีปรัชญาที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน หรือมุ่งหวังผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างรอบด้าน ซึ่งจำเป็นต้องมีระบบที่องค์ประกอบทุกส่วนสัมพันธ์กันเพื่อนำไปสู่ผลดังกล่าวนับตั้งแต่มีการกำหนดมาตรฐาน กำหนดนโยบายและแผนงานที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนมีการบริหารจัดการ ซึ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นจริง ปฏิบัติได้ในภาวะปกติของผู้เรียน มีการอบรมครู การให้ขวัญและกำลังใจที่มุ่งเน้นให้ครูได้คิด ปฏิบัติตัดสินใจ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นปกติ เน้นเทคนิควิธีการพัฒนาผู้เรียนและนิสัยในการพัฒนา ทำให้การปฏิบัติงานของครูมีผลถึงลักษณะของผู้เรียนอย่างถาวรเป็นปกติวิสัย

อุทุมพร จามรมาน (2537 : 2) ซึ่งความแตกต่างระหว่างการประกอบวิชาชีพกับการประกอบอาชีพว่าต่างกันที่กิจกรรม ของการปฏิบัติภาระหน้าที่ กิจกรรมของการประกอบวิชาชีพจะมีลักษณะ

ดังนี้ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญา อาศัยความรู้เฉพาะสิ่ง ต้องมีการเตรียมตัวล่วงหน้า ต้องการ ความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ต้องใช้เวลาเต็มเวลาและมีการเป็นสมาชิกที่ถาวร มีมาตรฐานให้ บริการผู้อื่น และกิจกรรมที่มีองค์กรสถาบันรองรับอย่างชัดเจน และเข้มแข็งนอกจากนี้ยังกล่าว ว่า วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่จำเป็นสำหรับสังคม ยิ่งการเปลี่ยนแปลงทางประชากร การเปลี่ยนแปลง ทางวิทยาการ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ยิ่งมากยิ่งรุนแรงเท่าไร ความจำเป็นต้องมี ครูเพื่อทำหน้าที่รับมือกับการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ยิ่งมากเท่านั้น อย่างไรก็ตามผู้ที่เข้ามาสู่วงการวิชาชีพ ครูก็ต้องมีคุณลักษณะบางอย่าง และเมื่อได้รับการฝึกฝนจนมีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพแล้วก็ต้อง มีคุณลักษณะเพิ่มเติมอีกหลายประการ ในกระบวนการดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมและ พัฒนาวิชาชีพครู ให้ทันกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

Gutek (อ้างในธีรศักดิ์ อัครบรร. 2542 : 152 - 154) อธิบายว่า การสอนมีฐานะเป็น วิชาชีพ (Teaching as a Profession) สาขาหนึ่งในสังคม จึงส่งผลให้ครูมีฐานะเป็นนักศึกษาระดับ วิชาชีพด้วยและได้สรุป คุณลักษณะวิชาชีพเพื่อเป็นเกณฑ์พิจารณาวิชาชีพครูไว้ 6 ประการคือ

1) วิชาชีพเป็นกิจกรรมทางปัญญาและวิชาความรู้เฉพาะด้าน การสอนก็เป็นกิจกรรมทาง ปัญญา การออกแบบวิธีการถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม ทักษะและค่านิยมให้กับเยาวชน ครูต้อง ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์แห่งวิชาชีพ อันเป็นวิทยาการเฉพาะด้าน และต้องใช้สติปัญญาในการถ่ายทอด แต่ละสิ่งแต่ละอย่างให้กับศิษย์

2) วิชาชีพเป็นกิจการที่จำเป็น เฉพาะสาขาที่สังคมต้องการและบริการแก่สังคม การสอน เป็นการให้บริการแก่สังคมในด้านการถ่ายทอดทักษะทางสังคม ค่านิยมตลอดจนวิชาการต่าง ๆ ให้แก่ เยาวชนตามที่สังคมประสงค์ เป็นการให้บริการที่เฉพาะสาขาที่ต่างจากวิชาชีพอื่น

3) การประกอบกิจการของวิชาชีพนั้น อยู่บนพื้นฐานทางทฤษฎีทางวิทยาการของศาสตร์ แต่ละสาขา ที่สามารถประยุกต์มาเป็นการปฏิบัติงานฝีมือ โดยทั่วไปจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสามารถ เฉพาะตัวของผู้ประกอบการ แม้ว่าจะมีการถ่ายทอดเคล็ดลับวิธีการเฉพาะตัวแก่กันและกันบ้างก็ ตามแต่การประกอบวิชาชีพนั้น เป็นงานฝีมือที่สร้างสรรค์บนพื้นฐานของความรู้หลาย ๆ ด้านที่มีความหมายมากกว่าเคล็ดลับเพียงประการเดียว การสอนก็เช่นเดียวกันเป็นงานที่ต้องประสมประสาน วิทยาการทั้งปรัชญาการศึกษา ประวัติศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา หลักการสอน การประเมินผล การศึกษา ฯลฯ เพื่อจัดการในการสอนแต่ละครั้ง

4) การเข้าสู่วงการวิชาชีพนั้น ต้องเตรียมตัวในการศึกษาวิชาชีพนั้น ๆ ในวิทยาลัยหรือ มหาวิทยาลัยเป็นระยะเวลาที่มากพอสมควร

5) วิชาชีพแต่ละสาขาจะกำหนดมาตรฐานแห่งวิชาชีพนั้น โดยทั่วไปจะมีการกำหนดเป็น จรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อควบคุมความประพฤติและการปฏิบัติตน ตลอดจนมาตรฐานและคุณภาพ ในการประกอบวิชาชีพของมวลสมาชิก ศาสตร์และศิลป์แห่งการสอนก็มีจรรยาบรรณวิชาชีพที่ได้ ประกาศเผยแพร่ และใช้ควบคุมมาตรฐานและคุณภาพในการปฏิบัติตนของครูเช่นกัน

6) ผู้ประกอบวิชาชีพมีเอกสิทธิ์และเสรีภาพทางวิชาชีพ ในการประกอบวิชาชีพนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพมีเอกสิทธิ์ในการตกลงใจ และตัดสินใจที่จะใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาการสอนแต่ละครั้ง แต่ละวิชาผู้สอนย่อมมีเอกสิทธิ์ที่จะกำหนดวิธีสอนและออกแบบกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่กำหนดในหลักสูตร

สรุปได้ว่าวิชาชีพครู นั้น เป็นวิชาชีพชั้นสูงที่สังคมยกย่อง เป็นวิชาชีพที่มีจรรยาบรรณ มีมาตรฐานวิชาชีพ ควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติงานของครู วิชาชีพที่ครูจำเป็นที่จะต้องใช้ความรู้ จำเป็นจะต้องศึกษาหาความรู้ให้ก้าวหน้าทันกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม และการเมือง รวมถึงเป็นวิชาชีพที่รัฐบาลจะต้องเข้ามาควบคุมดูแล เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่มีบทบาท ต่อสังคมโดยรวมอย่างชัดเจน ทางด้านความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ

2.1.3 ความหมายของครู

ความหมายของครู มีบุคคลทางการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 168) ได้ให้ความหมายคำว่า “ครู” หมายถึง ผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์

สุนน อมรวิวัฒน์ (2535 : 468 - 474) ได้ให้ความหมายของครูไว้ 5 ประการ ดังนี้

- 1) ครู คือ มนุษย์
- 2) ครู คือ กัลยาณมิตร
- 3) ครู คือ ผู้นำทางปัญญาและวิญญาณ
- 4) ครู คือ ผู้มีศาสตร์และศิลปะ
- 5) ครู คือ ผู้ที่ดำรงและคำจูนความเป็นไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายคำว่า “ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริม การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัยขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีทั้งของรัฐและเอกชน

2.1.4 จรรยาบรรณครู

ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการศึกษา เป็นผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการให้การศึกษา เป็นผู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และให้พัฒนาไปตามความมุ่งหมายของ สังคม ครูที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นครูที่มีทั้งความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมแห่งความเป็นครูนั้นคือความมีจรรยาบรรณเพื่อให้เกิดการตระหนักและประพฤติตน อยู่ในศีลธรรม จรรยาบรรณและวินัยที่ดี

คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา จึงวางระเบียบว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ.2539 โดยกำหนด ให้ครูมีจรรยาบรรณดังต่อไปนี้

จรรยาบรรณข้อที่ 1

ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

หลักการ การแสดงออกของบุคคลในทางที่ดีเป็นผลมาจากสภาวะจิตใจที่ดีงามและความเชื่อถือที่ถูกต้องของบุคคล บุคคลที่มีความรักและเมตตาข่มแสดงออกด้วยความปรารถนาในอันที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อบุคคลอื่นมีความสุขภาพ ไตร่ตรองถึงผลแล้วจึงแสดงออกอย่างจิตใจ ครูจึงต้องมีความรักและเมตตาต่อศิษย์อยู่เสมอ ซึ่งจะเป็ผลให้พฤติกรรมที่ครูแสดงออกต่อศิษย์ เป็นไปในทางสุขภาพ เอื้ออาทร ส่งผลดีต่อศิษย์ในทุก ๆ ด้าน

คำอธิบาย ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า หมายถึง การตอบสนองต่อความต้องการ ความถนัด ความสนใจของศิษย์อย่างจริงใจสอดคล้องกับการเคารพ การยอมรับ การเห็นอกเห็นใจต่อสิทธิพื้นฐานของศิษย์ จนเป็นที่ไว้วางใจเชื่อถือและชื่นชม ได้รวมทั้งเป็นผลไปสู่การพัฒนารอบด้านอย่างเท่าเทียมกัน

จรรยาบรรณข้อที่ 2

ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

หลักการ ครูที่ดีต้องมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาศิษย์ให้เจริญได้อย่างเต็มศักยภาพ และถือว่าการรับผิดชอบของตนจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อศิษย์ได้แสดงออกซึ่งผลแห่งการพัฒนานั้นแล้ว ครูจึงต้องเรียนรู้เกี่ยวกับศักยภาพของศิษย์แต่ละคนและทุกคน เลือกกิจกรรมการเรียนที่หลากหลาย เหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาตามศักยภาพนั้น ๆ ดำเนินการให้ศิษย์ได้ลงมือทำกิจกรรมการเรียน จนเกิดผลอย่างแจ่มชัด และยังกระตุ้นช่วยย้ให้ศิษย์ทุกคนได้ทำกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อความเจริญงอกงามอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

คำอธิบาย ครูต้องอบรมสั่งสอนฝึกฝนสร้างเสริมความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ หมายถึง การดำเนินงานตั้งแต่การเลือกกำหนดกิจกรรมการเรียนที่มุ่งผลต่อการพัฒนาในตัวศิษย์อย่างแท้จริง การจัดให้ศิษย์มีความรับผิดชอบและเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินร่วมกับศิษย์ในผลของการเรียนและการเพิ่มพูนการเรียนรู้ภายหลังบทเรียนต่าง ๆ ด้วยความปรารถนาที่จะให้ศิษย์แต่ละคนและทุกคนพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพและตลอดไป

จรรยาบรรณข้อที่ 3

ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

หลักการ การเรียนรู้ในด้านค่านิยมและจริยธรรมจำเป็นต้องมีตัวแบบที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนยึดถือและนำไปปฏิบัติตาม ครูที่ดีจึงถ่ายทอดค่านิยมและจริยธรรมด้วยการแสดงตนเป็นตัวอย่างเสมอ

การแสดงตนเป็นตัวอย่างนี้ถือว่าครูเป็นผู้นำในการพัฒนาศิษย์อย่างแท้จริง

คำอธิบาย การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การแสดงออกอย่างสม่ำเสมอของครูที่ศิษย์สามารถสังเกตเห็นได้เองและเป็นการแสดงที่เป็นไปตามมาตรฐานแห่งพฤติกรรมระดับสูงตามค่านิยมคุณธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม

จรรยาบรรณข้อที่ 4

ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์

หลักการ การแสดงออกของครูใด ๆ ก็ตามย่อมมีผลในทางบวกหรือลบต่อความเจริญเติบโตของศิษย์ เมื่อครูเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาทุก ๆ ด้านของศิษย์ จึงต้องพิจารณาเลือกแสดงแต่เฉพาะการแสดงที่มีผลทางบวก พึงระมัดระวังและละเว้นการแสดงใด ๆ ที่นำไปสู่การชะลอหรือขัดขวางความก้าวหน้าของศิษย์ทุก ๆ ด้าน

คำอธิบาย การไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ หมายถึง การตอบสนองต่อศิษย์ในการลงโทษหรือให้รางวัลหรือการกระทำอื่นใดที่นำไปสู่การลดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และการเพิ่มพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา

จรรยาบรรณข้อที่ 5

ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

หลักการ การใช้ตำแหน่งหน้าที่ในวิชาชีพแสวงหาประโยชน์ตนโดยมิชอบ ย่อมทำให้เกิดความลำเอียงในการปฏิบัติหน้าที่ สร้างความไม่เสมอภาคนำไปสู่ความเสื่อมศรัทธาในบุคคลและวิชาชีพนั้น ดังนั้นครูจึงต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันมิควรได้จากศิษย์ หรือใช้ศิษย์ให้ไปแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

คำอธิบาย การไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบถึงการไม่กระทำการใด ๆ ที่จะได้มาซึ่งผลตอบแทนเกินสิทธิที่พึงมีพึงได้จาก การปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบตามปกติ

จรรยาบรรณข้อที่ 6

ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ

หลักการ สังคมและวิทยาการมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นครูในฐานะผู้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต

คำอธิบาย การพัฒนาตนเองทั้งในด้านอาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ หมายถึง การใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้า ริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีสามารถพัฒนาบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์

จรรยาบรรณข้อที่ 7

ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

หลักการ ความรักและเชื่อมั่นในอาชีพของตนยอมทำให้ทำงานอย่างมีความสุขและมุ่งมั่น อันจะส่งผลให้อาชีพนั้นเจริญรุ่งเรืองและมั่นคง ดังนั้นครูย่อมรักและศรัทธาในอาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครูด้วยความเต็มใจ

คำอธิบาย ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู หมายถึง การแสดงออกด้วยความชื่นชมและเชื่อมั่นในอาชีพครู ด้วยตระหนักว่าอาชีพนี้เป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคม ครูพึงปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและภูมิใจ รวมทั้งปกป้องเกียรติภูมิของอาชีพครู เข้าร่วมกิจกรรมและสนับสนุนองค์กรวิชาชีพครู

จรรยาบรรณข้อที่ 8

ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

หลักการ สมาชิกของสังคมใดพึงผนึกกำลังกันพัฒนาสังคมรอบข้าง ในวงวิชาชีพครู ผู้ประกอบอาชีพครูพึงร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้วยความเต็มใจอันจะยังผลให้เกิดพลังและศักยภาพในการพัฒนาวิชาชีพครูและการพัฒนาสังคม

คำอธิบาย การช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์ หมายถึง การให้ความร่วมมือ แนะนำ ปรีกษา ช่วยเหลือแก่เพื่อนครูทั้งเรื่องส่วนตัว ครอบครัว และการทำงานตามโอกาสอย่างเหมาะสม รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โดยการให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางวิธีการ ปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

จรรยาบรรณข้อที่ 9

ครูพึงประพฤติปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

หลักการ หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของการศึกษาคือการพัฒนาคนให้มีภูมิปัญญา และรู้จักเลือกวิธีการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ในฐานะที่ครูเป็นบุคลากรสำคัญทางการศึกษา ครูจึงควรเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

คำอธิบาย การเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย หมายถึง การริเริ่มดำเนินกิจกรรม สนับสนุนส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย โดยรวบรวมข้อมูล ศึกษา

วิเคราะห์ เลือกสรร ปฏิบัติตนและเผยแพร่ศิลปะ ประเพณี ดนตรี กีฬา การละเล่น อาหาร เครื่องแต่งกาย ฯลฯ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนการดำรงชีวิตตนและสังคม

สรุปได้ว่า จรรยาบรรณวิชาชีพครู หมายถึง การตระหนักในสิ่งที่ได้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งดี ๆ อยู่ในศีลธรรมอันดี มีมารยาทและอยู่ในระเบียบวินัยซึ่งเป็นข้อกำหนดกฎเกณฑ์ทางด้านงานอาชีพ ที่ได้

2.1.5 บุคลิกภาพของครูอาชีพศึกษา

บุคลิกภาพของครูอาชีพศึกษา หมายถึง ลักษณะนิสัยที่เด่นประจำตัวของแต่ละบุคคลซึ่งแสดงออกทางท่าทาง ความรู้สึกนึกคิด ความเฉลียวฉลาด กริยามารยาท ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพบางอย่างเกิดมาพร้อมกับบุคคล เช่น รูปร่าง หน้าตา สีผิว สัดส่วนของร่างกาย แต่บางอย่างเกิดจากการฝึกอบรม การเรียนรู้ และจากประสบการณ์ได้เป็นจำนวนมาก ดังนั้นผู้ที่เป็นครูสายอาชีพศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของบุคลิกภาพ ทั้งนี้เพราะ

สังคมโดยทั่วไปคาดหวังว่า ครูเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับสูง ซึ่งมีลักษณะด้านความเป็นคน (Manhood) ที่มีความสมบูรณ์ 2 ด้าน คือ

1. คนดี เป็นการพิจารณาลักษณะในแง่รายบุคคล เช่น ไม่ผิดคิด ไม่เสพลิงเสพลิด เป็นต้น
 2. พลเมืองดี เป็นการพิจารณาลักษณะในแง่ของกลุ่ม เช่น การ ไปเลือกตั้ง การเสียภาษี เป็นต้น
- นอกจากความเป็นคนดีและพลเมืองดีแล้ว ครูที่ดีจะต้องรอบรู้ในเรื่องปัจจัยมนุษย์ (Humanware) ปัจจัยข่าวสาร (Infoware) ปัจจัยการจัดการ (Manageware) และปัจจัยองค์กร (Orgaware) ซึ่งแนวคิดของสำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับสูง ได้เสนอลักษณะของความเป็นครูดี ไว้ดังนี้ (สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับสูง ม.ป.ท. ม.ป.ป.)

1. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ครูดีจะต้องมีคุณลักษณะหลายประการ ซึ่งคุณลักษณะต่าง ๆ นั้นสามารถฝึกตนเองได้ และเป็นพฤติกรรมถาวร เพราะความเป็นครูดี สังคมคาดหวังไว้สูงมาก ว่าครูต้องประพฤติตนที่ดีเป็นแบบอย่างได้ อันได้แก่

- 1.1 มีวินัย พฤติกรรมหลักได้แก่
 - 1.1.1 มีวินัยในตนเอง
 - 1.1.2 ปฏิบัติตามกฎระเบียบ
- 1.2 มีความซื่อสัตย์ พฤติกรรมหลักได้แก่
 - 1.2.1 มีความผูกพันที่จะปฏิบัติงานตามหน้าที่
- 1.3 มีความอดทน พฤติกรรมหลักได้แก่
 - 1.3.1 อดทนเมื่อเกิดอุปสรรค
 - 1.3.2 มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์

- 1.4 มีความประหยัด พฤติกรรมหลักได้แก่
 - 1.4.1 รู้จักประหยัดและออม
- 1.5 มีความยุติธรรม พฤติกรรมหลักได้แก่
 - 1.5.1 ความเป็นธรรม
 - 1.5.2 ความเป็นกลาง
- 1.6 มีความรับผิดชอบ พฤติกรรมหลักได้แก่
 - 1.6.1 รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
 - 1.6.2 ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วน
- 1.7 มีความเมตตา กรุณา พฤติกรรมหลักได้แก่
 - 1.7.1 ช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อผู้อื่น
 - 1.7.2 มีความประพฤติดีต่อนักเรียน

นอกจากคุณลักษณะดังกล่าวแล้ว ครูก็ยังต้องมีคุณลักษณะต่าง ๆ ที่คนดีโดยทั่ว ๆ ไปพึงมีอีกหลายประการ เช่น ความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ เป็นต้น

2. ด้านความเป็นประชาธิปไตย

ครูจะต้องยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้แก่

- 2.1 ประชาธิปไตยในการปฏิบัติงาน พฤติกรรมหลักได้แก่
 - 2.1.1 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 2.1.2 มีเหตุผล
- 2.2 ประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต พฤติกรรมหลักได้แก่
 - 2.2.1 มีความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย
 - 2.2.2 มีอิสรภาพในการประพฤติปฏิบัติตนเอง

3. ด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู

อาชีพครูเป็นอาชีพที่สร้างคุณลักษณะต่าง ๆ ให้แก่คนในสังคม หากครูขาดความรักและศรัทธาในอาชีพผลเสียจะตกอยู่กับประเทศชาติและประชาชน ซึ่งความรักและศรัทธาในอาชีพครู จำแนกได้ดังนี้

- 3.1 มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู พฤติกรรมหลัก ได้แก่
 - 3.1.1 มีความสนใจในการประกอบอาชีพครู
 - 3.1.2 ให้ความสำคัญในอาชีพ
 - 3.1.3 เกิดความสำนึกและตระหนักในฐานะที่เป็นครู

3.2 มีความรักในอาชีพครู พฤติกรรมหลัก ได้แก่

3.2.1 มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน

3.2.2 รักษาชื่อเสียงวิชาชีพครู

ครูอาชีพศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในสถาบันอาชีวศึกษาตามสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เช่น ในวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ ทั้งในอาชีพครูและอาชีพเฉพาะสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติอย่างดี

นั่นก็คือครูอาชีพศึกษา นอกจากจะมีคุณลักษณะที่ดีเหมือนกับครูผู้สอนทั่ว ๆ ไป คือ มีความรอบรู้ สอนดี มีคุณธรรม จรรยาบรรณ และมุ่งมั่นพัฒนาแล้ว ครูอาชีพศึกษายังต้องมีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพ มีทักษะมีความชำนาญตรงกับสาขาที่ตนสอน ต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง รับผิดชอบทั้งนักเรียน งานในหน้าที่และรับผิดชอบเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์วัสดุต่าง ๆ ต้องรู้จักการจัดและการบริหารโรงฝึกงาน วางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนมีความสามารถในการประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน หรือท้องถิ่นเพื่อแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ ที่ก้าวหน้าทันสมัยอยู่เสมอให้แก่ผู้เรียนและครู อาชีวศึกษาจะต้องมีความสามารถในการควบคุมดูแลศิษย์ในเรื่องการเรียน ตลอดจนความประพฤติของนักเรียนให้เป็นคนดีที่จะออกไปสู่สังคม เป็นที่ยอมรับของสังคมและการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การที่จะเป็นครูอาชีพศึกษาที่ดีดังกล่าวมาข้างต้นนั้น บุคลิกลักษณะหรือบุคลิกภาพที่เหมาะสม ซึ่งถือว่าเป็นสมรรถภาพอีกด้านหนึ่งของครูอาชีพศึกษาจำเป็นต้องมี ซึ่งย่อมต้องแตกต่างกันออกไปตามลักษณะหรือธรรมชาติของแต่ละประเภทของอาชีวศึกษา ครูอาชีพศึกษาควรมีบุคลิกภาพที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดังนี้

1. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครูหรือมีวิญญูณของความเป็นครู
2. มีศรัทธาและมีความภูมิใจในความเป็นครูอาชีพศึกษาของตนเอง
3. วางตัวได้เหมาะสมเป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่วไป
4. เป็นตัวอย่างที่ดีของนักศึกษา เช่น การพูดจา การแต่งกาย
5. มีจรรยาวิชาชีพและคุณธรรม
6. มีลักษณะของความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
7. เป็นผู้ตรงต่อเวลาและมีความรับผิดชอบสูง
8. มีความละเอียด รอบคอบ และประณีต
9. มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร
10. มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
11. มีความเที่ยงธรรม
12. เป็นผู้ฝึกฝนตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ

13. มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพสมบูรณ์
14. มีความกระฉับกระเฉง แคล่วคล่องว่องไว
15. มีความกระตือรือร้นอยากจะทำงานอยู่ตลอดเวลา
16. มีสภาพจิตใจที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์ดีและรู้จักควบคุมอารมณ์

จากบุคลิกภาพดังกล่าวข้างต้นมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะบุคลิกภาพบางอย่างเป็นสิ่งติดตัวเรามาแต่กำเนิด เช่น สูง ต่ำ ดำ ขาว เป็นไปตามธรรมชาติ แต่สิ่งเหล่านี้บางอย่างเราแก้ไขปรับปรุงเสริมแต่งได้บางประการ เช่น การบริหารร่างกาย จะทำให้บุคลิกภาพดีขึ้น น้ำเสียง กิริยา ท่าทาง ก็สามารถฝึกหัด ฝึกฝน ได้เพื่อให้เป็นที่น่าเลื่อมใส รักใคร่ เคารพนับถือ นอกจากนี้การแต่งกายก็จะช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ ไม่จำเป็นต้องเป็นของ ราคาแพง แต่ควรสะอาด เรียบร้อยและดูกระเปียบ ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม และความนิยมทางสังคม ซึ่งจะทำให้คุณมีฐานะ น่ารัก น่าเคารพ คุณภาพและเรียบร้อย ซึ่งจะรวม เรียกว่าแต่งกายได้เหมาะสม โดยพิจารณาจากสิ่งเหล่านี้ คือ

1. โอกาส (Occasion)
2. กาลเวลา (Time)
3. วัย (Age)
4. สถานที่ (Place)
5. สถานการณ์ เหตุการณ์ (Situation)

นอกจากนี้สุขภาพอนามัยของบุคคลจะมีผลต่อบุคลิกภาพของครูอาชีวศึกษามากพอสมควร เช่น ผู้ที่เจ็บป่วย อ่อนแอ มีโรคภัยเบียดเบียน ผิวหนังมีร่องรอยดูสกปรก ถ้าบุคคลใดมีสุขภาพ ร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงจะมีผลทำให้จิตใจ สติ ปัญญา และสุขภาพจิตดีเป็นปกติ ดังนั้นครูอาชีวศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญแก่บุคลิกภาพอันเกิดจากพันธุกรรมสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพของครูอาชีวศึกษา หมายถึง ลักษณะความเป็นคนที่มีความสมบูรณ์ ในตัวเองในด้านการเป็นคนดีและพลเมืองดี มีคุณธรรมจริยธรรม ขยัน อดทน ประหยัด มีความรัก และความศรัทธาในวิชาชีพครู ซึ่งเกิดจากสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ของตนเองทั้งสิ้น ซึ่งจะนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดีได้

2.1.6 เจตคติของครูอาชีวศึกษา

เจตคติของครูอาชีวศึกษา หมายถึง การมีจิตวิญญาณของความเป็นมืออาชีพ ในสาขาวิชาชีพที่ตนเองได้ศึกษาเล่าเรียน ฝึกฝน และปฏิบัติการสอนอยู่ มีจิตใจรักงานสอน มีความเสียสละ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และยังหมายรวมไปถึงพฤติกรรมที่แสดงออกมาแต่สิ่งที่ดีงาน ถือปฏิบัติเป็นประจำ มีความประสงค์ที่จะปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม

ครูอาชีพศึกษา นอกจากจะมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และวิชาชีพแล้ว ความรู้ในเนื้อหาสาระในวิชาชีพต่าง ๆ ก็มีความจำเป็น ต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้งทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติอีกด้วย แต่มีสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างมาก สำหรับความเป็นครูอาชีพก็คือ การมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครูอาชีพศึกษา อันได้แก่ ความมีใจรักงานการสอน การมีวิญญูณของความเป็นมืออาชีพในวิชาที่ตนเองสอนอยู่ มีการเสียสละ มีการปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน เป็นต้น

ครูอาชีพศึกษาที่ดีต้องมีลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งสามประการดังนี้

1. มีความสามารถในการสอน วิธีการอบรมและการพัฒนา การเป็นผู้นำและผู้ตามตลอดจนเป็นผู้ประสานงานที่ดี โดยได้รับการฝึกปฏิบัติเหมาะสมจนเกิดทักษะ

2. มีความรู้ดี ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 วิชาชีพเฉพาะอย่างลึกซึ้งเหมาะสมตามระดับการศึกษาที่จะสอน

2.2 วิชาชีพครู วิทยาการจัดการ จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสอน การวิจัย และการ

ประเมินผล

2.3 ความรู้ทั่วไป (General Knowledge) อันได้แก่ ความรู้รอบตัวเอง ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

3. การมีเจตคติต่ออาชีพครู นั่นคือมีวิญญูณของความเป็นครู ทำตนเองเป็นแบบอย่างที่ดี รักเมตตาปรานีเด็กรักอาชีพครู ใฝ่รู้ โลกทัศน์กว้างไกล รับผิดชอบต่อหน้าที่ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีวุฒิภาวะ มีชีวิตที่สงบเรียบง่าย และมีบทบาทในการช่วยเหลือชุมชน

ชนะ กสิถาร์ (2538 : 129) ได้กล่าวไว้ในวาระการประชุมสัมมนาผู้บริหารสถาบันผลิตครูว่า นักเรียนสายอาชีพศึกษามีคุณภาพดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้สอนอาชีพศึกษาจะถ่ายทอดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มากแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับผลที่ได้รับการฝึกทั้งทางด้านวิชาชีพ วิชาสามัญ และวิชาครู นอกจากนี้ครูอาชีพศึกษาคควรมีคุณลักษณะอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น

1. มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนและวิชาชีพครู

2. มีพรสวรรค์ทางช่างและมีจิตใจเป็นนักอุตสาหกรรม

3. ฉลาดและรู้จักแก้ปัญหา

4. สนใจปัญหาเด็กและแก้ปัญหาของเด็กได้

5. มีความคิดเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดง

ความคิดเห็น

6. มีคุณธรรมตัดสินปัญหาด้วยความเที่ยงธรรม

7. รักความก้าวหน้า หมั่นศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และมีความขยันในการปฏิบัติงาน

8. มีความเชื่อมั่นในตนเอง

9. มีความรู้และทักษะในวิชาที่ตนสอน

10. รู้จักจัดและบริหารโรงฝึกงาน

11. รู้จักเป้าหมายของงาน
12. เข้าใจในพฤติกรรมและพัฒนาของเด็ก
13. มีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอุตสาหกรรม
14. เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
15. รักษาเกียรติแห่งความเป็นครูของตน

การที่จะมีคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นได้ การมีวิญญาณของความเป็นครูอาชีวศึกษาจะต้องมีเป็นเบื้องต้นเสียก่อน การมีวิญญาณของความเป็นครูหรือความเป็นมืออาชีพนั้น เจตคติจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะ เจตคติ (Attitude) หมายถึง ความโน้มเอียงที่บุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ บุคคล สิ่งของ สถานการณ์ แนวคิด พฤติกรรม และอื่น ๆ ไปในทางบวกหรือลบ (สมพร สุทัศน์ย์. 2537 : 68 - 69)

เจตคติ มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางปัญญา อันได้แก่ ความคิด ความเชื่อที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ
2. องค์ประกอบทางอารมณ์ อันได้แก่ ความรู้สึกที่ดี-ไม่ดี ชอบ-ไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ
3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม อันได้แก่ แนวโน้มที่บุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติ เจตคติมิได้ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

1. การอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ ครู และบุคคลรอบ ๆ ข้าง
2. การเห็นแบบอย่างจากการที่ผู้อื่นแสดงให้เห็นหรือปฏิบัติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดทำให้เกิดการประทับใจหรือฝังใจจะทำให้เกิดการเลียนแบบ
3. อิทธิพลของกลุ่ม การเข้าไปเป็นสมาชิกกลุ่มใด ๆ ก็ตาม จะต้องยอมรับเจตคติของกลุ่มนั้นมาเป็นของตน
4. การสนองความต้องการของบุคคล การกระทำใด ๆ ถ้าทำให้บุคคลพอใจได้ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีเจตคติที่ดีต่อการกระทำสิ่งนั้น หรือสถานการณ์นั้น แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าการกระทำใด ๆ ไม่สนองตอบต่อความต้องการของบุคคลได้ บุคคลนั้นก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการกระทำนั้น สิ่งนั้นหรือสถานการณ์นั้น
5. ความผิดปกติในการปรับตัว อาจจะมาจกสุขภาพทางจิตผิดปกติ ทำให้มีการปรับตัวยาก ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่มองโลกในแง่ร้าย มีความรู้สึกที่ไม่ค่อยดีต่อสิ่งของและบุคคลรอบข้าง อันจะส่งผลต่อการมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ เสมอ

เจตคติของครูอาชีวศึกษาจะมีผลอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน เพราะการมีจิตวิญญาณครู การเป็นแบบอย่าง การใฝ่รู้ ฯลฯ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และให้พัฒนาไปตามความมุ่งหมายของสังคมอันจะส่งผลให้ผู้เรียนเข้าสู่ตลาดแรงงาน และสร้างงานขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.7 มนุษยสัมพันธ์ของครูอาชีวศึกษา

มนุษยสัมพันธ์เป็นศาสตร์และศิลป์ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล กลุ่มบุคคล คณะบุคคล หรือสังคม เพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่ นับถือ ความจงรักภักดี และความร่วมมือ (ธรรมรส โชติคุณุชร. 2524 : 6) มนุษยสัมพันธ์มีเป้าหมายที่สำคัญ เพื่อตนเองเป็นสุข ผู้อื่นเป็นสุข และสังคมมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง
2. เพื่อให้รู้จักและเข้าใจผู้อื่น
3. เพื่อให้เกิดความรักใคร่ เชื้อถือ ศรัทธาและไว้วางใจผู้อื่น
4. เพื่อให้ความร่วมมือร่วมใจในการทำงานไปสู่เป้าหมาย
5. เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในการทำงานและการอยู่ร่วมกัน
6. เพื่อให้ตนเอง ผู้อื่น และสังคมมีความสุข

กิจกรรมสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ คือ การจงใจซึ่งมีองค์ประกอบที่เป็นอิทธิพลต่อการสร้างมนุษยสัมพันธ์ได้แก่ 1. การรับรู้ 2. ความเชื่อ 3. ค่านิยม 4. ทักษะคติ

1. การรับรู้ หมายถึง การเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตามที่ได้มีประสบการณ์ ดังนั้น จึงต้องให้ทราบบุคคลแต่ละคนมีการรับรู้แตกต่างกัน หรือเหมือนกันอย่างไร ซึ่งต้องรวมถึงการรับรู้ตนเอง คือการเข้าใจว่าตนเองเป็นอย่างไรและการรับรู้ผู้อื่น การเข้าใจผู้อื่นว่าเป็นอย่างไรด้วย

2. ความเชื่อ จะเป็นตัวที่กำหนดพฤติกรรมที่สำคัญ เช่น ความเชื่อในเรื่องลัทธิศาสนา ความเชื่อจะผูกพันอยู่กับความดี ไม่ดีที่น้อยกว่าค่านิยม

3. ค่านิยม หมายถึง การเห็นคุณค่าแก่สิ่งต่างๆ ว่าดีหรือไม่ดี ค่านิยมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล คนไทยจะมีค่านิยมที่เป็นสังคมไทย โดยเฉพาะที่เรียกว่าสังคมอำนาจนิยม เช่น ยกย่องผู้มีอำนาจ เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส ค่านิยมของความสงบ และค่านิยมของความเกรงใจ เป็นต้น

4. ทักษะคติ เป็นเรื่องของความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ อันเป็นผลมาจากความคิด ความเชื่อ ฉะนั้นถ้าต้องการให้คนอื่นมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีก็ต้องสร้างความเชื่อให้เกิดขึ้นกับผู้อื่น ซึ่งอาจจะทำได้ทั้งสร้างทักษะคติที่ดีขึ้นใหม่หรือเปลี่ยนแปลงทักษะคติที่ไม่ดีให้เป็นทักษะคติที่ดี

บุคคลมีความจำเป็นต้องติดต่อสัมพันธ์กับคนกลุ่มต่าง ๆ ในสถาบัน สังคม เช่น คนในครอบครัว เพื่อนในที่ทำงาน หรือติดต่อสัมพันธ์กับคนต่างชาติ เพื่อผลประโยชน์บางอย่าง การติดต่อสัมพันธ์ดังกล่าว มีจุดมุ่งหมายและระดับความสัมพันธ์ไม่ต่างกัน ซึ่งแบ่งออกได้ 4 ระดับ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว
2. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและบุคคลอื่นในสังคม
3. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในและนอกองค์การ
4. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

2.1.7.1 กระบวนการสร้างมนุษยสัมพันธ์

ครูอาชีวศึกษาเป็นบุคคลในสังคมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องติดต่อสัมพันธ์กับคนกลุ่มต่าง ๆ ในสถาบันของสังคม จึงต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันคนต่าง ๆ ตั้งแต่คนในครอบครัว บุคคลต่าง ๆ ในสถานที่ทำงาน ซึ่งรวมถึงนักเรียน นักศึกษา คนงาน ครู – อาจารย์ ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ หรือบางครั้งอาจมีความจำเป็นต้องติดต่อกับชาวต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ต่าง ๆ กัน ซึ่งมีกระบวนการสร้างมนุษยสัมพันธ์ดังนี้

1. การศึกษาตนเองและผู้อื่น
2. การแก้ไขปรับปรุงตนเอง
3. การศึกษาสภาพวัฒนธรรม ประเพณีและสังคม
4. ศึกษาหลักและวิธีสร้างมนุษยสัมพันธ์
5. นำหลักและวิธีสร้างมนุษยสัมพันธ์ไปใช้ในชีวิตจริง

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การศึกษาตนเองและผู้อื่น การศึกษาและรู้จักตนเองเพื่อให้บุคคลอื่นรู้จัก ยอมรับทั้งส่วนดีและส่วนบกพร่องของเราเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีนั้นต้องเริ่มที่ตัวเราเองก่อน การศึกษาตนเองกระทำได้หลายวิธี เช่น สอบถามจากบุคคลอื่น ศึกษาจากทฤษฎีและจากแบบทดสอบต่าง ๆ แล้วประมวลเป็นลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งจะต้องกระทำด้วยความซื่อสัตย์ และเที่ยงธรรมต่อตนเอง ไม่โกหก และเข้าข้างตัวเอง จึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง

ส่วนการศึกษาผู้อื่นก็อาจจะกระทำโดยวิธีเดียวกันกับการศึกษาตนเอง คือ การสังเกต ใช้แบบสอบถามแล้วเปรียบเทียบกับทฤษฎีทางจิตวิทยา ก็จะทำให้รู้จักตนเองและผู้อื่นดีขึ้น

2. การแก้ไขปรับปรุงตนเอง เมื่อผ่านการศึกษาดูตนเองแล้วจะทำให้ทราบส่วนดีและส่วนบกพร่องของตนเองซึ่งจะต้องนำเอาทั้งส่วนดีและส่วนบกพร่องเหล่านั้น ไปพัฒนาปรับปรุงตนเองอย่างมีระบบและมีความอดทนเพื่อสร้างลักษณะนิสัยและพฤติกรรมต่าง ๆ ทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งต้องทำอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง และมีการประเมินผลด้วยความเที่ยงธรรมต่อตนเอง ไม่เข้าข้างและหลอกตนเอง จึงจะประสบความสำเร็จในการแก้ไขปรับปรุงตนเอง

3. ศึกษาสภาพวัฒนธรรม ประเพณี และสังคม การศึกษาสภาพวัฒนธรรม ประเพณี สังคม และสภาพธรรมชาติซึ่งมีผลกระทบต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของบุคคล โดยองค์รวมและจะมีผลต่อการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลและสถาบันได้ เช่น การนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน ความเชื่อและประเพณีปฏิบัติของแต่ละศาสนาแตกต่างกันออกไป การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันจะต้องนำเอาเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี สังคม และสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติมาเป็นองค์ประกอบ เพื่อมิให้กระทบต่อความเชื่อ ประเพณี ปฏิบัติของบุคคลและสถาบันเหล่านั้นด้วย

4. การศึกษาหลักการและวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งโดยทั่วไปและการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีนั้นจะต้องอยู่บนหลักการ หลักวิชาการ และวิธีการต่างๆ หลายวิธี แล้วนำมาผสมผสานกันกับ

ความสามารถส่วนตัวนำไปสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคล กลุ่มบุคคล ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และสังคมของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล เหล่านั้นอาศัยอยู่

2.1.7.2 วิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์สำหรับครูอาชีพศึกษา

วิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์หมายถึงเทคนิคกลวิธีที่ครูอาชีพศึกษาใช้ในการติดต่อสัมพันธ์ เพื่อสร้างความประทับใจให้เกิดแก่บุคคลทั่วไปในสังคม ซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้

1. ยิ้มแย้ม แจ่มใส
2. รู้จักฟังมากกว่าพูด
3. ให้ความสำคัญแก่ผู้อื่น
4. ไม่ควรมีความมั่นใจจนเกินไป
5. ควรวางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
6. ให้ความสำคัญแก่ผู้อื่น
7. สร้างความประทับใจในการพูด
8. รู้จักบริการ
9. รู้จักการต้อนรับผู้อื่น
10. รู้จักการให้ความรัก อกภัย ความช่วยเหลือ
11. มีความจริงใจต่อผู้อื่น
12. มีความเกรงใจ
13. มีสามัญสำนึก
14. รู้จักการยอมแพ้ และการยอมรับผิด
15. มีความเป็นกันเอง
16. อดทนและควบคุมอารมณ์ได้
17. มีมารยาทในการคบหาสมาคมกับผู้อื่น เช่น มีความสภาพ อ่อนน้อม และ

สำรวม

18. รู้จักการยกย่อง และชมเชยผู้อื่นอย่างเหมาะสม

การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในสถาบันอาชีวศึกษา ควรจะถือนักเรียนนักศึกษาเป็นบุคคลในครอบครัว ดังนั้นต้องมีการปฏิบัติหน้าที่ต่อกันให้สมบูรณ์ ให้ความรักความเมตตาต่อกัน ยกย่องให้เกียรติซึ่งกันและกัน เห็นอกเห็นใจ และให้อภัยกัน

ส่วนผู้ร่วมงานการสร้างมนุษยสัมพันธ์จะต้องไม่เห็นแก่ตัว แสดงความเอื้อเฟื้อต่อกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักตนเอง รู้จักสังคม และวัฒนธรรม

ส่วนกับบุคคลทั่วไปการสร้างมนุษยสัมพันธ์จะต้องปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลเพราะมนุษยสัมพันธ์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสร้างความสัมพันธ์อันดี

กับบุคคล กลุ่มบุคคล คณะบุคคล หรือสังคมเพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่ นับถือ ความจงรักภักดี และความร่วมมือ

สรุปได้ว่า มนุษย์สัมพันธ์ของครูอาชีวศึกษา หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ต่อกันด้วยความรักและความเมตตา ขกย่องให้เกิดริตซึ่งกันและกัน เห็นอกเห็นใจกัน ให้อภัยกัน ในการทำงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน สร้างความเป็นมิตรให้กับทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน

2.1.8 ความรู้ความสามารถของครูอาชีวศึกษา

ความรู้ความสามารถของครูอาชีวศึกษาจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะกระบวนการเรียนรู้มีหลากหลายวิธี ทุกคนควรแสวงหากระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเรื่องราวที่จะเรียนรู้ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กระบวนการเรียนรู้ที่ใช้หลักทั่วไปและกระบวนการเรียนรู้เฉพาะ ครูต้องยึดมาตรฐานหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับผู้เรียน เพื่อนำไปสู่คุณภาพการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตร และสอดคล้องกับบทบาททางสังคม วัฒนธรรมของชุมชน ครูต้องมีความรู้ถูกต้อง ชัดเจน ลุ่มลึกในวิชาที่สอนเป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ความรู้ความสามารถของครู โดยทั่วไปแล้ว ควรมีพระปัญญาคุณเกี่ยวกับงานสอน 10 ประการ ดังนี้ (พระธรรมปิฎก. 2542 : 13-17)

1. มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา และขอบเขตของกฎเกณฑ์ และหลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่นำมาใช้ในการสอนอย่างชัดเจน ตลอดจนรู้จักชั้นความสามารถของบุคคลที่มีพัฒนาการอยู่ในระดับต่าง ๆ
2. มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เป็นอย่างดี
3. รู้วิธีการและกลวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ที่จะนำเข้าสู่เป้าหมายที่ต้องการ
4. มีความรู้ในวิชาสรีรวิทยาและจิตวิทยาอย่างน้อยให้ทราบองค์ประกอบต่าง ๆ และการปฏิบัติหน้าที่ขององค์ประกอบเหล่านั้นในกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล และถ้าเป็นไปได้ควรมีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในทางวิทยาศาสตร์เพื่อรู้จักสภาวะของสิ่งทั้งหลายและมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อสิ่งเหล่านั้น อันจะเป็นเครื่องเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
5. รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความโน้มเอียง แนวความสนใจ และความถนัดโดยธรรมชาติ
6. รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านระดับสติปัญญา ความสามารถ พัฒนาการด้านต่าง ๆ และความพร้อมที่จะเรียนรู้
7. รู้ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคถ่วงหรืออุปสรรคเพิ่มพูน ผลสำเร็จของการเรียนรู้และการฝึกอบรมในระดับต่าง ๆ กับรู้จักใช้เทคนิคต่าง ๆ เข้าแก้ไขหรือส่งเสริม นำการเรียนรู้และการฝึกอบรมให้ดำเนินก้าวหน้าไปด้วยดี
8. รู้ประวัติพื้นเพเดิมและประสบการณ์ในอดีตของผู้เรียน

9. พิจารณาสังเกตผู้เรียน ในขณะที่เขามีบทบาทอยู่ในชีวิตจริงในกลุ่มชนหรือสังคม สามารถรู้เท่าทัน และเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เขาแสดงออกในขณะนั้น ๆ ว่าเป็นผู้มีปัญหาหรือไม่อย่างไร มองเห็นสาเหตุแห่งปัญหานั้นและพร้อมที่จะเข้าช่วยเหลือแก้ไขได้ทันที

10. รู้จัก เข้าใจ แจ่มแจ้ง และแน่ใจว่าผลสัมฤทธิ์ที่เป็นจุดหมายนั้นคืออะไร เป็นอย่างไร และตนเอง สามารถกระทำผลสัมฤทธิ์นั้นให้เกิดขึ้นได้ทันที

ลักษณะของครูที่มีความรู้ความสามารถหรือครูเก่งจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและความสามารถปฏิบัติได้ในเรื่อง ปัจจัยความเป็นครู (Teacherware) และปัจจัยเทคโนโลยี (Technoware) ปัจจัยให้บริการ (Serviceware) ดังนี้ (กองส่งเสริมวิทยฐานะครู ม.ป.ท. ม.ป.ป.)

1. ด้านการทำงาน ประกอบด้วย

1.1 รู้และเข้าใจในหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

1.1.1 รู้และเข้าใจหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

1.1.2 รู้และเข้าใจเนื้อหาวิชาที่สอน

1.1.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้

1.2 มีความสามารถปฏิบัติงานหน้าที่ครู พฤติกรรมหลัก ได้แก่

1.2.1 บริการด้านกิจการนักเรียนได้

1.2.2 ทำงานด้านธุรการ

2. ด้านความมุ่งมั่นพัฒนา ประกอบด้วย

2.1 มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ พฤติกรรมหลัก ได้แก่

2.1.1 รู้จักประเมิน และปรับปรุงตนเอง

2.1.2 สนใจใฝ่รู้

2.2 มีการพัฒนาโรงเรียนทุกด้านให้ก้าวหน้า พฤติกรรมหลัก ได้แก่

2.2.1 ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน

2.3 มีการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น พฤติกรรมหลัก ได้แก่

2.3.1 บำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน

2.3.2 การให้ความร่วมมือกับชุมชน

3. ด้านความรอบรู้ ประกอบด้วย

3.1 มีความรอบรู้สถานการณ์บ้านเมือง และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง พฤติกรรมหลัก ได้แก่

3.1.1 สนใจสถานการณ์บ้านเมืองปัจจุบัน

3.1.2 สนใจความเปลี่ยนแปลงสังคมในชุมชน

3.2 มีความเป็นผู้นำทางวิชาการที่สามารถ “อ่านคนออก บอกคนได้ ใช้คนเป็นและเห็นอนาคต” พฤติกรรมหลัก ได้แก่

3.2.1 เป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียน

3.2.1 เป็นผู้นำทางวิชาการในชุมชน

3.3 มีการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล พฤติกรรมหลักได้แก่

3.3.1 มีหลักในการคิดแก้ปัญหา

3.3.2 มีฐานในการคิดแก้ปัญหา

3.3.3 มีวิธีคิดแก้ปัญหา

ครูอาชีวศึกษาตามความเห็นขององค์การแรงงานสากล (ILO) ควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในเรื่องต่อไปนี้

1. ต้องมีสมรรถนะในการพัฒนาให้ผู้จบการศึกษา มีวัฒนธรรมอุตสาหกรรมอันประกอบ
ด้วย

1.1 ความรู้ในอุตสาหกรรมสัมพันธ์

1.2 ธรรมชาติทางเทคโนโลยี

1.3 การจัดการในการทำงาน

1.4 การทำงานเป็นทีม

1.5 วิธีการพัฒนาทักษะ

2. ต้องมีความเข้าใจว่าการพัฒนาคนเข้าสู่อาชีพ ประกอบไปด้วยมิติที่นำมาใช้ในหน้าที่และ
มิตินอกเหนือหน้าที่ คือ กิจนิสัยในการทำงาน (Work Habit) และจริยธรรมในการทำงาน (Work
Ethics) ที่สำคัญ เช่น

2.1 ทักษะในการจัดการปฏิบัติการ

2.2 ทักษะสิ่งแวดล้อมทำงาน

2.3 ทักษะการเรียนรู้ในสถานที่ทำงาน

2.4 ทักษะการทำงานเป็นทีม

3. ต้องมีความเข้าใจว่าจำนวนอาชีพและเส้นแบ่งระหว่างอาชีพในอนาคตจะลดลง

4. เข้าใจและสนับสนุนธรรมชาติของการเรียนรู้ ซึ่งต้องตื่นตัวอยู่เสมอ

5. สนับสนุนการพัฒนานุเคราะห์ขององค์การ

6. สนับสนุนการพัฒนาการฝึกงานด้วยการทำงานจริง (On-the-Job-Training) ร่วมกับ
องค์การต่าง ๆ

7. จัดการเรียนการสอน การฝึกให้เกิดความเสมอภาค เช่น จัดการศึกษาโดยคำนึงถึง
คนพิการ สตรี แรงงานที่ไร้การศึกษา แรงงานสูงอายุที่ไม่ได้รับการฝึกอาชีพใหม่ เป็นต้น

8. ฝึกบุคลิกภาพสำหรับไปประกอบอาชีพอิสระและธุรกิจขนาดย่อม รวมทั้งผลิตบุคลากร
ให้กับธุรกิจเหล่านี้โดยตรง (ILO/APSDEP. 1981 : 16 – 19)

ความรู้ ความสามารถของครูอาชีวศึกษา คือ ต้องให้ความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ อันนำมาซึ่งทักษะมากกว่าองค์ความรู้ เพราะองค์ความรู้ศึกษาได้ไม่ยากนัก เพราะผู้เรียนจะมีความรู้เดิมอยู่ส่วนหนึ่ง เมื่อรวมกับสิ่งพบเห็นใหม่ก็จะเป็นการสร้างความรู้ใหม่ ครูอาชีวศึกษาที่ดึ้นนั้นต้องสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้คือสิ่งที่ตกผลึกอยู่ในตัวผู้เรียน หลักจากได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ที่แท้จริงคือ การเข้าถึงความจริงของสรรพสิ่งทั้งปวง กระบวนการเรียนรู้จะต้องยึดธรรมชาติของผู้เรียนและหลักการที่ถูกต้องของแต่ละวิชาควบคู่กันไป

สรุปได้ว่า ความรู้ความสามารถของครูอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ วิธีการในการปฏิบัติงานที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานจริง โดยจะต้องยึดมาตรฐานของหลักสูตรวิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับผู้เรียน เพื่อนำไปสู่คุณภาพการเรียนตามมาตรฐานหลักสูตรและมีการนำไปจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพต่อไปได้

2.1.9 บทบาทของครู

ยนต์ ชุ่มจิต (2544 : 232 - 236) กล่าวถึง “บทบาทของครู” หมายถึง “ภาระที่ ผู้เป็นครูต้องรับผิดชอบ” เช่น ภาระที่จะต้องพัฒนาเยาวชน ภาระที่จะต้องพัฒนาสังคมและภาระที่จะต้องพัฒนาการเมืองการปกครอง และกล่าวอีกว่ากล่าวว่าการในอดีตหรือปัจจุบันย่อมมีความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาสังคมและประเทศชาติเหมือน ๆ กัน กล่าวคือ ครูที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริงย่อมทุ่มเทพลังที่ครูมีอยู่เพื่อความเจริญงอกงามของศิษย์ โดยมุ่งหวังให้ศิษย์มีความรู้ความสามารถเป็นคนดีมีคุณธรรม มีความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพะ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วย่อมกล่าวได้ว่า ครูนั้นมีความสำคัญตลอดกาลไม่ว่าจะเป็นอดีต ปัจจุบัน อนาคต แต่เนื่องจากสภาพสังคมเศรษฐกิจการปกครอง สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ตลอดจนความเจริญทางวิทยาการต่าง ๆ การสื่อสาร การคมนาคม ในปัจจุบันกับอดีตนั้นต่างกันมาก เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วบทบาทของครูในอดีต จึงไม่สู้ที่จะซับซ้อนมากมายเหมือนบทบาทของครูในปัจจุบัน กล่าวโดยสรุปบทบาทของครูในอดีต และปัจจุบันที่สำคัญ ๆ มีดังต่อไปนี้

1) ครูเป็นแม่พิมพ์ที่ดีทั้งด้านความรู้และความประพฤติ ครูจะสอนอะไรต้องศึกษาหาความรู้ในสิ่งนั้น ๆ ให้มากพอและถูกต้องเสียก่อน สิ่งที่ครูต้องระบุนเกี่ยวกับการสอนมีหลายอย่าง เช่น เนื้อหาวิชาที่จะสอน จิตวิทยาการเรียนการสอน หลักสูตร หลักการสอน ส่วนในด้านความประพฤติของครูนั้น ครูต้องประพฤติตนให้อยู่ในกรอบของศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมและของชาติ โดยครูจะต้องสำนึกอยู่เสมอว่า “ถ้าพร่ำสอนศิษย์ให้ประพฤติอย่างไร ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนให้ได้อย่างนั้นเสียก่อน”

2) ครูเป็นผู้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันดีงามให้แก่เยาวชน ซึ่งเป็นภาระของครูอาจารย์ ที่จะต้องช่วยกันเสริมพัฒนาให้เยาวชนที่ครูอาจารย์ต้องรับผิดชอบ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันดีงามควบคู่กันไปกับการมีความรู้

3) ครูเป็นผู้นำทางศาสนาและวัฒนธรรม ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในด้านศาสนา หลักศีลธรรม วัฒนธรรมอันดีงามของชาติ และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ และต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นผู้เป็นที่ดี สามารถให้คำปรึกษาหารือแก่ชุมชนท้องถิ่นได้

นอกจากนี้ (ยนต์ ชุ่มจิต. 2541 : 241 - 244) กล่าวว่าครูในยุคปัจจุบัน จำเป็นต้องมีบทบาทในด้านอื่น ๆ อีกหลายประการ ดังนี้

1) บทบาทของครูในฐานะเป็นวิศวกรสังคม ที่สำคัญ ๆ คือ ครูทำงานวิจัยงานพัฒนางาน ออกแบบ งานการผลิต งานก่อสร้าง งานควบคุมโรงเรียน งานทดสอบ งานการขาย และการตลาด งานบริหาร งานที่ปรึกษาและครูทำงานการศึกษาโดยตรง

2) บทบาทของครูต่อการพัฒนาเยาวชน ได้แก่ การให้ความรู้ในวิชาการ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาเล่าเรียนหรือประกอบอาชีพ การให้ความรู้สึกรัก และการให้ความคิด

3) บทบาทของครูต่อการพัฒนาสังคม สามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การให้การศึกษาระดับความรู้แก่ประชาชนทั่วไป เป็นผู้นำหรือริเริ่ม เป็นผู้ปรับปรุงส่งเสริม เป็นที่ปรึกษาให้กับชุมชน เป็นผู้สร้างความตื่นตัว เป็นผู้อำนวยความสะดวกและประสานงาน

4) บทบาทของครูต่อการพัฒนาการเมืองการปกครอง สามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น ให้ความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชนและประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ครูเป็นตัวแทนที่ดีของรัฐในการเชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิใช้เสียงในการเลือกตั้ง สร้างค่านิยมในระบอบประชาธิปไตย

5) บทบาทของครูต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ เช่น สอนนักเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6) บทบาทของครูในการส่งเสริมความมั่นคงทางศาสนาและวัฒนธรรม ด้วยการกระทำ เช่น มีความเลื่อมใสในศาสนา ปฏิบัติศาสนกิจเป็นประจำ

สรุปได้ว่า บทบาทของครู หมายถึง บทบาทหน้าที่และภาระกิจในการที่จะต้องพัฒนาเยาวชน พัฒนาสังคมและภาระที่จะต้องพัฒนาการเมืองการปกครอง และมีความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาสังคมและประเทศชาติ ทุ่มเทแรงกายแรงใจในการทำให้เกิดความเจริญอกงามของศิษย์ โดยมุ่งหวังให้ศิษย์มีความรู้ ความสามารถเป็นคนดีมีคุณธรรม มีความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพจะเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติ

2.1.10 หน้าที่และความรับผิดชอบของครู

หน้าที่ความรับผิดชอบของครู เป็นส่วนสำคัญยิ่งในการประกอบวิชาชีพครูและการดำรงความเป็นครูของแต่ละคน อาจจะพิจารณาหน้าที่และความรับผิดชอบของครูอย่างกว้าง ๆ ได้ว่ามีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อศิษย์ ต่อสถาบันวิชาชีพครูและสังคม แต่ถ้าจะวิเคราะห์เจาะลึกให้ชัดเจนจะพบว่าในแต่ละงานของครูนั้น ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบมากมายกว้างขวางยิ่ง โดยเฉพาะงานสอนเป็นหน้าที่หลักของครูที่มุ่งไปที่ศิษย์เติบโตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การพัฒนา

ศิษย์นั้น ครูจึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ตั้งแต่งานที่ต้องสัมผัสกับบุคคลภายนอกโรงเรียนรวมถึงตัวครูเองด้วย อย่างไรก็ตามในโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาครูจำเป็นต้องเผชิญกับการตรวจสอบจากสังคม อย่างมั่นคงโดยมีเกณฑ์สำหรับประเมินภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ ของครูเป็นมาตรฐานในวิชาชีพและเป็นการประเมินคุณภาพของครูให้กับสังคม

ไกรนุช ศิริพุด (2531 : 12 - 14) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของครู ในรูปคำในภาษาอังกฤษ คำว่า TEACHERS โดยแจกแจงเป็นหน้าที่ของครู ได้อย่างสอดคล้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) T (Teaching) หมายถึง ครูต้องทำหน้าที่สอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ
2) E (Ethics) หมายถึง ครูต้องมีจริยธรรม มีคุณธรรมประจำใจ มีความประพฤติที่ถูกต้องตามครรลองครองธรรม เป็นตัวอย่างที่ดีของนักเรียนและสังคม

3) A (Academic) หมายถึง ครูมีหน้าที่เป็นนักวิชาการ ต้องหมั่นแสวงหาความรู้ให้กว้างขวางและทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งความรู้ทั่วไป และความรู้เฉพาะเรื่อง มีความแม่นยำถูกต้องในวิชาการ

4) C (Cultural Heritage) หมายถึง ครูมีหน้าที่ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมอันดีงามซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ครูจะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการรักษาวัฒนธรรมอันดีงามนั้นอย่างเคร่งครัด และถือเป็นหน้าที่สำคัญที่จะต้องป้องกัน แก้ไข การบ่อนทำลายวัฒนธรรม

5) H (Human Relationship) หมายถึง ครูต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อนครู นักเรียน ภารโรง ตลอดจนประชาชนในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

6) E (Evaluation) หมายถึง ครูมีหน้าที่ต้องศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการวัดประเมินผล การสอนของตนเองและผลการเรียนของนักเรียน รู้จักใช้วิธีการต่าง ๆ ในการประเมินผล ที่เหมาะสม รู้วิธีการสร้างข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงเป็นที่เชื่อถือได้ สำหรับใช้วัดผลการเรียนของนักเรียน รู้จักใช้วิธีการจัดระดับคะแนนได้อย่างมีหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องและเที่ยงธรรม ซึ่งความรู้ต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมานอกจากครูจะได้ศึกษาเล่าเรียนมาก่อนที่จะสอนแล้วยังสามารถศึกษาเพิ่มเติมจากตำรา หรือเข้ารับการอบรมและสัมมนา เป็นต้น ซึ่งครูทุกคนมีหน้าที่ต้องเพิ่มพูนความรู้ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

7) R (Research) หมายถึง ครูมีหน้าที่เป็นนักค้นคว้าวิจัย เพื่อจะได้นำผลงานวิจัยมาปรับปรุงการเรียนการสอน หรือแก้ปัญหการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการหาความรู้หรือข้อมูลเฉพาะด้าน เป็นหน้าที่ของครูต้องช่วยกันพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

8) S (Service) หมายถึง ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือแนะแนวอาชีพ บริการด้านสุขภาพอนามัย บริการด้านการศึกษาอบรม บริการด้านการพัฒนาชุมชน

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2542 : 31 - 33) หน้าที่ความรับผิดชอบของครู หมายถึง กิจครูที่ต้องกระทำให้เกิดผลดีโดยสม่ำเสมอ การกระทำของครู เพื่อให้เกิดผลดีได้นั้นต้องอาศัยพื้นฐานของ

กฎระเบียบ แบบธรรมเนียม จริยธรรม จรรยาบรรณและคุณธรรม เป็นปัจจัยสำคัญด้วยหน้าที่ความรับผิดชอบของครูมี 2 ลักษณะดังนี้

1) หน้าที่ความรับผิดชอบของครู ในเชิงระเบียบปฏิบัติ หรือกฎหมายกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของครูในเชิงระเบียบปฏิบัติ พิจารณาได้จากระเบียบปฏิบัติทางราชการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นและได้ประกาศใช้โดยหน่วยงานของราชการของรัฐ ดังนี้

1. หน้าที่และความรับผิดชอบของครูต่อศิษย์ เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่สำคัญเป็นอันดับแรก อาจสรุปหน้าที่ของครูต่อศิษย์ได้ดังนี้

1.1 ตั้งใจสอนศิษย์และปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่

1.2 อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์จะละทิ้ง หรือทอดทิ้งหน้าที่การงานมิได้

1.3 ถ่ายทอดวิชาความรู้ โดยไม่บิดเบือนและบิดบังอำพรางไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริตหรือเป็นภัยต่อศิษย์

1.4 สุภาพเรียบร้อย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์

1.5 รักษาความลับของศิษย์

1.6 ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

1.7 ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัย ที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

1.8 ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

1.9 ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์

1.10 ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

2. หน้าที่และความรับผิดชอบของครูต่อสถาบันวิชาชีพครูอื่น ได้แก่ ตนเอง เพื่อนครู และสถานศึกษา

2.1 ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูด้วยกันในทางสร้างสรรค์ เช่น การแนะนำแหล่งวิชาการให้กัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาชีพซึ่งกันและกัน

2.2 รักษาความสามัคคีระหว่างครู และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่การงาน ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกหรือคิดทำลายกีดกันแก่งแย่งซึ่งกันและกัน เต็มใจช่วยเหลือเมื่อเพื่อนครูขอความช่วยเหลือ เช่น เป็นวิทยากรให้แก่กัน ช่วยงานเวรหรืองานพิเศษซึ่งกันและกัน เป็นต้น

2.3 ไม่แอบอ้างหรือนำผลงานทางวิชาการของเพื่อนครู มาเป็นของตนทั้งยังต้องช่วยเหลือให้เพื่อนครูอื่น ๆ ได้สร้างสรรค์งานวิชาการอย่างเต็มความสามารถด้วย

2.4 ประพฤติตนด้วยความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน และให้เกียรติซึ่งกันและกัน
ไม่ว่าจะสังกัดหน่วยงานใด

2.5 ปฏิบัติตามระเบียบ และแบบธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษาปฏิบัติตาม
คำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา

2.6 รักษาชื่อเสียงของตน ไม่ให้ขึ้นชื่อว่าประพฤติชั่วไม่กระทำการใด ๆ อันอาจ
ทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์และชื่อเสียงของครู

2.7 ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม
ไม่แสวงหาผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยมีขอบ

2.8 ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการ
พัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ

2.9 ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู
ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 51) กล่าวว่า เพื่อจะได้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู
และนักเรียน ภาระหน้าที่ครูสามารถแบ่งได้ 7 ประการดังนี้

1) หน้าที่การสอนและการเผยแพร่วิชาการ (Duty of Teaching and Academic Extension)
ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการสอนรายวิชาให้ลุล่วงด้วยดี

2) หน้าที่การบริการและปกครองนักเรียน (Duty of Student to Teaching and Leading)

3) หน้าที่การบริการและปกครองนักเรียน (Duty of Student Service and Governance)

4) หน้าที่การบริหารวิชาการ บุคลากรและสถาบัน (Duty of Administration of Academic
Personal and Instructional Affaires)

5) หน้าที่การพัฒนาสถาบัน (Duty of Institutional Development)

6) หน้าที่ธุรกิจและบริการทั่วไป (Duty of General Affairs Services)

7) หน้าที่อื่น ๆ (Duty of other Assignment) ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการในหน้าที่ย่อย
วิระพันธ์ สิทธิพงศ์ (2543 : 27) กล่าวว่า ครูอาชีพศึกษา มีภาระหน้าที่ตามสาขาวิชาที่ตน
สังกัด และตามที่สังคมมุ่งหวัง ในอันที่จะถ่ายทอดศิลปะวิชาชีพและทักษะ เพื่อการเข้าสู่อาชีพของ
เยาวชน ครูอาชีพศึกษาที่มีคุณภาพเท่านั้นที่สามารถสร้างช่างหรือผู้ปฏิบัติงานฝีมือหรือเทคนิคที่มี
คุณภาพ ขึ้นมาได้ และผลผลิตสุดท้ายนั้น เป็นประโยชน์ต่อตัวช่างเองและประเทศชาติ

สุทธิพร คล้ายเมืองปัก (2543 : 38 - 39) ได้กล่าวถึงการเขียนแผนการสอน โดยมีข้อในการ
พิจารณาในการเขียนแผนการสอน ดังนี้

1) สสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในวิชานั้น เพื่อเป็นการหาข้อมูล

2) วิเคราะห์เนื้อหา / หลักสูตร / ตัวผู้เรียน เพราะแผนการสอนที่ดีจะต้องมีความเหมาะสม
สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

3) ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีความหลากหลายและยืดหยุ่นได้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ควรจัดในลักษณะที่เรียนแล้วเกิดความรู้ทักษะที่จะนำไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันได้ จะทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกกับการเรียนไม่เบื่อหน่าย เพราะการเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือการเรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติ สัมผัสกับความเป็นจริง

4) เตรียมสื่อการเรียนการสอน และควรเลือกใช้ให้มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละกิจกรรม ควรนำสื่อการเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน ผู้เรียนมีความสนใจมาใช้ จะดีกว่าการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีราคาแพงแต่ผู้เรียนไม่สนใจ

5) เตรียมเครื่องมือในการวัดผล ประเมินผลให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) และควรมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนการพัฒนาในตนเอง

สรุปได้ว่า ครูมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการพัฒนาเยาวชน พัฒนาสังคม ส่งผลถึงการพัฒนาประเทศชาติ และจัดการเรียนการสอน โดยครูต้องมีหน้าที่ในการอบรม สั่งสอน สร้างเสริมความรู้ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย รวมทั้งครูต้องรักษาภาวะเยียบและรับผิดชอบ ต่อสถาบันวิชาชีพครูด้วย

2.1.11 คุณลักษณะที่ดีของครู

ครู เป็นผู้สร้างสมาชิกใหม่ของสังคม ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพแก่สังคม ธรรมชาติของอาชีพครู เป็นอาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นอยู่เสมอ ฉะนั้นผู้ดำเนินอาชีพครูจึงจะต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และใฝ่พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งทางด้าน วิชาชีพ บุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางวิชาการตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ และครูยังต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับธรรมชาติของอาชีพ การที่จะได้ชื่อว่าเป็นครูดีนั้น จึงต้องเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะบางประการ ที่แตกต่างจากผู้ประกอบวิชาชีพอื่น การกำหนดลักษณะของครูที่ดีนั้นมีทัศนะที่หลากหลาย ดังนี้

2.1.11.1 ลักษณะครูที่ดีตามแนวคิดในวงการศึกษาระดับวันตก

ลักษณะของครูที่ดีในทัศนะของนักการศึกษาตะวันตกนั้น Hessong and Weeks (อ้างในไพพรรณ เกียรติโชติชัย. 2536 : 53 - 58) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของครูที่ดีไว้ดังนี้

1) เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ (Being Knowledgeable) การมีความรู้หรือความเข้าใจในวิชาการต่าง ๆ ซึ่งได้ศึกษาเล่าเรียนมาเป็นอย่างดี มีความแม่นยำในวิชาการโดยเฉพาะวิชาที่สอนตลอดจนวิชาการอื่น ตามสมควร

2) เป็นผู้มีอารมณ์ขัน (Being Humorous) คือ การเป็นผู้ที่สามารถสอดแทรกความรู้สึกที่ทำให้จำขึ้นหรือสนุกสนานในการสอน อย่างไรก็ตามการมีอารมณ์ขันของครูจะต้องเป็นไปในทางสร้างสรรค์ก่อให้เกิดค่านิยมที่ดี มิฉะนั้นแล้วจะเกิดผลเสียได้เช่นกัน

3) เป็นผู้มีควมยืดหยุ่นผ่อนปรน (Being flexible) เป็นผู้มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนสภาพการณ์ให้เหมาะสมกับการสอนได้ ครูจำเป็นต้องรู้จักยืดหยุ่นในการอบรมสั่งสอน สามารถปรับแผนการเรียนให้เหมาะสมสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างดี

4) เป็นผู้มีควมตั้งใจในการทำงาน (Being Upbeat) เป็นผู้ที่มีความรักในตัวเองและยินดีในภารกิจทางการสอน จะไม่มองว่าการสอนเป็นเพียงภารกิจที่ต้องรับผิดชอบเท่านั้น แต่จะยินดีเมื่อได้สอน อุทิศเวลาให้กับการทำงานที่ทำอย่างเต็มที่

5) เป็นผู้มีควมซื่อสัตย์ (Being Honest) ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณลักษณะที่สำคัญมากสำหรับผู้ที่เป็นครู ความซื่อสัตย์จริงใจเป็นสิ่งที่ทำให้ศิษย์เกิดความเชื่อไว้วางใจ และมั่นใจที่จะปฏิบัติหรือกระทำตามคำสั่งสอนของครู

6) เป็นผู้มีควมสามารถสร้างควมชัดเจน (Being Clear and Concise) ความสามารถในการทำให้ผู้ที่สัมพันธ์ด้วยเข้าใจได้รวบรัดชัดเจนนั้น ในด้านการสื่อสารทั้งการใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน นอกจากนี้การปฏิบัติหน้าที่การงานใด ๆ ก็ต้องปฏิบัติด้วยควมชัดเจน โปร่งใส ถูกต้องตามหลักการและระเบียบแบบแผนอันดีงาม

7) เป็นคนเปิดเผย (Being Open) คือ เป็นคนที่ไม่ทำตัวลึกลับไม่หน้าไหว้หลังหลอก เต็มใจเปิดเผยให้ผู้อื่นรับรู้ รู้จักยอมรับความคิดของผู้อื่น ด้วยควมเข้าใจการกระทำของตนเสมอ

8) เป็นผู้มีควมอดทน (Being Patient) หมายถึง ความเป็นผู้มีควมเพียรพยายามหรือขยันขันแข็ง สำหรับครูต้องมีคุณสมบัติข้อนี้มากเป็นพิเศษ เพราะนอกจากจะเป็นผู้ที่อดทนในหน้าที่การสอนและงานอื่น ๆ แล้ว ยังต้องอดทนต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนอีกด้วย

9) เป็นแบบอย่างที่ดี (Being a Role Model) ครูควรเป็นบุคคลที่กระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ทั้งในเวลาสอนและในการดำเนินชีวิต เพราะนักเรียนต้องมีแบบอย่างที่ดีต้องดีงาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตน และครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคมด้วย

10) เป็นผู้สามารถประยุกต์ทฤษฎีไปปฏิบัติได้ (Being Able to Relate Theory to Practice) การนำเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียน ไปใช้ให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพนั้นบางครั้งสภาพการณ์จริงไม่เหมือนกับทฤษฎีที่เรียนมา ครูต้องสามารถประยุกต์ทฤษฎีไปใช้ได้เหมาะสม

11) เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Being Self - Confident) ความเชื่อมั่นในตนเองก็คือ การกล้าตัดสินใจ โดยสามารถเลือกวิถีทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาต่าง ๆ หรือวิถีทางที่ดีที่สุดในการกระทำต่าง ๆ

12) เป็นผู้มีความสามารถในศิลปะวิทยาการหลาย ๆ ด้าน (Being Diversified) ครูที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีความรู้และความสามารถในวิทยาการอื่น ๆ ด้วยความรู้พิเศษ เป็นความสามารถเฉพาะตัวที่จะช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องใช้เพื่อช่วยทำงานในหน้าที่ครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ความรู้พิเศษ เช่นความสามารถทางเครื่องดนตรีกลไก ความรู้ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ความสามารถทางงานศิลปะ เป็นต้น

13) เป็นผู้แต่งกายเหมาะสมและมีสุขอนามัยส่วนบุคคลดี (Being well Groomed and Having Personal-Hygiene) คือ สวมใส่เสื้อผ้าถูกกาลเทศะเหมาะสมกับความเป็นครู หรือแต่งกายตามรูปแบบที่ทางสถานศึกษากำหนด นอกจากนี้สุขอนามัยส่วนบุคคลของครูก็เป็นสิ่งสำคัญทั้งสุขภาพร่างกายและจิตใจ สุขภาพของครูมีผลให้การสอนประสบความสำเร็จด้วยดี

2.1.11.2 ลักษณะของครูที่ดีจากผลการวิจัยต่าง ๆ

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2542 : 50 - 54) ได้สรุปลักษณะของครูที่ดีจากผลการวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

1) คุณลักษณะด้านส่วนตัว ครูที่ดีควรมีลักษณะต่อไปนี้

1. ความประพฤติดี ครูต้องเป็นแบบอย่างแก่ศิษย์ โดยธรรมชาติศิษย์มีแนวโน้มเอียงที่จะประพฤติและปฏิบัติตามแบบอย่างตัวครู ทั้งด้านจริยธรรม และการแสดงออกอยู่แล้ว ดังนั้นครูจึงต้องเป็นผู้มีความประพฤติดีทั้งในห้องเรียนและในการดำเนินชีวิตตามปกติ

2. มีความใฝ่รู้ดี ครูที่มีความรู้ดีมักจะสอนได้ดีด้วยในการประกอบอาชีพ ครูนั้นการสอนเป็นงานที่สำคัญที่สุด

3. สุขภาพกายดี งานของครูเป็นงานที่หนักและเหนื่อยต้องทำงานตั้งแต่การเตรียมการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตรวจงาน ควบคุมความประพฤติของศิษย์ ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ศิษย์ ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียน ครูจึงต้องมีสุขภาพกายที่แข็งแรง เพื่อจะสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้โดยเรียบร้อยสมบูรณ์

4. มีสุขภาพจิตดี งานครูเป็นงานที่ต้องอดทนต่อการรบกวนอารมณ์จากศิษย์ครูต้องมีความอดทนอดกลั้น ต่อความโกรธหรือความไม่พอใจกับความประพฤติของศิษย์ ตลอดจนอดทนต่อความรู้สึกผิดหวัง ที่ไม่ได้ตั้งใจซึ่งอาจจะเกิดจากความไม่พร้อมของศิษย์ ครูจึงต้องมีสุขภาพจิตที่ดีพอ จึงจะทำให้ครูสามารถควบคุมตัวเองได้ดี

5. บุคลิกภาพดี บุคลิกภาพเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือในตัวครู ให้แก่ศิษย์ บุคลิกภาพหลายอย่างเป็นคุณลักษณะที่ฝึกฝนปรุ้งแต่งได้ เช่น การแต่งกายที่เหมาะสม

ความสามารถทางการสอน วิธีการพูด มารยาททางสังคมต่าง ๆ เป็นต้น ศิษย์จะเกิดความเชื่อถือต่อครูได้ง่ายหากว่าครูมีบุคลิกภาพที่ดี ยิ่งครูวางตัวดีก็จะช่วยเพิ่มความเชื่อถือให้กับศิษย์ได้มากยิ่งขึ้น

6. ความตรงต่อเวลา การตรงต่อเวลาเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือและน่าเคารพให้แก่ครู โรงเรียนกำหนดเวลาเรียนไว้เป็นตารางเวลาที่แน่นอนในแต่ละภาคเรียน ครูจึงต้องเป็นคนตรงต่อเวลาในการเข้าสอน ตลอดจนการตรวจงานของศิษย์ให้เสร็จตามกำหนดการทำบ้านที่กต่าง ๆ เช่น การทำบัญชีเรียกชื่อ การทำผลการเรียน การทำสมุดรายงาน จะต้องเสร็จตามกำหนดเวลาด้วย

7. เจตคติที่ดีต่อศิษย์ ครูต้องเป็นผู้เข้าใจความต้องการและความสามารถของศิษย์ ตลอดจนความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่าง ๆ ของศิษย์ รู้จักยอมรับความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้ศิษย์ได้แสดงความคิดเห็นโดยเปิดเผย พร้อมทั้งจะช่วยเหลือให้ศิษย์ได้พัฒนาอย่างเต็มที่ทุกด้านตามศักยภาพของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ครูจะต้องช่วยกระตุ้นศิษย์ได้มีความปรารถนาที่จะเรียนรู้อย่างจริงจังใฝ่รู้มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยไม่หยุดยั้ง

8. ความสามารถในการพูด ครูจะต้องพูดและใช้ภาษาอยู่เสมอเพื่ออธิบายหรือสั่งสอนศิษย์ ครูจึงต้องสามารถใช้การพูดเป็นสื่อที่จะทำให้ศิษย์เข้าใจบทเรียนได้ง่าย

2) คุณลักษณะทางด้านวิชาการและงานครู มีลักษณะดังนี้

1. รอบรู้วิทยาการกว้างขวาง ครูจะต้องเป็นผู้ชำนาญในการศึกษาเล่าเรียนให้แก่นักเรียน ช่วยเหลือด้านการเรียนและด้านความประพฤติของนักเรียน ตลอดจนการแนะแนวให้นักเรียนเข้าใจ และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ของตนเองได้

2. มีความรู้ในวิธีการที่สอนดี ครูต้องมีความรู้ดีในเรื่องที่ต้องสอนวิชาที่ต้องรับผิดชอบในการให้ความรู้หรือประสบการณ์แก่นักเรียน ความรู้ในวิชาที่สอนนี้จะดีมากขึ้นเรื่อยๆ กับการเตรียมการสอน ความขยันหมั่นเพียรและความใฝ่รู้ของครูด้วย

3. มีความรู้ในวิชาสอนดี ครูที่มีความรู้จะต้องสามารถสอนได้ดีด้วยครูจึงควรวางแผนการสอนอย่างดีไม่ว่าจะเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ รูปแบบการสอน วิธีการสอน อุปกรณ์การสอน การสอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียน

4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ครูที่ดีต้องมีความพยายามริเริ่มและหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาแก่ศิษย์ให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น ควรพยายามปรับปรุงงานสอนให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ และพยายามหาความรู้เพิ่มเติมทั้งทางด้านวิชาการ วิธีการสอน ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ในวงการศึกษานี้จำเป็นอย่างมากสำหรับอาชีพครูในปัจจุบัน

5. เจตคติที่ดีต่ออาชีพ ครูต้องมีศรัทธาต่องาน ครูสนใจที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะมาจากศิษย์ เพื่อนครูด้วยกัน ผู้ปกครอง หรือผู้บริหารก็ตามให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้ได้รับความสำเร็จอย่างดี นอกจากนี้ครูต้องตั้งใจพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอด้วย

6. มีความสามารถในการปรับบทเรียนให้กับนักเรียน ครูที่สอนดีต้องรู้จักปรับปรุงวิธีการ เนื้อหาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและสังคมอยู่เสมอ และปรับบทเรียนให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของนักเรียนด้วย

7. มีความเข้าใจศิษย์ ครูที่ดีต้องเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของศิษย์แต่ละคน ทั้งการสอน และการปกครองจะเป็นไปด้วยดีหากว่าครูเข้าใจปัญหาพื้นบ้านของแต่ละคนที่แตกต่างกันไป ยิ่งครูสามารถเข้าใจศิษย์ได้ดีเท่าไร ก็ย่อมจะสามารถช่วยเหลือศิษย์ในด้านการเรียนและความประพฤติได้ดียิ่งขึ้น

8. มีความสามารถในการใช้กลวิธีการสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและวัยของศิษย์ในแต่ละชั้นเรียน เพื่อให้ศิษย์เกิดความสนใจและตั้งใจที่จะเรียนและรู้จักใช้อุปกรณ์ การสอน หรือจัดการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน นอกจากนี้ครูจะต้องรู้จักเข้าใจให้ศิษย์ รู้จักคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ตลอดจนช่วยให้รู้วิธีการที่จะแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

3) คุณลักษณะทางด้านสังคม ผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะทางด้านสังคมของครูอาจจำแนกได้ดังนี้

1. สัมพันธภาพที่ดีกับศิษย์ หน้าทีของครูไม่ใช่เพียงแต่สอนเท่านั้นยังจะต้องอบรม กลุ่มอภิบาลนิสัยใจคอ ความประพฤติของศิษย์ และจะต้องสามารถเป็นผู้นำและช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ ครูจึงต้องรู้จักสร้างสัมพันธฉันครูกับศิษย์

2. สัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนครูในโรงเรียน ย่อมประกอบด้วยครูหลายคนแบ่งงานกันทำตามความถนัดและความสามารถ ครูจึงต้องรู้จักทำงานเป็นทีมรับผิดชอบในส่วนของตนให้ดีที่สุด และรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน

3. สัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง ครู และผู้ปกครองต่างก็มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างความเจริญให้แก่ตัวเด็ก ทั้งครูและผู้ปกครองต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของเด็ก ครูจึงต้องมีความสามารถในการสร้างสัมพันธที่ดีกับผู้ปกครอง

4. สัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลทั่วไปในชุมชนและท้องถิ่น นอกจากผู้ปกครองนักเรียนและบุคคลอื่น ๆ ที่ครูต้องเกี่ยวข้องด้วยในการปฏิบัติหน้าที่ครู ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานต่าง ๆ ผู้นำหรือผู้ที่ประชาชนให้ความนับถือ

สรุปได้ว่า แนวความคิดเกี่ยวกับครู นั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในการจัดการเรียนการสอน ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญ ในการสอน และมีความประพฤติอยู่ในศีลธรรม มีจริยธรรมอันดีงาม บุคลิกภาพดี มนุษย์สัมพันธ์ดี เป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์และสังคม สั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดีของสังคม และจากแนวคิดดังกล่าว จะทำให้ครูศรัทธาในอาชีพของตนเอง และมีความเชื่อมั่นว่าวิชาชีพครูเป็นอาชีพที่มีคุณค่าของสังคมโดยรวม

2.2 การอาชีวศึกษา

2.2.1 ความหมายของการอาชีวศึกษา

เกษม วัฒนชัย (2545 : 27) กล่าวไว้ว่า การอาชีวศึกษา คือ แขนงการศึกษาเพื่อนำไปสู่การมีอาชีพที่มีศักดิ์ศรี พึ่งตนเองได้ ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นได้ด้วย ดังนั้น จึงควรพิจารณาว่าทำอย่างไรหลักสูตรอาชีวศึกษา แต่ละสาขาวิชาในขณะนี้ที่เปิดสอนอยู่จึงทันสมัยทันวิชาการ ทันต่อสังคมสมัยใหม่ที่มีความหลากหลาย มีการพัฒนาอาจารย์ที่มีอยู่ จัดหาอาจารย์ใหม่ ให้ทันกับความจำเป็น พัฒนาหรือจัดอุปกรณ์สื่อการเรียนและการฝึกงานให้ทันกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ เป้าหมายของการศึกษา คือ การเรียนรู้ เรียนเพื่อรู้ เพื่อทำได้ เพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต

จรวพร ธรณินทร์ (2539 : 53) ให้ความหมายการอาชีวศึกษาไว้ดังนี้ การอาชีวศึกษา คือ การจัดให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ภาคนฤยและทักษะอื่นที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการแสวงหาความรู้ภาคนฤยและทักษะอื่นที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองและงานอาชีพ

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2543 : 65) กล่าวถึงความหมายของการอาชีวศึกษาไว้ว่า อาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะ มีฝีมือที่จะประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ตลอดจนสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนา และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งทางปัญญา ร่างกาย จิตใจและความสามารถเพื่อประกอบอาชีพการงาน อาชีวศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตผู้เรียนสามารถเรียนได้ตลอดเวลาไม่มีขีดจำกัดเรื่องวัย กลุ่มเป้าหมายควรเป็นคนทุกคนที่สนใจมุ่งเสริมทักษะเพื่อเข้าสู่การงานอาชีพ และการงานอาชีพที่หลากหลายก็ต้องการคนที่มีความถนัดทางทักษะและความรู้ ความสามารถที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ระดับเบื้องต้นถึงระดับสูงยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มุ่งเน้นทางการเรียนรู้ทั้งภาคนฤยและทักษะการปฏิบัติ ความเชี่ยวชาญในงานฝีมือ ความสามารถทางการประกอบอาชีพ และสามารถทำให้ตนเองอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมได้

2.2.2 เป้าหมายและจุดประสงค์ของการอาชีวศึกษา

2.2.2.1 เป้าหมายของการจัดอาชีวศึกษา

จะมีอยู่ด้วยกันหลายประการและหลายมุมมอง แต่โดยภาพรวมแล้ว ประเทศต่าง ๆ จะจัดอาชีวศึกษาเพื่อเป้าหมายโดยรวม ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. เพื่อผลิตกำลังคนระดับกลางให้กับระบบเศรษฐกิจ-อุตสาหกรรมของประเทศ
2. เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานให้กับระบบอุตสาหกรรมและการสร้างอาชีพให้กับพลเมืองของประเทศ

3. เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับเยาวชนที่จะได้มีโอกาสเลือกเรียนวิชาชีพที่ตนเองมีความสนใจและมีความถนัด

4. เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาการถ่ายทอดความรู้และความชำนาญในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการผลิตสินค้า

5. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงจิตสำนึกของผู้จะเข้าสู่งาน และผู้ปฏิบัติงานอยู่แล้ว ให้เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของระบบงานและเทคโนโลยีที่พวกเขาจะต้องปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพงานและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปอยู่ตลอดเวลา

6. เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เข้าสู่อาชีพที่จะต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและอาจถึงขั้นเปลี่ยนงานใหม่หลายครั้ง เมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนไป

เป้าหมายของการอาชีวศึกษา ที่กำหนดโดยหน่วยงาน บุคคล และกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะสอดคล้องกับเป้าหมายที่รวบรวมเอาไว้ข้างบนจะได้แก่

ศูนย์การอาชีวศึกษา (The Center for Vocational Education) ของสหรัฐอเมริกาได้ให้เป้าหมายกว้าง ๆ ของการอาชีวศึกษาเอาไว้ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการกำลังคนของสังคม
2. เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับนักศึกษา
3. เพื่อเป็นแรงจูงใจในการเสริมสร้างการเรียนรู้ทุกรูปแบบ

ในรายงานเรื่องการจัดฝึกอบรมอาชีวศึกษาในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Vocational training in the Federal Republic of Germany) ได้กล่าวสรุปเป้าหมายของการจัดอาชีวศึกษาเอาไว้ว่า

“The purpose of vocational training is to give young person a broadly-based fundamental vocational training, by technical training leading to gradual specialization, enabling him to cope with the requirements of professional and working life in a highly developed economy and society. Vocational training should also provide the basis for permanent further vocational training. Enabling the individual to rise in his vocation.” (Commission of the European Communities 1978 : 5-6)

ซึ่งแปลความได้ว่า เป้าหมายของการอาชีวศึกษานั้น มุ่งพัฒนาเยาวชนให้มีฐานความรู้ที่กว้างเพียงพอที่จะเข้าสู่อาชีพ ก็จะต้องมีเทคนิควิธีและความชำนาญเฉพาะทางที่จะจัดการกับงานต่าง ๆ ในอาชีพนั่น ซึ่งจะพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา พร้อมกับจะต้องมีฐานความรู้ที่พอเพียงที่จะรองรับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะที่จะมีมาอย่างต่อเนื่องเมื่อเข้าสู่อาชีพแล้ว

เป้าหมายของการจัดอาชีวศึกษา สาขาช่างอุตสาหกรรมที่สรุปออกมาได้จากเอกสารการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของกรมอาชีวศึกษา สรุปได้ดังนี้ คือ

1. เพื่อผลิตช่างอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพตามความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรม
2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้และความชำนาญในการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการผลิตสินค้า
3. เพื่อสนับสนุนให้เยาวชนและผู้ใหญ่ได้มีโอกาสเลือกเรียนวิชาชีพที่ตนมีความถนัดและความสนใจ
4. เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนช่างอุตสาหกรรม (ในบางสาขา) ของโรงงานอุตสาหกรรม
5. เพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2.2.2.2 จุดประสงค์ของการจัดอาชีวศึกษา

โดยภาพรวมของการกำหนดจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาแขนงนี้ทั้งของไทยและต่างประเทศที่ผู้เขียน สรุปได้ พบว่า จะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือมุ่งให้ผู้เรียนเมื่อเรียนจบแล้วสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพในตลาดแรงงานได้ และใช้ชีวิตอย่างมีความสุขอยู่ในสังคม มีความรู้พื้นฐานอย่างเพียงพอที่จะศึกษาต่อเนื่องไปในสาขาอาชีพเดิม หรือพัฒนาตัวเองเข้าสู่อาชีพใหม่ มุ่งให้ประชาชนในชาติมีความเป็นพลเมืองดีตามอุดมคติของประเทศนั้น ๆ ประชาชนมีงานทำมีความประพฤติทุก ๆ ด้านตามที่สังคมปรารถนา

หากจะแจกแจงจุดประสงค์สากลของการจัดอาชีวศึกษาออกเป็นข้อ ๆ พบว่า จะสอดคล้องและครอบคลุมจุดประสงค์ของการจัดอาชีวศึกษา ที่กำหนดเอาไว้ในหลักสูตร ปวช. กรมอาชีวศึกษา ฉบับ 2530 ซึ่งกำหนดเอาไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้การศึกษาและการฝึกอบรมที่จำเป็นแก่การประกอบอาชีพโดยตรง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตลาดแรงงานอย่างกว้างขวางโดยให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม

2. เพื่อให้การฝึกงานฝีมือที่ใช้เทคโนโลยีโดยปฏิบัติจนเกิดทักษะ คุณธรรมและสติปัญญา สามารถจัดการเชิงธุรกิจ เชิงอุตสาหกรรม และเชิงเทคโนโลยีที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง

3. เพื่อให้การอาชีวศึกษาครบวงจร โดยฝึกให้มีทักษะในวิชาชีพ จนสามารถผลิตได้จำหน่ายได้ จัดการได้ บริการได้ และบริโภคได้ตามความหลากหลายของอาชีพตามเนื้อหาวิชา ตามเวลาฝึก ตามวุฒิภาวะ และตามสภาพท้องถิ่นที่แตกต่างกัน

4. เพื่อให้การศึกษาและฝึกอบรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างอาชีพเข้าสู่อาชีพ รักษาอาชีพและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

5. เพื่อให้สามารถสร้างทักษะ สร้างคุณธรรม สร้างสติปัญญาจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้

6. เพื่อให้รู้สำนึกในการป้องกันอุบัติเหตุ รักษา รักษาหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น

7. เพื่อให้มีบุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม มีสุขภาพและอนามัยที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

8. เพื่อให้มีความเข้าใจในปัญหาเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของประเทศและของโลก ปัจจุบัน มีความสำนึกในความเป็นไท ดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย (ธงชัย สุววัฒน์เมจิรินทร์. 2529 : 95)

อย่างไรก็ตาม องค์การยูเนสโกได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้ประเทศสมาชิกจัดอาชีวศึกษา โดยให้ความสำคัญกับจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาแขนงนี้ให้มีความเข้มข้นขึ้นใน 3 ประเด็นต่อไปนี้ ซึ่งจะมีรูปแบบและแนวทางการจัดอาชีวศึกษาที่แตกต่างกันไป คือ

1. การจัดอาชีวศึกษาให้เลือกเรียนในฐานะวิชาเลือกของการศึกษาในสายสามัญ
2. การจัดอาชีวศึกษาเพื่อสร้างคนพัฒนาคนเข้าสู่อาชีพ
3. การจัดอาชีวศึกษาที่จะตอบสนองหรือเป็นทางเลือกสำหรับการศึกษาต่อเนื่องหรือการเรียนรู้อัตนศึกษาของบุคคลในสังคม

สรุปได้ว่า เป้าหมายและจุดประสงค์ของการอาชีวศึกษา เพื่อผลิตช่างฝีมือทางด้านงานอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรม และพัฒนาความรู้ ความชำนาญในการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการผลิตสินค้า สนับสนุนให้เยาวชนได้มีโอกาสเลือกเรียนวิชาชีพตามความถนัดของตนเอง รวมถึงการมีส่วนร่วมช่วยแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2.2.3 ปรัชญาของการอาชีวศึกษา

แนวคิดในการจัดการศึกษาด้านอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจนั้น นอกจากจะต้องมีปรัชญาการศึกษาที่ถูกต้องแล้ว องค์ประกอบในการจัดการศึกษาอื่น ๆ เช่น กำลังคนที่เป็นครูผู้สอนอาชีวศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนเจตคติที่ดีและถูกต้องของการอาชีวศึกษา ตัวหลักสูตรอาชีวศึกษา วิธีการสอนการถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร และวัสดุในการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญในงานอาชีพ สิ่งดังกล่าวนี้ นับว่ามีอิทธิพลเป็นอย่างสูงที่นำไปให้การผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาได้คุณภาพสอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริงของตลาดแรงงาน

โดยสรุปปรัชญาการอาชีวศึกษานั้นจะต้องพิจารณาตอบคำถามองค์ประกอบ 8 ประการต่อไปนี้ให้ชัดเจน คือ

1. จัดการศึกษาเพื่อใคร
2. จัดการศึกษาเมื่อใด
3. จัดการศึกษาอย่างไร
4. จุดเน้นของการจัดอาชีวศึกษาอยู่ที่ไหน
5. มาตรฐานด้านความสำเร็จในการจัดพิจารณาได้จากอะไรบ้าง

6. จะต้องร่วมมือกันจัดอาชีวศึกษากับใครบ้าง
7. จะสนองความต้องการใหม่ ๆ ด้านอาชีวศึกษาได้อย่างไร
8. จะจัดการกับทรัพยากรด้านอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร

องค์ประกอบทั้ง 8 ประการดังกล่าวนี้เป็นแนวความคิดความเชื่อที่จะทำให้การจัดอาชีวศึกษาเป็นไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของระบบสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ซึ่งสามารถขยายความเพื่อหาแนวทางตอบคำถามแต่ละข้อได้ ดังนี้

1. **จัดการศึกษาเพื่อใคร** ระบบสังคมเกษตรอุตสาหกรรมนั้นมีสาขาอาชีพที่ค่อนข้างหลากหลายในบางอาชีพต้องการบุคคลที่สามารถทำงานได้หลาย ๆ ด้าน ในขณะที่บางอาชีพเน้นเฉพาะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ช่างฝีมือระดับปฏิบัติการ ช่างเทคนิค วิศวกร ตลอดจนนักเทคโนโลยีแต่ละด้าน แต่ละสาขาวิชาชีพปริมาณความต้องการจำนวนบุคลากรแต่ละประเภท แต่ละระดับย่อมแตกต่างกันและแปรผันตามสภาพการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นการมองและการคาดการณ์สภาพความจำเป็นและความต้องการในอนาคตที่แม่นยำย่อมส่งผลให้การจัดการอาชีวศึกษามีประสิทธิภาพด้วยการสำรวจสภาพความต้องการของการตลาดแรงงานอย่างแท้จริงเป็นระยะ โดยสม่ำเสมอ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับการจัดการศึกษาวิชาชีพ

โดยสรุปกลุ่มบุคคลที่จะเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษาจะประกอบด้วย

- 1.1 กลุ่มบุคคลที่จะเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษาจะประกอบด้วย
- 1.2 กลุ่มบุคคลที่ทำงานแล้วแต่ต้องการพัฒนาความรู้ในงานหรือต้องการเปลี่ยนงาน
- 1.3 กลุ่มบุคคลทุกสาขาอาชีพที่ต้องการ การศึกษาต่อเนื่อง
- 1.4 กลุ่มบุคคลในโลกของการเปลี่ยนแปลงที่ต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นอกจากนี้ หากนักคิด นักปรัชญา และผู้กำหนดกำลังคนของประเทศมีการคาดการณ์อนาคตความต้องการแรงงานของชาติขึ้นเป็นการล่วงหน้า ก็จะมีการผลิตกำลังคนในบางสาขาขึ้นเตรียมเอาไว้ใช้งานในอนาคตด้วยกลุ่มเยาวชนที่เข้าสู่ระบบอาชีวศึกษาส่วนนี้จะอยู่นอกเหนือกลุ่มที่ 1 ข้างบน

2. **การจัดการศึกษาเมื่อใด** กระทรวงศึกษาธิการพยายามสอดแทรกวิชาชีพ เช่น วิชาการงานบางอาชีพเข้าไปในหลักสูตรมัธยมศึกษา ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนได้สำรวจตรวจสอบความสามารถ ความถนัด และปลูกฝังเจตคติทางวิชาชีพให้แก่นักเรียน แต่เป็นที่ทราบดีอยู่แล้วว่าหลักสูตรวิชาชีพ เช่นนั้นแทบไม่มีผลต่อตัวนักเรียนในการประกอบอาชีพที่แท้จริงของตนเองในอนาคต การปลูกฝังวิชาชีพที่เหมาะสมควรจัดให้ผู้เรียนที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ บุคคลในวัยนี้เป็นวัยเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เป็นวัยที่มีประสบการณ์และความกระตือรือร้นเพียงพอที่จะตัดสินใจเลือกเรียนและฝึกฝนวิชาชีพตามที่ตัวเองสนใจและถนัด ดังนั้นการปลูกฝังวิชาชีพใดหรือการจัดระบบฝึกงานใดให้กับกลุ่มบุคคลในวัยนี้จะเป็นรากฐานในการศึกษาวิชาชีพของเขาต่อไปในอนาคตที่ค่อนข้างมั่นคงโดยสรุปว่าจะจัดการศึกษาเมื่อใด จะกำหนดได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 จัดเมื่อผู้เรียนมีฐานความรู้ที่พอเพียงที่จะศึกษาวิชาการด้านเทคโนโลยีและด้านอาชีพ ซึ่งพบว่าในสภาพปัจจุบันผู้เข้าเรียนอาชีวศึกษาควรมีความรู้พื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และอาจต้องมีความรู้พื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในบางสาขา

7. จัดเมื่อผู้เรียนมีวุฒิภาวะเหมาะสม คือ อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่จะเป็นผู้รับผิดชอบ ชั่ว คี มีความเข้าใจในเรื่องของความปลอดภัยในการทำงาน และมีกำลังกายได้ระดับกับการปฏิบัติงาน ที่ต้องใช้แรง และความแคล่วคล่องของการใช้มือและเท้า

3. จัดการศึกษาอย่างไร หลักสูตรอาชีวศึกษาจะเป็นตัวกำหนดวิธีการศึกษา หลักสูตรวิชาชีพแต่ละหลักสูตรจะต้องมีปริมาณเนื้อหาสาระ ที่เหมาะสมกับการปลูกฝังและการฝึกหัดวิชาชีพนั้น ๆ โดยที่อาชีพแต่ละอาชีพมีธรรมชาติที่มีลักษณะที่ไม่เหมือนกัน การจำกัดระยะเวลาการเรียนหรือการฝึกฝนอาชีพเท่ากันหมด เช่น 2 ปีจบหรือ 3 ปีจบ ย่อมไม่สอดคล้องตามความเป็นจริงที่ควรจะเป็น อย่างแน่นอน หลักสูตรควรเน้นในแนวคิดสำหรับบางอาชีพ และกระจายเป็นแนวกว้างในบางสาขา โดยสรุปรูปแบบของการจัดอาชีวศึกษา สามารถจัดได้หลายลักษณะ เช่น

3.1 การจัดอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน

3.2 การจัดอาชีวศึกษาในสถานประกอบการ

3.3 การจัดอาชีวศึกษาระบบความร่วมมือระบบ โรงเรียน-โรงงาน

3.4 การจัดอาชีวศึกษาระบบศูนย์ฝึกวิชาชีพ

4. จุดเน้นของการจัดอาชีวศึกษา จะเป็นแบบฉบับที่เน้นผลผลิตหรือผู้สำเร็จการศึกษา ผลผลิตสุดท้าย (Outcome) นั้นสำคัญกว่ากระบวนการผลิต (Process) นั่นคือการจัดการอาชีวศึกษา จัดได้หลายรูปแบบ หลายแนวทางผู้จัด (Training Provider) อาจเป็นใครก็ได้ แต่ผลผลิตสุดท้ายต้องได้มาตรฐานเดียวกัน คือ ทำงานได้

5. มาตรฐานของความสำเร็จ จะต้องพิจารณาร่วมกันทั้งความสำเร็จภายในและความสำเร็จภายนอก ความสำเร็จภายในก็คือความพร้อมของสถานศึกษาในเรื่องวุฒิและประสบการณ์ของครู เครื่องมืออุปกรณ์ และผลการสอบของนักศึกษา ฯลฯ มาตรฐานของความสำเร็จภายนอกก็คือความสามารถในการทำงานของผู้จบการศึกษาความพึงพอใจของนายจ้างและความก้าวหน้าในงาน ที่รับผิดชอบ

6. ความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษา การจัดอาชีวศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องร่วมมือกันจัดทั้ง 3 ฝ่าย คือ สถานศึกษา สถานประกอบการ และผู้เรียน เพื่อให้ได้ผลผลิตสุดท้ายที่ได้มาตรฐานและเป็นทีพอใจของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นเรื่องของการใช้จุดแข็งและความชำนาญของแต่ละฝ่ายมาใช้ประโยชน์ในระบบนี้ จะอาศัยสถานประกอบการเป็นห้องปฏิบัติการ (Laboratory) ซึ่งจะช่วยลดภาระสถานศึกษาในการลงทุนจัดซื้อ จัดหาเครื่องมือและเทคโนโลยี นักศึกษาจะได้ปฏิบัติงานกับเครื่องมืออุปกรณ์ในอุตสาหกรรมจริง สถานประกอบการจะได้เติมเต็มให้นักศึกษาใน ส่วนที่ตนเองมุ่งหวัง ผู้จบการศึกษาก็จะมีความรู้ความสามารถเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย

7. การตอบสนองความต้องการใหม่ ๆ ระบบอาชีวศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนได้รวดเร็วและมีความคล่องตัวเมื่อมีความต้องการกำลังคนในสาขาใหม่ ๆ เกิดขึ้น สถาบันอาชีวศึกษาจะต้องมีความพร้อมที่จะรองรับการเตรียมกำลังคนให้กับประเทศ ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าระบบอาชีวศึกษาจะต้องมีการคาดการณ์อนาคตด้านความต้องการกำลังคน แล้วดำเนินการผลิตล่วงหน้าก่อนจะมีความต้องการเกิดขึ้นเพราะการผลิตผู้จบการศึกษาต้องใช้ เวลา 2 – 3 ปี

8. การจัดการด้านทรัพยากร ระบบอาชีวศึกษามีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงานค่อนข้างสูง จึงต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพและความจำเป็นที่แท้จริงของกำลังคนในสาขาที่จะลงมือผลิต รวมทั้งจะต้องแสวงหาหนทางเลือกในกระบวนการผลิตว่าจะจัดดำเนินการเองทั้งหมด หรือจะพิจารณาหาความร่วมมือบางส่วน

จากการพิจารณาตอบคำถามต่าง ๆ ในองค์ประกอบของการอาชีวศึกษา 8 ประการ ได้นำไปสู่อธิสรุปว่าปรัชญาของการอาชีวศึกษาควรจะต้องประกอบด้วยคำแนะนำ 8 ประการ ดังต่อไปนี้

1. จะต้องพิจารณาจัดอาชีวศึกษาให้กับกลุ่มบุคคลที่ต้องการด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย อันเหมาะสมกับกลุ่มคนเหล่านั้น
2. การจัดอาชีวศึกษา ควรจัดเมื่อผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน ทั้งในเรื่องของวุฒิภาวะ ความรับผิดชอบ กำลังกายและกำลังใจ
3. การจัดอาชีวศึกษาแต่ละสาขานั้น สามารถเลือกดำเนินการได้หลายวิธี ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับธรรมชาติของสาขาวิชานั้น ๆ
4. จุดเน้นของการอาชีวศึกษานั้น อยู่ที่ผลิตสุดท้ายหรือผู้สำเร็จการศึกษาที่สามารถทำงานได้ โดยไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องที่ว่า บุคคลจะแสวงหาความรู้และทักษะอาชีพเหล่านั้นมาได้ด้วยวิธีการอย่างไร
5. ความสำเร็จของการจัดอาชีวศึกษานั้น วัดได้จากความรู้ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาเมื่อเข้าสู่งาน ความพอใจของนายจ้าง ความก้าวหน้าในงานที่ทำ และความพร้อมของสถานศึกษาเอง
6. การจัดอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นรูปแบบที่มีความร่วมมือ ทั้งฝ่ายผู้ผลิต ผู้ใช้ และตัวผู้เรียนเอง โดยนำข้อดีของแต่ละฝ่ายมาใช้ประโยชน์อย่างสมเหตุผล
7. ระบบอาชีวศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนตัวเองได้รวดเร็ว มีความพร้อมที่จะตอบสนองความต้องการกำลังคนในสาขาใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา
8. ระบบอาชีวศึกษาจะต้องจัดดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนที่จะได้รับ กับจะต้องขจัดความสิ้นเปลืองทุกรูปแบบ เลือกเทคนิควิธีการจัดการที่มีการลงทุนน้อย คุ่มค่า

สรุปได้ว่า ปรัชญาของการอาชีวศึกษา คือ แนวทางในการจัดการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งมีด้วยกัน 8 ประการ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบแสดงให้เห็นถึงการจัดการศึกษา นโยบาย หลักการ

และเหตุผล ของการจัดการศึกษา รวมถึงการจัดผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการ
จำเป็นของตลาดแรงงาน

2.2.4 คุณลักษณะเฉพาะของการอาชีวศึกษา

จากคำนิยามของอาชีวศึกษา และคำอื่นๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกัน อาชีวศึกษา จึงมี
ความหมายในเชิงของคุณลักษณะอยู่ 4 ประการ คือ

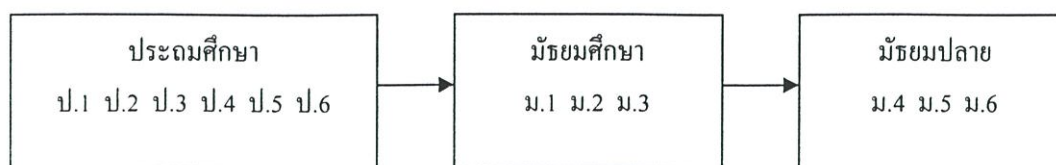
1. เป็นการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ
2. เป็นกระบวนการศึกษาที่จัดต่อหรือเพิ่มเติมจากสามัญศึกษา
3. มีการเรียนรู้ทางด้านวิชาการ เทคโนโลยี และศาสตร์ต่าง ๆ สัมพันธ์กันกับอาชีพ ที่จะ
ออกไปประกอบซึ่งเรียกรวม ๆ กันว่า วิทยอาชีว
4. มีการฝึกหัดหรือฝึกอบรมให้ได้มาซึ่งความชำนาญทางภาคปฏิบัติ พร้อมความรู้ต่าง ๆ
ในอาชีพที่จะออกไปประกอบ หรือ ทักษะอาชีพ

คุณลักษณะประการที่ 1

อาชีวศึกษาเป็นการศึกษาแขนงหนึ่ง การจัดการศึกษาแขนงนี้จึงมีกิจกรรมที่กระทำเพื่อให้
เกิดผลลัพธ์ตามความหมายของการศึกษาทุกประการ เช่น การศึกษาคือความเจริญงอกงาม (Education
is Growth) องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมขององค์การสหประชาชาติ (UNESCO) ให้ได้
คำจำกัดความของคำว่า “การศึกษา” เอาไว้ว่าการศึกษาคือการกระทำ กิจกรรมและอิทธิพลทั้งปวงที่
มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาและปลูกฝังความสามารถทางความคิด ความรู้ ความชำนาญ ทัศนคติ
และพฤติกรรมของบุคคล ไปในทางที่ทำให้บุคลิภาพของบุคคลนั้น เจริญได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้มี
คุณค่าแก่สังคมที่เขาอาศัยอยู่ (UNESCO Terminology of Technical and Vocational Education,
Revised Edition 1984 : 22) มิใช่เป็นการฝึกคนให้ทำงานได้ประหนึ่งเครื่องจักร

คุณลักษณะประการที่ 2

เป็นกระบวนการศึกษาที่จัดต่อเพิ่มเติมจากสามัญศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาทั่วไป (General
Education) การศึกษาชนิดนี้ตามนิยามขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมขององค์การ
สหประชาชาติได้ให้คำจำกัดความเอาไว้ว่า เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาทักษะทางเลข การติดต่อสื่อสาร
การอ่านออกเขียนได้ การคิดคำนวณคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ความรู้ทางประวัติศาสตร์ หน้าที่
พลเมือง วิชาเทคนิค สังคม และสุนทรียภาพ การสามัญศึกษาดังกล่าวนี้แบ่งออกได้เป็นหลายระดับ
จากง่ายสู่ยาก โดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 3 ช่วง แต่นับรวมแล้วจะได้ 12 ปี คือ

ภาพที่ 2.1 การศึกษาระดับประถม-มัธยม 12 ปี

คุณลักษณะทั้ง 3 ช่วงนี้ประเทศทั้งหลายในโลกจัดแบ่งไม่เหมือนกัน ส่วนใหญ่จะกำหนดเป็นการศึกษาภาคบังคับ (Compulsory Education) ประมาณ 9 ปีหรือระดับ 9 ในประเทศพัฒนาแล้วประชาชนมองเห็นคุณค่าของการศึกษาจะศึกษาต่อไปโดยไม่ต้องบังคับจนจบมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งนับรวมได้ 12 ปี เป็นส่วนใหญ่

อาชีวศึกษาที่ว่าจัดต่อจากสามัญศึกษานั้นจะจัดไว้รองรับผู้ที่ต้องออกจากสามัญศึกษาที่ระดับใดระดับหนึ่งและประสงค์จะศึกษาวิชาชีพต่อไป คือ อาจจบการศึกษาชั้นสามัญที่ระดับประถมศึกษา 6 หรือมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก็ได้ไม่จำเป็นต้องจบมัธยมปีที่ 6 เสมอไป ขึ้นอยู่กับวิชาชีพที่จะศึกษาว่าต้องการความรู้พื้นฐานสามัญระดับใด

โดยทั่วไปแล้วการเรียนอาชีวศึกษามีหลักสูตรวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการศึกษาของผู้ที่จบการศึกษาภาคบังคับเป็นอย่างต่ำเกือบทุกประเทศ สำหรับประเทศพัฒนาแล้วซึ่งมีระบบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี อาชีวศึกษาจะจัดต่อจากปีที่ 9 นี้ คือจัดรับต่อไปในระดับเทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับประเทศไทยจะจัดอาชีวศึกษาโดยรับผู้จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นอย่างต่ำ โรงเรียนสารพัดช่างหรือการศึกษานอกโรงเรียนรับพวกพบประถม 6 ไปเรียนได้บ้าง

คุณลักษณะประการที่ 3

มีการเรียนรู้วิทยาการ เทคโนโลยี และศาสตร์ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับอาชีพที่จะออกไปประกอบอาชีพทุกอย่าง โดยเฉพาะอาชีพที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์หรือการผลิต จำเป็นต้องอาศัยวิทยาการ เทคโนโลยี คือ ความรู้ในการประดิษฐ์หรือผลิตสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น และศาสตร์ต่าง ๆ โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพเป็นช่างเชื่อมโลหะ ผู้ศึกษาจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องของโลหะ เช่น โลหะวิทยา (Metal Technology) ซึ่งอาจเรียนเฉพาะเรื่องที่จำเป็นต้องรู้เรื่องคุณสมบัติของโลหะ แต่ไม่จำเป็นต้องรู้ลึกซึ้งเหมือนนักวิทยาศาสตร์หรือวิศวกร และจะต้องเรียนรู้วิทยาศาสตร์แขนงฟิสิกส์บ้าง เช่นการขยายตัวหรือหดตัวของโลหะ และวิชาตรีโกณมิติ เพื่อการวัดมุมต่าง ๆ เพื่อใช้ในการตัดและขึ้นรูปโลหะแผ่น เหล่านี้เป็นต้นจัดเป็นการเรียนรู้ทางภาคทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีพที่ต้องออกไปประกอบ

คุณลักษณะประการที่ 4

คือต้องมีการฝึกหัดหรือฝึกอบรมให้ได้มาซึ่งความชำนาญทางภาคปฏิบัติ พร้อมด้วยความรู้ในอาชีพที่จะออกไปประกอบ การฝึกหัดหรือฝึกฝนอบรม (Training) ในที่นี้จะประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งในการให้ทักษะ (Skill) ความรู้ (Knowledge) และเจตคติ (Attitude) ที่ดีต่อการทำงาน กล่าวอีกนัยหนึ่ง คุณสมบัติข้อนี้เน้นในการให้ความรู้ความสามารถเชิงปฏิบัติตนเอง

การจัดฝึกภาคปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพที่สุดในสภาพปัจจุบัน ก็คือการร่วมมือกับฝ่ายผู้ใช้ในการร่วมใช้เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ของอุตสาหกรรม ซึ่งก็คือการใช้สถานประกอบการเป็นโรงฝึกงาน (Workshop) นั้นเอง โดยการจำแนกการจัดฝึกทักษะเป็นสองส่วน คือ

1. การจัดฝึกทักษะพื้นฐานในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ครบถ้วนในทุกกระบวนการของการปฏิบัติงาน
2. การฝึกงานจริงในสถานประกอบการเพื่อใช้เครื่องมือ อุปกรณ์และเทคโนโลยีขั้นสูงที่อุตสาหกรรมใช้งานอยู่จริง

ประสบการณ์ของนักศึกษาในขณะที่เข้าไปสัมผัสกับอุตสาหกรรมจะมีความสำคัญมาก นักศึกษาจะได้เรียนรู้การใช้ชีวิตในการทำงานจริง การปฏิบัติงานที่ต้องแข่งกับเวลา การใช้วัสดุอย่างประหยัด การใช้เครื่องมืออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด รวมทั้งสถานประกอบการจะได้เพิ่มเติมในสิ่งที่ตนเองมุ่งหวัง สิ่งเหล่านี้สถานศึกษาไม่สามารถสร้างประสบการณ์ให้ได้

สรุปได้ว่า คุณลักษณะเฉพาะของการอาชีวศึกษา คือ ความรู้ความสามารถซึ่งมีการมุ่งเน้นทางด้านจัดการศึกษาเล็งเห็นถึงสิ่งที่ต้องการให้เป็นไปตาม นโยบาย หลักการ ทางการปฏิบัติ เช่น เพื่อการประกอบอาชีพ ฝึกอบรมให้เกิดความชำนาญทางภาคปฏิบัติ ฯลฯ

2.2.5 การปฏิรูปการอาชีวศึกษา

การปฏิรูปการอาชีวศึกษา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและเทคโนโลยี มีผลให้ประเทศไทยต้องเร่งรัดการพัฒนาประเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพเป็นกระบวนการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ที่มีลักษณะเฉพาะสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี แต่ละภาคเศรษฐกิจ และตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตามแนวนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษาได้เร่งดำเนินการปฏิรูปตามแนวทาง “ปัญจะปฏิรูป” ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2546) : {Online}

ปฏิรูปการอาชีวศึกษา ได้กำหนดแนวทางดำเนินการโดยมุ่งปรับทิศทางการ (Re-orientation) คือ

- 1) ให้ความสำคัญความต้องการ (Demand Driven)
- 2) พัฒนาระบบการอาชีวศึกษา ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)
- 3) พัฒนาระบบการอาชีวศึกษาให้เป็นการศึกษาต่อเนื่อง (Lifelong Learning)

- 4) พัฒนาระบบอาชีวศึกษาให้เป็นระบบเปิด (Open Entry / Open Exit)
- 5) พัฒนาระบบการเทียบโอนประสบการณ์ (Validation of Experience)
- 6) สร้างความเชื่อมโยง (Articulation)

การสร้างเชื่อมโยง โดยการจัดระบบหลักสูตรระบบการเรียนการสอน การศึกษาวิชาชีพ ให้มีความเชื่อมโยงกับการศึกษาในระดับและประเภทต่าง ๆ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรใหม่ ทั้ง 2 ระดับ คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 2545 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 2546 และได้จัดเป็นลักษณะของกลุ่มอาชีพ 9 ประเภทวิชา คือ ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ประเภทวิชาศิลปกรรม ประเภทวิชาคหกรรม ประเภทวิชาเกษตรกรรม ประเภทวิชาประมง และประเภทวิชาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และได้เปิดหลักสูตรวิชาชีพสาขาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน แนวนโยบายการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการพัฒนาฐานเศรษฐกิจของประเทศ

2.2.5.1 ปฏิรูปการเรียนรู้

เพื่อให้การเรียนรู้วิชาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กรมอาชีวศึกษาได้ปรับระบบการเรียนรู้ โดยให้หลักการสำคัญ ดังนี้

1) จัดระบบการเรียนรู้ในลักษณะสหวิทยาการ (Multidisciplinary) การเรียนรู้วิชาชีพและเทคโนโลยีจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมโยงระหว่างศาสตร์ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมาใช้กับวิชาชีพหลัก

2) สร้างความแข็งแกร่งทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ (Solid Knowledge / Solid Practical) จัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการภาคทฤษฎีและปฏิบัติเข้าด้วยกันด้วยการเชื่อมโยงและประยุกต์สู่การปฏิบัติงานอาชีพจริง

3) ให้ความสำคัญการสร้างสมรรถนะอาชีพ (Competency Base) การเรียนรู้อาชีวศึกษาทุกระดับและประเภทวิชา ปฏิรูปโดยจัดให้มีการเรียนรู้โดยใช้สมรรถนะหรือความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นฐาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะจนเกิดสมรรถนะในอาชีพนั้น ๆ

4) ขยายการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกงานในสถานประกอบการ (Dual Vocational Training และ On – the Job Training) โดยการผนึกความร่วมมือจากภาคเอกชนเพื่อขยายการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและการส่งเสริมการฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ

5) การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้จากเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (Self – Learning / E - learning) โดยการให้การสนับสนุนสถานศึกษาทุกแห่ง จัดสถานที่สำหรับการส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และจากเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ

6) การจัดทำโครงการหรือโครงการงาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการสร้างสมรรถนะในการประกอบอาชีพ นักเรียน นักศึกษาทุกคน จะต้องจัดทำโครงการหรือโครงการงาน เพื่อจัดสมรรถนะในการประกอบอาชีพ ก่อนจบการศึกษาทุกหลักสูตร

2.2.5.2 ปฏิรูประบบบริหารจัดการ

กรมอาชีวศึกษาได้ดำเนินการปฏิรูประบบบริหารจัดการ (Re - Organizing) โดยได้ดำเนินการโดยส่วนกลางเปลี่ยนจาก กรมอาชีวศึกษา เป็นสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา และจัดให้มีสำนักต่าง ๆ ขึ้นมารับผิดชอบงานแต่ละด้าน จำนวน 7 สำนัก และได้รวมกลุ่มสถานศึกษา (Clustering) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมกลุ่มสถานศึกษาทั้งหมดในสังกัด 412 แห่ง เป็น 28 สถาบันการอาชีวศึกษา การสร้างความเข้มแข็งระบบเครือข่ายและความร่วมมือ (Strengthening Partnership and Networking System) การพัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐาน (Standardizing System) พัฒนาระบบ IT ตลอดจนการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม / เทคโนโลยี (Research and Development of Innovation and Technology)

สรุปได้ว่า การอาชีวศึกษา คือ การศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ทางด้านทักษะงานอาชีพ และความเชี่ยวชาญทางด้านงานอาชีพ สามารถพึ่งตนเองได้ และนำไปสู่การประกอบอาชีพได้ ประกอบด้วยการบริหารและการจัดการในการปฏิรูปทางการศึกษา แบ่งออกได้ดังนี้คือ การปฏิรูปการอาชีวศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูประบบบริหารจัดการ เป็นต้น

2.3 มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

จากการที่คุรุสภาซึ่งเป็นสภาในกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ขึ้น 3 ครั้ง คือ เมื่อ พ.ศ. 2533 ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 พัฒนาเกณฑ์เดิมเป็นเกณฑ์ใหม่คือเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู 11 ข้อ และเมื่อปี พ.ศ. 2542 คุรุสภาได้ดำเนินการพิจารณาความสอดคล้องของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาได้อนุมัติให้เพิ่มเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอีก 1 เกณฑ์ เป็นเกณฑ์มาตรฐานที่ 12 โดยกำหนดบนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ครูจึงต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ และเพื่อประกันคุณภาพการทำงานและการเป็นครูซึ่งเกณฑ์มาตรฐานทั้ง 12 ข้อนี้ แต่ละข้อได้อธิบายความหมายและมีระดับคุณภาพโดยกำหนดไว้ 3 ระดับ มีรายละเอียดต่อไปนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 31 - 57)

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 แสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพอยู่เสมอ โดยพิจารณาจาก การศึกษาเอกสาร ตำราและสื่อต่าง ๆ การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาชีพครู

ระดับ 2 มีบทบาทในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยพิจารณาจาก

1) การเป็นสมาชิกและการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร สมาคม ชมรมที่ส่งเสริม การพัฒนาวิชาชีพครู นอกเหนือจากที่ทางราชการจัดตั้ง

2) การเป็นผู้ดำเนินการหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินการ กิจกรรมขององค์กร วิชาชีพครู

3) การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ

ระดับ 3 เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยพิจารณาจาก

1) เป็นกรรมการ อนุกรรมการหรือคณะทำงานขององค์กร สมาคม ชมรมที่ ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู นอกเหนือจากที่ทางราชการจัดตั้ง

2) เป็นวิทยากรการประชุม อบรม สัมมนาหรือกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการ พัฒนาวิชาชีพครู

3) เป็นผู้จัดทำและเสนอรายงานทางวิชาการในการประชุม อบรม สัมมนา

4) มีผลงานทางวิชาการเผยแพร่อยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาดด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้นในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่น ๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เฉพาะในด้านการ เรียนการสอนในชั้นเรียน โดยพิจารณาจาก

1) เป็นกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้จริง

2) เป็นกิจกรรมสร้างนิสัยในการลงมือปฏิบัติแก่ผู้เรียน

3) เป็นกิจกรรมสร้างคุณธรรมที่มีผลให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม

ระดับ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ทั้งในด้านการเรียน การสอนในชั้นเรียน รวมไปถึงกิจกรรมเสริมความรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยพิจารณาจาก

1) เลือกปฏิบัติกิจกรรมเสริมตามลำดับ ความสำคัญก่อนหลังโดยให้ความสำคัญ กับกิจกรรมที่มีผลต่อเด็กโดยตรง มากกว่ากิจกรรมที่มีผลต่อเด็กโดยอ้อม

ระดับ 3 ตัดสินใจปฏิบัติงานทุกด้านในหน้าที่ครูให้สอดคล้องสัมพันธ์กันและส่งผล โดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน โดยพิจารณาจาก

1) กิจกรรมทุกอย่างมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของผู้เรียน
 2) กิจกรรมและงานต่าง ๆ ในหน้าที่ครูส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนทุกด้าน

3) กิจกรรมและการปฏิบัติงานต่าง ๆ แสดงถึงความสัมพันธ์ในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ให้ส่งผลถึงตัวผู้เรียนอย่างชัดเจน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ โดยวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิมรวมทั้งการ ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก

- 1) การตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยใช้เนื้อหาวิชาเป็นหลัก
- 2) การสอนซ่อมเสริมตามข้อบกพร่องของผู้เรียน

ระดับ 2 มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้น โดยพิจารณาจาก

- 1) การตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยใช้พัฒนาการของผู้เรียนด้านต่าง ๆ เป็นหลัก
- 2) การจัดกิจกรรมเสริมความสามารถของผู้เรียน โดยการปรับเปลี่ยนวิธีสอนตามด้านที่บกพร่องอย่างเหมาะสม

ระดับ 3 พัฒนาความสามารถของผู้เรียน ให้สูงขึ้นเต็มขีดความสามารถของแต่ละคนอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาจาก

- 1) การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียนเป็นรายคน เป็นรายสมรรถภาพ
- 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของผู้เรียน ให้เหมาะสมและเต็มตามศักยภาพ ตามลำดับขั้นการพัฒนา
- 3) การตอบสนองความถนัด ความสนใจของผู้เรียนรายบุคคลโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ปรับปรุงหรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 เลือกใช้แผนการสอนที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจาก

- 1) แผนการสอนที่ใช้มีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วน สัมพันธ์กัน
- 2) แผนการสอนที่ใช้เน้นกิจกรรมการปฏิบัติ ตามกระบวนการแสวงหาความรู้

และการสร้างความรู้

ระดับ 2 ปรับปรุงแผนการสอน ที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของผู้เรียน ครูและสถานศึกษา โดยพิจารณาจาก

- 1) แผนการสอนที่ปรับปรุงมีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วนสัมพันธ์กัน
- 2) แผนการสอนที่ปรับปรุงเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง

มากขึ้น

- 3) แผนการสอนที่ปรับปรุง สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน และข้อจำกัด

ของสถานศึกษา

ระดับ 3 สร้างและพัฒนาแผนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียน ได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง โดยพิจารณาจาก

- 1) แผนการสอนที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วนสัมพันธ์กัน
- 2) แผนการสอนที่สร้าง และพัฒนาขึ้นเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

- 3) แผนการสอนที่สร้างและพัฒนา ขึ้นสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน

และข้อจำกัดของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึงการประดิษฐ์คิดค้นผลิต เลือกใช้ ปรับปรุง เครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์เทคนิค วิธีการต่าง ๆ เพื่อผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจาก

- 1) ความสัมพันธ์ของสื่อการเรียนการสอนกับองค์ประกอบของการสอน คือ ผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้

ระดับ 2 ใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจาก

- 1) ความเหมาะสมของสื่อกับผู้เรียน กิจกรรมและจุดประสงค์การเรียนรู้
- 2) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้และบำรุงรักษา

3) สื่อมีความหลากหลาย ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนเน้นการลงมือปฏิบัติของผู้เรียน

4) ผู้เรียนได้ใช้สื่อการเรียนการสอน ตามความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและการตัดสินใจของตนเอง

ระดับ 3 คิดค้น ผลิตและปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจาก

- 1) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดค้น ผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน
- 2) สื่อการเรียนการสอนได้มาจากวัสดุในท้องถิ่น
- 3) ประเมินผลการใช้สื่อและปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
- 4) เผยแพร่ผลการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ได้ผลแล้ว

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ ในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเองก่อให้เกิด ค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติ จนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดเนื้อหาเป็นหลัก โดยพิจารณาจาก

- 1) ผู้สอนเป็นผู้บอกความรู้
- 2) ผู้เรียนปฏิบัติตามแบบหรือทำตามตัวอย่าง
- 3) ผู้เรียนทำตามข้อกำหนดหรือคำสั่ง

ระดับ 2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดความคิดรวบยอดเป็นหลัก โดยพิจารณาจาก

1) ผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำ ให้ผู้เรียนลงมือทำงานตามกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

- 2) ผู้เรียนค้นหาความรู้และสรุปความคิดรวบยอด ได้เองตามคำแนะนำ

ระดับ 3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดกระบวนการและการสร้างนิสัยเป็นหลัก

โดยพิจารณาจาก

1) ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้น ให้ผู้เรียนค้นหาความรู้และพัฒนาความรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการใช้สถานการณ์ต่างๆ อย่างหลากหลาย

- 2) ผู้เรียนเลือกและปฏิบัติตามศักยภาพ
- 3) ผู้เรียนประเมินตนเองและปรับปรุงตนเอง

4) การเรียนการสอนมุ่งเน้นการสร้างนิสัย การปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัว ผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียน ที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุม สาเหตุ ปัจจัยและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครูนำเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียดดังนี้

1. ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน
2. เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และขั้นตอน วิธีการใช้ เทคนิควิธีการหรือนวัตกรมนั้น ๆ
3. ผลจากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดกับผู้เรียน
4. ข้อเสนอแนะทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลยิ่งขึ้น

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในภาพรวม ของกลุ่มผู้เรียน หรือห้องเรียนที่รับผิดชอบ โดยพิจารณาจาก

- 1) ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการและเป้าหมายในการพัฒนาที่เป็นภาพรวมของกลุ่มหรือผู้เรียนทั้งห้อง
- 2) เทคนิควิธีการ นวัตกรรมที่นำเสนอ เป็นเทคนิคที่ใช้กับผู้เรียนเป็นแบบเดียวกันทั้งห้อง
- 3) ข้อเสนอแนะใหม่ ๆ เป็นการเสนอในการปฏิบัติต่อนักเรียนเหมือนกันทั้งห้อง

ระดับ 2 เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนจำแนกเป็นรายกลุ่มต่าง ๆ ของห้องเรียนที่รับผิดชอบ โดยพิจารณาจาก

- 1) ข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการและเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนที่จำแนกเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง กลุ่มอ่อน หรือกลุ่มเฉพาะอย่างอื่น ๆ
- 2) เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่นำเสนอ ในการพัฒนาผู้เรียน สนองตอบต่อสภาพของผู้เรียนรายกลุ่ม
- 3) รายงานผลการใช้เทคนิควิธีการ หรือนวัตกรรมแสดงผลการพัฒนาผู้เรียนรายกลุ่ม
- 4) ข้อเสนอในการพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องต่อการพัฒนา ในแต่ละระดับผู้เรียน

ระดับ 3 เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียน จำแนกเป็นรายบุคคล โดยพิจารณาจาก

- 1) ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการและเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนที่จำแนกเป็นรายบุคคล
- 2) เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่นำเสนอในการพัฒนาผู้เรียน สนองตอบต่อสภาพความแตกต่าง ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 3) รายงานผลการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรม แสดงถึงพัฒนาการของผู้เรียนรายบุคคล

4) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออกการประพฤติ และการปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจาและจริยธรรมที่เหมาะสมกับความ เป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็นแบบอย่าง

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยพิจารณาจาก

- 1) การใช้วาจาสุภาพ
- 2) มีความประพฤติเรียบร้อย
- 3) มีความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
- 4) รับผิดชอบปฏิบัติงานอย่างขยันขันแข็ง

ระดับ 2 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องใน ลักษณะสร้างสรรค์ ตลอดจนสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน โดยพิจารณาจาก

- 1) การให้คำแนะนำ
- 2) การเชิญชวนให้ปฏิบัติ
- 3) การแก้ไขข้อบกพร่อง
- 4) การสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน

ระดับ 3 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเลือกสรรแล้ว เป็นปกตินิสัย โดยพิจารณาจาก

- 1) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในสถานศึกษา
- 2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกพฤติกรรมของตนเอง
- 3) เสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียน
- 4) เผยแพร่วิธีการที่ถูกต้องในการสร้างคุณธรรม

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและร่วมรับผลที่เกิดขึ้นในการกระทำนั้น

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วนบรรลุวัตถุประสงค์ของงาน โดยพิจารณาจาก

- 1) ความเข้าใจงาน
- 2) ความสำเร็จของงาน

3) ความเต็มใจรับผลกระทบของงาน

ระดับ 2 อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษา ตามความรู้ความสามารถและความถนัด ให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา โดยพิจารณาจาก

- 1) การเข้าร่วมวางแผนและแบ่งงานกันทำ
- 2) การปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์โดยยึดประโยชน์ของส่วนรวม
- 3) ความพึงพอใจในบทบาทของตน ที่ช่วยให้ผลงานบรรลุเป้าหมาย
- 4) ผลงานของสถานศึกษารับรู้เป้าหมาย

ระดับ 3 มุ่งมั่นพัฒนางานและสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ จนเป็นนิสัยโดยพิจารณาจาก

- 1) การเป็นผู้นำในการวางแผนพัฒนาตามเป้าหมายอย่างครอบคลุม และสัมพันธ์กับงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2) การเป็นผู้นำในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ
- 3) การช่วยเหลือและพัฒนาผู้ร่วมงาน
- 4) การประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง และกลุ่มแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนางาน

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน หมายถึง การตระหนักในความสำคัญ รับฟังความคิดเห็นยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชนและร่วมมือปฏิบัติเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษาให้ชุมชน และสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 ปฏิบัติงานทางการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนตาม ที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วนบรรลุวัตถุประสงค์ของงาน โดยพิจารณาจาก

- 1) ความรู้ความเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมาย
- 2) ความสำเร็จของงานและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง แสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันและนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้บริการข้อมูลข่าวสารได้ นำข้อมูลข่าวสารไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียน และการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤติต่าง ๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่าง ๆ ของปัญหา แล้วผันมุมของปัญหาไปในทางการพัฒนา กำหนด

เป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียนครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ กล่าวที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ มีสติในการแก้ไขปัญหา มิได้ตอบสนองปัญหาต่าง ๆ ด้วยอารมณ์หรือแง่มุมแบบตรงตัวครูสามารถมองหักมุมในทุก ๆ โอกาส มองเห็นแนวทางที่นำสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 การพัฒนาหรือการแก้ปัญหาและวิกฤติต่าง ๆ มีลักษณะเดียว โดยพิจารณาจาก

1) การพัฒนาหรือการแก้ปัญหาแบบตรงตัวใช้ตัวแปรตัวเดียว ลักษณะเดียวมีสูตรตายตัว

2) กำหนดกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียนหรือการแก้ปัญหา มีทางเลือกทางเดียว ไม่คำนึงถึงองค์ประกอบอื่น

ระดับ 2 การพัฒนาหรือการแก้ปัญหา ใช้องค์ประกอบรอบด้าน โดยพิจารณาจาก

1) นำองค์ประกอบรอบด้านมาช่วยในการพัฒนาหรือแก้ปัญหา

2) นำเอาข้อมูลมารวบรวมสร้างทางเลือกหลาย ๆ ทางแล้วจึงเลือกทางเลือกที่ดีกว่า

3) สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อจัดการปัญหาเดิมที่จะเกิดขึ้นได้ในภายหน้า

4) ใช้แนวทางในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นมากกว่าการแก้ไข

ระดับ 3 สร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาจาก

1) มีการนำเสนอองค์ประกอบตัวแปรที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ

2) ให้ผู้เรียนรู้จักผลกระทบของการกระทำของตน ประเมินการแสดงของตนว่ามีผลดี มีจริยธรรม ความงามมากน้อยเพียงใด

3) ให้ผู้เรียนสร้างแนวทางในการพัฒนาตน เพื่อป้องกันปัญหาและวิกฤติที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างถาวร

สรุปได้ว่า มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา เป็นการประกันคุณภาพมาตรฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูซึ่งประกอบด้วย 12 มาตรฐาน และในแต่ละมาตรฐานนั้นจะมีรายละเอียดในการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานที่แตกต่างกันออกไปตามข้อกำหนดของแต่ละมาตรฐานนั้น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มยุรี เสวตนัย (2542 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูที่ดีตามแนวคิดของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะของครูที่ดี ด้านบุคลิกภาพ คือ มีความรับผิดชอบต่องาน มีความรู้ดี สามารถใช้ภาษาไทยได้ดี คือ ถูกต้องชัดเจน และแต่งกายดี

คือ สะอาด เรียบร้อย เหมาะสมกาลเทศะ มีกิริยาท่าทางสุภาพ อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ พุดจาดี น้ำเสียงไพเราะดี ชัดถ้อยชัดคำ มีหน้าตาขี้มิ้มแจ่มใส มีความคิดริเริ่มดี มีไหวพริบ ปฏิภาณดี มีความอดทน อดกลั้น มีจิตใจหนักแน่น มีอารมณ์ดี มั่นคงไม่หวั่นไหว ต่อเหตุการณ์ใดๆ และมีร่างกายสมส่วน สุขภาพแข็งแรง ด้านวิชาชีพ คือ วางตนสมกับเป็นครู ให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้ดี สอนให้นักเรียนคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็นด้วยตนเอง สนใจดูแลนักเรียนทุกคน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานหรือเพื่อนครู ส่งเสริมบรรยากาศ ประชาธิปไตยในห้องเรียน ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ให้ความร่วมมือกับชุมชนและ แสดงผลการเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน จัดกิจกรรมในห้องเรียนเหมาะสม สอดคล้อง กับสภาพสังคม ใช้สื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

จินตนา เลือดทหารและคณะ (2543 : 94 - 95) ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการปฏิบัติงาน ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรม ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาพรวมการปฏิบัติงาน ของครูอยู่ในระดับมาก และรายองค์ประกอบพฤติกรรมการสอน ด้านการวางแผนการสอน การเตรียม การสอน การปฏิบัติการสอน การผลิตสื่อ การใช้และการรักษา สื่อการเรียนการสอน การวัดและ การประเมินผล มีการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบพฤติกรรมการปฏิบัติตน ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การรักษาวินัย ความอดุสาหะ คุณธรรม และจริยธรรม และด้าน การปรับตัวและมนุษยสัมพันธ์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และจากการเปรียบเทียบโรงเรียนที่มี ขนาดต่างกัน ประสิทธิภาพในการทำงานของครูแตกต่างกันพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของครูใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ไม่แตกต่างกัน

สมบัติ ศาสตร์นอก (2543 : 11) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญ จังหวัดขอนแก่น พบว่า กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ 1) แสวงหาความรู้อยู่เสมอ 2) ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิด กับผู้เรียนในชั้นเรียน เพื่อเสริมความรู้ และเสริมหลักสูตร 3) แก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาผู้เรียน ให้สูงขึ้น 4) ปรับปรุงแผนการสอนได้สอดคล้องกับข้อจำกัดของนักเรียน ครู สถานศึกษา 5) ใช้ สื่อได้เหมาะสมและ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม 6) จัดกิจกรรมโดยยึดกระบวนการและสร้างนิสัยเป็นหลัก 7) รายงานผลการพัฒนาเป็นกลุ่มของห้องเรียนที่รับผิดชอบ 8) ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีสม่ำเสมอ และให้การแนะนำ 9) มุ่งมั่นร่วมมือพัฒนางานจนบรรลุเป้าหมาย 10) อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานกับ ชุมชน และข้อ 11 รวบรวมข้อมูลที่จำเป็นในการสอน

สุเมธ การศรีทองและคณะ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องระดับการพัฒนาของครูตาม เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 ในเขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอน มีระดับการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2537 โดยส่วนรวมมีระดับการพัฒนา ในทุกมาตรฐานอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบระดับการพัฒนาของครูผู้สอนในด้านวุฒิทางการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกัน และครูผู้สอนที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพครู ต่ำกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีระดับการพัฒนาแตกต่างกัน

โอภาส เกตุเคชา (2544 : 75 - 80) ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของครู ตามความคิดเห็นของผู้เรียนในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากพิจารณาเป็นองค์ประกอบ คือ 1) พฤติกรรมการสอนของครู มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกรายด้าน พบว่า ด้านปฏิบัติการสอนและด้านวัดผลและประเมินผลมีระดับปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2) พฤติกรรมการปฏิบัติตนของครู ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความรับผิดชอบหน้าที่ ด้านการรักษาวินัย ด้านความอดุสาหะและด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการสอน คือ ด้านการปฏิบัติการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน เช่น ขาดงบประมาณ ขาดวัสดุ ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบ สื่อการเรียนการสอนมีสภาพเสื่อมโทรม ด้านการวัดผลและประเมินผล เช่น รายงานผลการประเมินทำได้ไม่สม่ำเสมอและไม่เป็นตามระเบียบของการวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนขาดการเก็บบันทึกผลการประเมินอย่างเป็นระบบ และไม่นำผลการประเมินการเรียนมาปรับปรุงวิธีสอน ด้านการปฏิบัติตนของครูและอื่น ๆ เช่น ครูผู้สอนควรมีการติดตามและสนใจผู้เรียนที่เรียนอ่อน หรือมีปัญหาส่วนตัวให้มากขึ้น ครูผู้สอนควรมีการตรวจติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ และควรให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขผลงานของผู้เรียนที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้มากขึ้น

ศิริเพ็ญ เสาร์มณี (2545 : 123) ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้ของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มี เพศ ที่แตกต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูแตกต่างกัน แต่ปัจจัย อายุ วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีการรับรู้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูแตกต่างกัน แต่ปัจจัยคุณลักษณะด้านสังคมที่แตกต่างกันมีการรับรู้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุมาลี พ่วงคำ (2546 : 98 - 99) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ การจัดสื่อเพื่อการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทางการสอนต่างกัน มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูมีประสบการณ์ทางการสอนต่างกัน มีการปฏิบัติในด้านการจัดสื่อเพื่อการเรียนรู้ต่างกัน ส่วนด้านการจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ และด้านประเมินผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน และเปรียบเทียบครูที่สอนในแผนกวิชาสอนต่างกัน มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูมีการปฏิบัติด้านการจัดเนื้อหาของหลักสูตรแตกต่างกัน ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านการจัดสื่อเพื่อการเรียนรู้ และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า การที่จะเป็นครูที่ดีได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่มีศักยภาพ มีความรู้ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่ความเป็นครูได้เป็นอย่างดี มีความสามารถทางด้านงานสอน และสามารถที่จะพัฒนาตนเป็นให้ทันกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน ใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของครูตามมาตรฐานวิชาชีพ และเป็นที่ยอมรับในสังคม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สภาพปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบัน การอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครู ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก จำนวน 10 แห่ง ของปีการศึกษา 2549 จำนวน 617 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครู ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 จำนวน 10 แห่ง ของปีการศึกษา 2549 คำนวณโดยวิธีการใช้สูตรของ YAMANE และใช้วิธีการ สุ่มอย่างมีระบบ ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 0.05% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 242 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือ ที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับการสภาพปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ซึ่งมีลักษณะแบบเลือกตอบ จำนวน 3 ข้อ คือ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และประเภทวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา 12 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ จำนวน 5 ข้อ
 ด้านที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน

จำนวน 5 ข้อ

ด้านที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ จำนวน 5 ข้อ

ด้านที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง จำนวน 4 ข้อ

ด้านที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ จำนวน 5 ข้อ

ด้านที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน จำนวน 4 ข้อ

ด้านที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีระบบ จำนวน 4 ข้อ

ด้านที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน จำนวน 5 ข้อ

ด้านที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ จำนวน 5 ข้อ

ด้านที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน จำนวน 5 ข้อ

ด้านที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา จำนวน 4 ข้อ

ด้านที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ จำนวน 4 ข้อ

ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบ่งเป็น

5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครู และเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

2. รวบรวมเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า เพื่อกำหนดขอบข่าย และการสร้างแบบสอบถาม

3. ออกแบบและสร้างแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยครอบคลุมทั้ง 12 มาตรฐาน และสอดคล้องกับคำนิยามศัพท์เฉพาะ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ
 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ
 -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะ
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนผู้ทรงคุณวุฒิ
 N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

- 1) น.ต.ดร. พงศ์เทพ จิระโร ครูพยาบาล โรงเรียนพยาบาล กองการศึกษา
กรมแพทย์ทหารเรือ
- 2) ผศ.ดร.อรสา โกศลนันทกุล ภาควิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
- 3) ดร.คมสร วงษ์รักษา ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก
และกรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ
- 4) นายณรงค์ ภูมิทอง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
วิทยาลัยการอาชีพกบินทร์ จังหวัดปราจีนบุรี
- 5) นางสุมาลี คำโทน หัวหน้างานวิจัยและพัฒนา
หัวหน้างานประกันคุณภาพ
วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี

6. นำแบบสอบถาม ที่ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ข้อเสนอแนะ ปรีกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กลับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ซึ่งมีสูตร ดังนี้ (ล้วน สายยศ, อังคณา สายยศ. 2538 : 200)

$$\text{เมื่อ } \alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนรวม

ซึ่งได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1	ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ	= 0.88
ด้านที่ 2	การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	= 0.96
ด้านที่ 3	มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	= 0.92
ด้านที่ 4	พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง	= 0.72
ด้านที่ 5	พัฒนานาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	= 0.92
ด้านที่ 6	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน	= 0.76
ด้านที่ 7	รายงานการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ	= 0.80
ด้านที่ 8	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	= 0.80
ด้านที่ 9	ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	= 0.80
ด้านที่ 10	ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์	= 0.88
ด้านที่ 11	แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	= 0.76
ด้านที่ 12	สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์	= 0.80

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อออกหนังสือถึงผู้บริหารของวิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว วิทยาลัยการอาชีพวังน้ำเย็น วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี วิทยาลัยเทคนิคบูรพาปราจีน วิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรี วิทยาลัยการอาชีพกบินทร์บุรี วิทยาลัยเทคนิคนครนายก วิทยาลัยการอาชีพนครนายก วิทยาลัยการอาชีพองครักษ์ มีจำนวน 10 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 1 กลุ่ม โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองระหว่างวันที่ 10 มีนาคม 2550 ถึง 12 เมษายน 2550

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่าทางสถิติของข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

3.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และประเภทวิทยาลัย วิเคราะห์ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.4.2 วิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 วิเคราะห์ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยมี 5 ระดับ ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4.3 เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 จำแนกตาม วุฒิกการศึกษา ใช้วิธีทดสอบความแตกต่าง(t-test)

3.4.4 เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (ANOVA)

3.4.5 เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 จำแนกตาม ประเภทวิทยาลัย โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (ANOVA)

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

3.5.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป (วิเชียร เกตุสิงห์. 2541 : 64)

$$P = \frac{n \times 100}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	n	แทน	ค่าความถี่ที่ต้องการให้เป็นค่าร้อยละ
	N	แทน	ค่าข้อมูลทั้งหมด

3.5.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลระดับปฏิบัติ ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 102)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n} \quad \text{ค่าเฉลี่ย}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.5.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้วิเคราะห์การกระจายของข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 111)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

3.5.4 สถิติทดสอบสมมติฐานใช้ t-test ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สูตรดังนี้ (ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2537 : 149)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \quad \dots\dots\dots(1)$$

$$df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right]}{\left[\frac{S_1^2}{n_1} \right]^2 + \left[\frac{S_2^2}{n_2} \right]^2} \\ n_1 - 1 \quad n_2 - 1$$

(ใช้ในกรณีที่ไมทราบค่าความแปรปรวนของประชากร 2 กลุ่ม แต่เมื่อทดสอบแล้วไม่เท่ากัน)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{S_p^2 \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}} ; df = n_1 + n_2 - 2$$

$$S_p^2 = \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

(ใช้กรณีไม่ทราบค่าความแปรปรวนของประชากร 2 กลุ่ม แต่เมื่อทดสอบแล้วเท่ากัน)

\bar{X}_1, \bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยจากสองกลุ่ม
S_p^2	แทน	ค่าความแปรปรวนร่วม
S_1^2, S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
n_1, n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

3.5.5 สถิติทดสอบสมมติฐาน ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนตัวประกอบทางเดียว (One way analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร (ลิวัน สายยศ, อังคณา สายยศ. 2528 : 95) ดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ความแปรปรวน
	MS_b	แทน	ความแปรปรวน (Mean square) ระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม
			$MS_b = SS_b / (k-1)$
			$MS_w = SS_w / (n-k)$
	SS_b	แทน	ผลรวมของกำลังสองระหว่างกลุ่ม
	(k-1)	แทน	Degrees of Freedom สำหรับการแปรผันระหว่างกลุ่ม
	(n-k)	แทน	Degrees of Freedom สำหรับการแปรผันภายในกลุ่ม
	k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	n	แทน	จำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อทดสอบสมมติฐานแล้ว พบว่าค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ (Scheffe' post hoc comparison)

$$S = \sqrt{(K-1)F_{\alpha(k-1, N-K)}} \sqrt{\frac{2MS_w}{n}}$$

เมื่อ	S	แทน ค่าวิกฤติ Scheffe
	F	แทน อัตราส่วน F ที่ระดับนัยสำคัญ α ขึ้นความเป็นอิสระ K-1 และ N-K
	MS_w	แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
	k	แทน จำนวนกลุ่มทดลอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง สภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูและศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ดังนี้

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ สภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และประเภทสถานศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูล คือ ประเภทของวุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และประเภทวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทวุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและประเภทวิทยาลัย

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	213	88
สูงกว่าปริญญาตรี	29	12
รวม	242	100
2. ประสบการณ์ในการสอน		
ต่ำกว่า 11 ปี	105	43.4
11-20 ปี	57	23.5
21 ปีขึ้นไป	80	33.1
รวม	242	100
3. ประเภทวิทยาลัย		
วิทยาลัยเทคนิค	145	59.9
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	21	8.7
วิทยาลัยสารพัดช่าง	15	6.2
วิทยาลัยการอาชีพ	61	25.2
รวม	242	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า มีจำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 88 สูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 12 มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 11 ปี มีจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 43.4 ประสบการณ์ในการสอน 11-20 ปี มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 ประสบการณ์ในการสอน 21 ปีขึ้นไป มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1 อยู่ในวิทยาลัยเทคนิค มีจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 59.9 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 วิทยาลัยสารพัดช่าง มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 วิทยาลัยการอาชีพ มีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐาน
วิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1

ผลการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายมาตรฐานและภาพรวม นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง
และแปลความหมาย โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.2 – 4.17

ตอนที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงานและลำดับที่ของสภาพการ
ปฏิบัติของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน
วิชาชีพทาง การศึกษา โดยภาพรวม 12 มาตรฐาน

เกณฑ์มาตรฐาน	n = 242		ระดับ การปฏิบัติงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนา วิชาชีพครูอยู่เสมอ	3.13	0.97	ปานกลาง	12
2. การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึง ผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	3.95	0.78	มาก	3
3. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	3.71	0.79	มาก	9
4. พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้ เกิดผลจริง	3.89	0.78	มาก	5
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อยู่เสมอ	3.55	0.85	มาก	10
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ ที่เกิดแก่ผู้เรียน	3.87	0.77	มาก	7
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่าง มีระบบ	3.38	0.85	ปานกลาง	11
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.13	0.77	มาก	2
9. ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	4.14	0.78	มาก	1
10. ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่าง สร้างสรรค์	3.76	0.87	มาก	8
11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	3.93	0.79	มาก	4
12. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์	3.88	0.76	มาก	6
รวม	3.77	0.81	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.13 – 4.14 ซึ่งมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 10 มาตรฐาน และระดับปานกลาง 2 มาตรฐาน เมื่อจัดเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้

มาตรฐานที่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก คือ มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.14$) มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.13$) มาตรฐานที่ 2 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.95$) มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ($\bar{X} = 3.93$) มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง ($\bar{X} = 3.89$) มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.88$) มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.87$) มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.76$) มาตรฐานที่ 3 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 3.71$) และมาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.55$)

สำหรับมาตรฐานที่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางคือ มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ ($\bar{X} = 3.38$) และมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.13$)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

รายการ	n = 242		ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. แสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ ด้วยตนเอง โดยศึกษาจากเอกสาร ตำราและสื่อต่าง ๆ การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ทางวิชาชีพครู	4.00	0.74	มาก	1
2. เข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรสมาคม ชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูนอกเหนือจากที่ทางราชการจัดขึ้น	3.19	0.94	ปานกลาง	2
3. เป็นผู้ดำเนินการหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพครู เช่น สมาคมหรือชมรมครู	2.90	1.01	ปานกลาง	4
4. เป็นคณะทำงานขององค์กรสมาคมชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูนอกเหนือจากที่ทางราชการจัดตั้ง	2.66	1.14	ปานกลาง	5
5. เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	2.94	1.06	ปานกลาง	3
รวม	3.13	0.97	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.66 – 4.00 ซึ่งมีระดับการปฏิบัติงานซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ แสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ ด้วยตนเอง โดยศึกษาจากเอกสาร ตำราและสื่อต่าง ๆ การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ทางวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ เข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรสมาคม ชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูนอกเหนือจากที่ทางราชการจัดขึ้น ($\bar{X} = 3.19$)ลำดับต่อมา เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ($\bar{X} = 2.94$) และเป็นผู้ดำเนินการหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพครู เช่น สมาคมหรือชมรมครู ($\bar{X} = 2.90$) และเป็นคณะทำงานขององค์กรสมาคมชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูนอกเหนือจากที่ทางราชการจัดตั้ง ($\bar{X} = 2.66$)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 2 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน

รายการ	n = 242		ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. จัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง	4.09	0.83	มาก	1
2. จัดกิจกรรมสร้างคุณธรรมให้กับผู้เรียนและฝึกให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง	3.96	0.84	มาก	3
3. จัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน โดยตรงและสอดคล้องกับหลักสูตร	4.00	0.76	มาก	2
4. จัดกิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	3.81	0.73	มาก	5
5. จัดกิจกรรมในหน้าที่ครูให้ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถผู้เรียน	3.89	0.77	มาก	4
รวม	3.95	0.78	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 2 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.81 – 4.09 ซึ่งมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ จัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ จัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน โดยตรงและสอดคล้องกับหลักสูตร ($\bar{X} = 4.00$) ลำดับต่อมา จัดกิจกรรมสร้างคุณธรรมให้กับผู้เรียน และฝึกให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 3.96$) จัดกิจกรรมในหน้าที่ครูให้ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถผู้เรียน ($\bar{X} = 3.89$) และ จัดกิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.81$)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 3 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

รายการ	n = 242		ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. ตรวจสอบข้อบกพร่องและความสามารถผู้เรียน โดยใช้วัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชา	3.86	0.70	มาก	1
2. ประเมินจุดเด่น จุดด้อย ของผู้เรียนรายบุคคล	3.62	0.81	มาก	4
3. ปรับวิธีการสอนให้ตรงตามความสามารถของผู้เรียน	3.83	0.74	มาก	2
4. สอนซ่อมเสริมข้อบกพร่องของผู้เรียนรายบุคคล	3.57	0.85	มาก	5
5. ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ และความถนัด โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบหลากหลาย	3.67	0.86	มาก	3
รวม	3.71	0.79	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 2 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.57 – 3.86 ซึ่งมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ ตรวจสอบข้อบกพร่องและความสามารถผู้เรียน โดยใช้วัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 3.86$) รองลงมาคือ ปรับวิธีการสอนให้ตรงตามความสามารถของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.83$) ลำดับต่อมา ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ และความถนัดโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบหลากหลาย ($\bar{X} = 3.67$) ประเมินจุดเด่น จุดด้อย ของผู้เรียนรายบุคคล ($\bar{X} = 3.62$) และสอนซ่อมเสริมข้อบกพร่องของผู้เรียนรายบุคคล ($\bar{X} = 3.57$)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง

รายการ	n = 242		ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. ใช้แผนการสอนที่มีเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามหลักสูตรทั้งหมด ครบถ้วน	3.86	0.75	มาก	4
2. ใช้แผนการสอนปรับปรุงโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริง	3.93	0.80	มาก	1
3. ปรับปรุงแผนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนและข้อจำกัดของสถานศึกษา	3.88	0.80	มาก	3
4. พัฒนาแผนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง	3.90	0.80	มาก	2
รวม	3.89	0.78	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.86– 3.93 มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ ใช้แผนการสอนปรับปรุงโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมา คือ พัฒนาแผนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.90$) ลำดับต่อมา ปรับปรุงแผนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนและข้อจำกัดของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.88$) และ ใช้แผนการสอนที่มีเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามหลักสูตรทั้งหมด ครบถ้วน ($\bar{X} = 3.86$)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

รายการ	n = 242		ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้และความสนใจของผู้เรียน	3.77	0.79	มาก	1
2. ใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม	3.76	0.81	มาก	2
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิต ใช้และการบำรุงรักษา สื่อการเรียนการสอน	3.65	0.86	มาก	3
4. ประเมินผลการใช้สื่อและปรับปรุงให้เหมาะสม	3.42	0.84	ปานกลาง	4
5. เผยแพร่ผลการใช้สื่อที่ใช้ได้ผลให้กับสังคม	3.17	0.99	ปานกลาง	5
รวม	3.55	0.78	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.17 – 3.77 ซึ่งมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้และความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมาคือ ใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.76$) ลำดับต่อมาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิต ใช้และการบำรุงรักษา สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.65$) การประเมินผลการใช้สื่อและปรับปรุงให้เหมาะสม ($\bar{X} = 3.42$) และเผยแพร่ผลการใช้สื่อที่ใช้ได้ผลให้กับสังคม ($\bar{X} = 3.17$)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน

รายการ	n = 242		ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการบรรยาย และปฏิบัติรวมถึงการใช้สื่อในการสอน	3.99	0.71	มาก	1
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูกระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการค้นหาความรู้ด้วยตนเอง	3.86	0.86	มาก	3
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสร้างนิสัยในการปฏิบัติ จนเป็นบุคลิกภาพถาวรของผู้เรียน	3.90	0.75	มาก	2
4. ให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ โดยจัดกิจกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย	3.73	0.78	มาก	4
รวม	3.87	0.77	มาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.73 – 3.99 ซึ่งมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการบรรยายและปฏิบัติรวมถึงการใช้สื่อในการสอน ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมาคือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสร้างนิสัยในการปฏิบัติ จนเป็นบุคลิกภาพถาวรของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.90$) ลำดับต่อมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูกระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.86$) และให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ โดยจัดกิจกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ

รายการ	n = 242		ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. รายงานผลสภาพปัญหาความต้องการ เป้าหมาย ในการพัฒนาผู้เรียนเป็นภาพรวม	3.48	0.78	ปานกลาง	1
2. รายงานผลการพัฒนา ปัญหา เทคนิควิธีการ หรือนวัตกรรมผลที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะเป็น ภาพรวมของผู้เรียนทั้งหมด	3.40	0.84	ปานกลาง	2
3. รายงานผลการพัฒนา ปัญหา เทคนิควิธีการ หรือนวัตกรรมผลที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะ เป็นภาพรวมของผู้เรียนแยกรายกลุ่ม	3.37	0.88	ปานกลาง	3
4. รายงานผลการพัฒนา ปัญหา เทคนิควิธีการ หรือนวัตกรรมผลที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะของ ผู้เรียนแยกรายบุคคล	3.27	0.90	ปานกลาง	4
รวม	3.38	0.85	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.38$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.27 – 3.48 ซึ่งมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ รายงานผลสภาพปัญหาความต้องการ เป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนเป็นภาพรวม ($\bar{X} = 3.48$) รองลงมาคือ รายงานผลการพัฒนา ปัญหา เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมผลที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะเป็นภาพรวมของผู้เรียนทั้งหมด ($\bar{X} = 3.40$) ลำดับต่อมา คือ รายงานผลการพัฒนา ปัญหา เทคนิควิธีการ หรือนวัตกรรมผลที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะ เป็นภาพรวมของผู้เรียนแยกรายกลุ่ม ($\bar{X} = 3.37$) และรายงานผลการพัฒนา ปัญหา เทคนิควิธีการ หรือนวัตกรรมผลที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะของผู้เรียนแยกรายบุคคล ($\bar{X} = 3.27$)

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

รายการ	n= 242		ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. แต่งกายสุภาพเหมาะสม ตรงต่อเวลาและทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ดี	4.23	0.78	มาก	1
2. มีความประพฤติเรียบร้อย ในด้านวาจา และการแสดงกิริยาในทุกสถานการณ์เป็นปกตินิสัย	4.09	0.77	มาก	4
3. มีวิธีการสอดแทรกการปฏิบัติตนและจริยธรรมที่เหมาะสม ไว้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.14	0.75	มาก	2
4. ให้คำแนะนำ การแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนในการปฏิบัติตน	4.12	0.79	มาก	3
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อครูภายในสถานศึกษา	4.07	0.80	มาก	5
รวม	4.13	0.77	มาก	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.07 – 4.23 ซึ่งมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ แต่งกายสุภาพเหมาะสม ตรงต่อเวลาและทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ดี ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมาคือ มีวิธีการสอดแทรกการปฏิบัติตนและจริยธรรมที่เหมาะสมไว้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.14$) ลำดับต่อมา คือ ให้คำแนะนำ การแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนในการปฏิบัติตน ($\bar{X} = 4.12$) และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อครูภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.07$)

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

รายการ	n = 242		ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วนสมบูรณ์	4.18	0.72	มาก	3
2. เข้าร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามความรู้ความสามารถและความถนัดของตนเอง	4.10	0.84	มาก	4
3. ปฏิบัติงานอย่างตั้งใจเพื่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กร	4.26	0.80	มาก	1
4. ยินดีปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองตามข้อบกพร่องที่ถูกวิจารณ์	4.22	0.76	มาก	2
5. ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและกลุ่มนำมาปรับปรุงพัฒนาในงานที่ได้รับมอบหมายต่อไป	3.97	0.82	มาก	5
รวม	4.14	0.78	มาก	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.97 – 4.26 ซึ่งมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ ปฏิบัติงานอย่างตั้งใจเพื่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กร ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมา คือ ยินดีปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองตามข้อบกพร่องที่ถูกวิจารณ์ ($\bar{X} = 4.22$) ลำดับต่อมา คือ ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ($\bar{X} = 4.18$) เข้าร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามความรู้ความสามารถและความถนัดของตนเอง ($\bar{X} = 4.10$) และคือ ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและกลุ่มนำมาปรับปรุงพัฒนาในงานที่ได้รับมอบหมายต่อไป ($\bar{X} = 3.97$)

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์

รายการ	n = 242		ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. อาสาปฏิบัติงานทางการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนด้วยความเต็มใจ	4.06	0.79	มาก	1
2. มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนทางการศึกษาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	3.75	0.92	มาก	3
3. ปฏิบัติงานทางการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนด้วยความเต็มใจ	3.98	0.84	มาก	2
4. เป็นผู้นำในการพัฒนางานของชุมชน ทำให้งานมีประสิทธิภาพ	3.55	0.90	มาก	4
5. เป็นผู้นำในการวางแผนพัฒนาชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.50	0.91	มาก	5
รวม	3.76	0.87	มาก	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.06 ซึ่งมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับ คือ อาสาปฏิบัติงานทางการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมาคือ ปฏิบัติงานทางการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 3.98$) ลำดับต่อมา คือ มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนทางการศึกษาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ($\bar{X} = 3.75$) เป็นผู้นำในการพัฒนางานของชุมชน ทำให้งานมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.55$) และเป็นผู้นำในการวางแผนพัฒนาชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและประเมินผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.50$)

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

รายการ	N = 242		ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. แสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ที่เป็นปัจจุบัน เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.12	0.81	มาก	1
2. วิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้ให้สอดคล้องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.87	0.81	มาก	3
3. ให้บริการข้อมูลข่าวสาร อย่างถูกต้อง และรวดเร็วได้	3.78	0.79	มาก	4
4. นำข้อมูลข่าวสาร ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้	3.98	0.75	มาก	2
รวม	3.93	0.79	มาก	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.78 – 4.12 ซึ่งมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ แสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ที่เป็นปัจจุบัน เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมาคือ นำข้อมูลข่าวสาร ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้ ($\bar{X} = 3.98$) ลำดับต่อมา คือวิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้ให้สอดคล้องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.87$) และให้บริการข้อมูลข่าวสาร อย่างถูกต้อง และรวดเร็วได้ ($\bar{X} = 3.78$)

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์

รายการ	n = 242		ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. มีวิธีการและแนวทางในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้	3.98	0.71	มาก	1
2. สามารถนำองค์ความรู้ตามสถานการณ์ปัจจุบันเข้ามาช่วยในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้	3.91	0.76	มาก	2
3. สร้างกิจกรรมให้กับผู้เรียนเพื่อขจัดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในภายหน้า	3.86	0.76	มาก	3
4. ผู้เรียนรู้จักผลกระทบจากการกระทำของตนเองในด้านต่าง ๆ ได้	3.77	0.81	มาก	4
รวม	3.88	0.76	มาก	

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 3.88$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.77 – 3.98 ซึ่งมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ตามลำดับดังนี้คือ มีวิธีการและแนวทางในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้ ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมาคือ สามารถนำองค์ความรู้ตามสถานการณ์ปัจจุบันเข้ามาช่วยในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้ ($\bar{X} = 3.91$) ลำดับต่อมา คือ สร้างกิจกรรมให้กับผู้เรียนเพื่อขจัดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในภายหน้า ($\bar{X} = 3.86$) และผู้เรียนรู้จักผลกระทบจากการกระทำของตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ ($\bar{X} = 3.77$)

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในภาพรวม 12 มาตรฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

เกณฑ์มาตรฐาน	ปริญญาตรีและต่ำกว่า n = 213			สูงกว่าปริญญาตรี n = 29		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติงาน
1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ	3.24	1.03	ปานกลาง	3.07	0.92	ปานกลาง
2. การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	3.91	0.82	มาก	4.06	0.64	มาก
3. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	3.73	0.78	มาก	3.76	0.73	มาก
4. พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง	3.84	0.83	มาก	4.00	0.74	มาก
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	3.59	0.86	มาก	3.52	0.87	มาก
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน	3.79	0.79	มาก	3.92	0.81	มาก
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ	3.43	0.85	ปานกลาง	3.23	0.95	ปานกลาง
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.01	0.80	มาก	4.29	0.70	มาก
9. ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	4.06	0.80	มาก	4.29	0.72	มาก
10. ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์	3.79	0.90	มาก	3.66	0.86	มาก
11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	3.78	0.80	มาก	4.17	0.73	มาก
12. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์	3.79	0.77	มาก	4.02	0.71	มาก
รวม	3.74	0.83	มาก	3.83	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. วุฒิกศีกษาสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.07-4.29 ซึ่งระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 10 มาตรฐาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาคือ แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ($\bar{X} = 4.17$) การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ($\bar{X} = 4.06$) สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุก สถานการณ์ ($\bar{X} = 4.02$) พัฒนาแผนการสอนแบบเสริม สมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง ($\bar{X} = 4.00$) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.92$) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 3.76$) ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.66$) และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.52$)

2. วุฒิกศีกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.24-4.06 ซึ่งระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 10 มาตรฐานซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมาคือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.01$) การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.91$) พัฒนาแผนการสอนแบบเสริม สมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง ($\bar{X} = 3.84$) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุก สถานการณ์ ($\bar{X} = 3.79$) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ($\bar{X} = 3.78$) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตาม ศักยภาพ ($\bar{X} = 3.73$) และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.59$)

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์
มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในภาพรวม 12 มาตรฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

เกณฑ์มาตรฐาน	ต่ำกว่า 11 ปี n = 105				11-20 ปี n = 57				21 ปีขึ้นไป n = 80			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติงาน
	1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ	3.08	0.93	ปานกลาง	3.31	1.01	ปานกลาง	3.08	0.99	ปานกลาง	3.08	0.99
2. การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	3.94	0.81	มาก	3.87	0.77	มาก	4.00	0.75	มาก	4.00	0.75	มาก
3. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	3.73	0.77	มาก	3.67	0.81	มาก	3.71	0.80	มาก	3.71	0.80	มาก
4. พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง	3.92	0.77	มาก	3.79	0.79	มาก	3.92	0.79	มาก	3.92	0.79	มาก
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	3.59	0.85	มาก	3.55	0.85	มาก	3.49	0.88	ปานกลาง	3.49	0.88	ปานกลาง
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน	3.87	0.80	มาก	3.77	0.76	มาก	3.92	0.73	มาก	3.92	0.73	มาก
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ	3.43	0.79	ปานกลาง	3.43	0.85	ปานกลาง	3.27	0.91	ปานกลาง	3.27	0.91	ปานกลาง
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.19	0.80	มาก	3.94	0.78	มาก	4.18	0.71	มาก	4.18	0.71	มาก
9. ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	4.15	0.82	มาก	4.00	0.80	มาก	4.24	0.71	มาก	4.24	0.71	มาก
10. ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์	3.83	0.81	มาก	3.65	0.88	มาก	3.76	0.92	มาก	3.76	0.92	มาก
11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	3.96	0.79	มาก	3.91	1.00	มาก	3.91	0.77	มาก	3.91	0.77	มาก
12. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์	3.92	0.80	มาก	3.78	0.76	มาก	3.88	0.70	มาก	3.88	0.70	มาก
รวม	3.80	0.81	มาก	3.72	0.83	มาก	3.78	0.80	มาก	3.78	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา จำแนกประสบการณ์ในการสอน มีระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก คือ ประสบการณ์ในการสอน ต่ำกว่า 11 ปี ประสบการณ์ในการสอน 11-20 ปี และประสบการณ์ในการสอน 21 ปีขึ้นไป มีรายละเอียดดังนี้

1. ประสบการณ์ในการสอน ต่ำกว่า 10 ปี มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$)

เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์รายมาตรฐานพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.59-4.19 ซึ่งระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 10 มาตรฐาน โดยข้อมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือ ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.15$) แสวงหา และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ($\bar{X} = 3.96$) การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.94$) พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริงและสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.92$) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.87$) ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.83$) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 3.73$) และ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.59$)

2. ประสบการณ์ในการสอน 21 ปีขึ้นไป มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$)

เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์รายมาตรฐานพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.08-4.24 ซึ่งระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 9 มาตรฐาน โดยข้อมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.18$) การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ($\bar{X} = 4.00$) พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริงและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.92$) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ($\bar{X} = 3.91$) สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.88$) ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.76$) และ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 3.71$)

3. ประสบการณ์ในการสอน 11-20 ปี มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$)

เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์รายมาตรฐานพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.31-4.00 ซึ่งระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 10 มาตรฐาน โดยข้อมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 3.94$) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ($\bar{X} = 3.91$) การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.87$) พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง ($\bar{X} = 3.79$) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.77$) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 3.67$) ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.65$) และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.59$)

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์
มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในภาพรวม 12 มาตรฐาน จำแนกตามประเภทวิทยาลัย

เกณฑ์มาตรฐาน	วิทยาลัยเทคนิค n = 145			วิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยี n = 21			วิทยาลัยสารพัดช่าง n = 15			วิทยาลัยการอาชีพ N = 61		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติงาน
	1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ	3.07	0.97	ปานกลาง	2.85	0.99	ปานกลาง	3.52	0.81	มาก	3.30	0.97
2. การตัดสินใจปฏิบัติงานกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	4.06	0.73	มาก	3.72	0.71	มาก	4.01	0.65	มาก	3.73	0.89	มาก
3. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	3.76	0.78	มาก	3.65	0.70	มาก	3.77	0.66	มาก	3.57	0.84	มาก
4. พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง	3.99	0.75	มาก	3.66	0.75	มาก	4.08	0.61	มาก	3.69	0.84	มาก
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	3.59	0.87	มาก	3.28	0.82	ปานกลาง	3.82	0.63	มาก	3.48	0.83	ปานกลาง
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่ให้แก่ผู้เรียน	3.98	0.71	มาก	3.68	0.77	มาก	3.95	0.60	มาก	3.63	0.88	มาก
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ	3.37	0.87	ปานกลาง	3.33	0.77	ปานกลาง	3.55	0.63	มาก	3.36	0.87	ปานกลาง
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.30	0.67	มาก	3.86	0.80	มาก	4.22	0.74	มาก	3.78	0.85	มาก

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

เกณฑ์มาตรฐาน	วิทยาลัยเทคนิค n = 145		วิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยี n = 21		วิทยาลัยสารพัดช่าง n = 15		วิทยาลัยการอาชีพ N = 61		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติงาน
9. ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่าง สร้างสรรค์	4.30	0.68	มาก	3.91	0.88	มาก	3.82	0.89	มาก
10. ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่าง สร้างสรรค์	3.76	0.89	มาก	3.75	0.76	มาก	3.70	0.87	มาก
11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	4.08	0.72	มาก	3.64	0.81	มาก	3.60	0.87	มาก
12. สร้างโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์	4.04	0.67	มาก	3.54	0.71	มาก	3.57	0.87	มาก
รวม	3.85	0.77	มาก	3.57	0.78	มาก	3.60	0.87	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า อาจารย์สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ทั้ง 12 มาตรฐาน จำแนกตามประเภทวิทยาลัย มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 วิทยาลัย

1. วิทยาลัยสารพัดช่าง มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์รายมาตรฐานพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.52-4.26 ซึ่งระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 12 มาตรฐาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.22$) พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง ($\bar{X} = 4.08$) ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.06$) การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน และ แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ($\bar{X} = 4.01$) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผล สัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.95$) สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.93$) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.82$) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 3.77$) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่าง มีระบบ ($\bar{X} = 3.55$) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนา และวิชาชีพครูอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.52$)

2. วิทยาลัยเทคนิค มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์รายมาตรฐานพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.07-4.30 ซึ่งระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 10 มาตรฐาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมาคือ แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ($\bar{X} = 4.08$) การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ($\bar{X} = 4.06$) สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ ($\bar{X} = 4.04$) พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง ($\bar{X} = 3.99$) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผล สัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.98$) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ และร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.7$) และ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.59$)

3. วิทยาลัยการอาชีพ มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์รายมาตรฐานพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.30-3.82 ซึ่งระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 9 มาตรฐาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมาคือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 3.78$) การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.73$) ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.70$) พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง ($\bar{X} = 3.69$) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผล สัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.63$) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ($\bar{X} = 3.60$) และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.57$)

4. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์รายมาตรฐานพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.85-3.91 ซึ่งระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 9 มาตรฐาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ คือ ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมาคือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 3.86$) ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.75$) การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.72$) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผล สัมฤทธิ์ที่ให้แก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.68$) พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง ($\bar{X} = 3.66$) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 3.65$) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ($\bar{X} = 3.64$) และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.54$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสิทธิภาพในการสอน และประเพณีวิทยาลัย ในภาพรวม 12 มาตรฐาน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางและการแปลความหมาย โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.18 – 4.30 ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบ สภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ด้วยสถิติ t-test และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางและการแปลความหมาย โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.18

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบ สภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จำแนกตามประสิทธิภาพในการสอนและประเพณีวิทยาลัย การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางและการแปลความหมาย โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.19 – 4.30

ตารางที่ 4.18 แสดงการวิเคราะห์ เปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน ของครูสังกัดสถาบัน
การอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในภาพรวม 12
เกณฑ์มาตรฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

เกณฑ์มาตรฐาน	ปริญญาตรีและ ต่ำกว่า n = 213		สูงกว่า ปริญญาตรี n = 29		t	Prob.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับกาพัฒนา วิชาชีพครูอยู่เสมอ	3.14	.71	3.06	.67	.55	.57
2. การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึง ถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	3.93	.63	4.06	.48	-1.06	.28
3. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	3.70	.57	3.76	.54	-.54	.58
4. พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะ เน้นให้เกิดผลจริง	3.87	.63	4.00	.62	-.96	.33
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพอยู่เสมอ	3.55	.66	3.52	.69	.23	.81
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้น ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน	3.86	.60	3.92	.67	-.50	.61
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้ อย่างมีระบบ	3.39	.71	3.23	.83	1.15	.25
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.10	.65	4.29	.56	-1.49	.13
9. ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่าง สร้างสรรค์	4.12	.66	4.29	.57	-1.30	.19
10. ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่าง สร้างสรรค์	3.78	.71	3.66	.71	.85	.39
11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	3.90	.65	4.17	.62	-2.08	.03
12. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุก สถานการณ์	3.85	.65	4.02	.61	-1.29	.19
รวม	3.77	.49.	3.83	.44	-.67	.50

จากตารางที่ 4.18 พบว่าครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ที่มีวุฒิการศึกษา
แตกต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในภาพรวม 12 เกณฑ์มาตรฐาน
จำแนกตามวุฒิไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีการ
ปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาที่ 11 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.5 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนของสภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในภาพรวม 12 มาตรฐาน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

เกณฑ์มาตรฐาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.26	1.13	2.28	.10
	ภายในกลุ่ม	239	118.44	0.49		
	รวม	241	120.71			
2. การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.58	.29	.76	.46
	ภายในกลุ่ม	239	90.80	.38		
	รวม	241	91.38			
3. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	.11	5.77	.17	.84
	ภายในกลุ่ม	239	78.99	.33		
	รวม	241	79.11			
4. พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง	ระหว่างกลุ่ม	2	.74	.37	.93	.39
	ภายในกลุ่ม	239	95.33	.39		
	รวม	241	96.07			
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	ระหว่างกลุ่ม	2	.40	.20	.45	.63
	ภายในกลุ่ม	239	107.67	.45		
	รวม	241	108.08			
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.69	.34	.91	.40
	ภายในกลุ่ม	239	90.82	.38		
	รวม	241	91.51			
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.29	.64	1.22	.29
	ภายในกลุ่ม	239	126.73	.53		
	รวม	241	128.02			
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	2	2.67	1.33	3.29*	.03
	ภายในกลุ่ม	239	97.21	.40		
	รวม	241	99.88			
9. ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.90	.95	2.21	.11
	ภายในกลุ่ม	239	102.69	.43		
	รวม	241	104.60			
10. ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.13	.56	1.12	.32
	ภายในกลุ่ม	239	121.18	.50		
	รวม	241	122.32			

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

เกณฑ์มาตรฐาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	2	.12	6.31	.14	.86
	ภายในกลุ่ม	239	103.25	.43		
	รวม	241	103.38			
12. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	.76	.38	.89	.41
	ภายในกลุ่ม	239	101.64	.42		
	รวม	241	102.40			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.23	.11	.49	.61
	ภายในกลุ่ม	239	56.41	.23		
	รวม	241	56.65			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 1 ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า อาจารย์สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาด้านที่ 8 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ประสบการณ์ในการสอน	ต่ำกว่า 11 ปี $\bar{X} (= 4.19)$	11 – 20 ปี $\bar{X} (= 3.94)$	มากกว่า 20 ปีขึ้นไป $\bar{X} (= 4.18)$
ต่ำกว่า 11 ปี $(\bar{X} = 4.19)$	-	.25*	.0055
11 – 20 ปี $(\bar{X} = 3.94)$	-	-	-.24*
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป $(\bar{X} = 4.18)$	-	-	-

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ที่มีประสบการณ์ในการสอน 11-20 ปี มีสภาพการปฏิบัติงานแตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 11 ปี และครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปีขึ้นไป ในมาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นอกนั้นไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตารางที่ 4.21 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนของสภาพ
ปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาในภาพรวม 12
มาตรฐานสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จำแนกตามประเภทวิทยาลัย

เกณฑ์มาตรฐาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ	ระหว่างกลุ่ม	2	6.14	2.04	4.25*	.00
	ภายในกลุ่ม	239	114.56	.48		
	รวม	241	120.71			
2. การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.70	1.90	5.28*	.00
	ภายในกลุ่ม	239	85.68	.36		
	รวม	241	91.38			
3. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.76	.58	1.81	.14
	ภายในกลุ่ม	239	77.34	.32		
	รวม	241	79.112			
4. พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะ เน้นให้เกิดผลจริง	ระหว่างกลุ่ม	2	5.47	1.82	4.79*	.00
	ภายในกลุ่ม	239	90.60	.38		
	รวม	241	96.07			
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.19	1.06	2.41	.06
	ภายในกลุ่ม	239	104.89	.44		
	รวม	241	108.08			
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	6.30	2.10	5.86*	.00
	ภายในกลุ่ม	239	85.21	.35		
	รวม	241	91.51			
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ	ระหว่างกลุ่ม	2	.49	.16	.30	.82
	ภายในกลุ่ม	239	127.53	.53		
	รวม	241	128.02			
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	2	12.86	4.28	11.72*	.00
	ภายในกลุ่ม	239	87.02	.36		
	รวม	241	99.88			
9. ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2	11.17	3.72	9.49*	.00
	ภายในกลุ่ม	239	93.42	.39		
	รวม	241	104.60			
10. ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.58	.52	1.04	.37
	ภายในกลุ่ม	239	120.73	.50		
	รวม	241	122.32			

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

เกณฑ์มาตรฐาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Prob.
11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	2	10.35	3.45	8.83*	.00
	ภายในกลุ่ม	239	93.02	.39		
	รวม	241	103.38			
12. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	12.03	4.01	10.56*	.00
	ภายในกลุ่ม	239	90.36	.38		
	รวม	241	102.40			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.91	1.30	5.88*	.00
	ภายในกลุ่ม	239	52.74	.22		
	รวม	241	56.65			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ในวิทยาลัยต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 2 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน มาตรฐานที่ 3 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา และมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สถานการณ์ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe' ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นคู่ ดังตารางที่ 4.21-4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู อยู่เสมอ

ประเภทวิทยาลัย	วิทยาลัยเทคนิค ($\bar{X} = 3.86$)	วิทยาลัยเกษตร ($\bar{X} = 3.59$)	วิทยาลัยสารพัดช่าง ($\bar{X} = 3.93$)	วิทยาลัยการอาชีพ ($\bar{X} = 3.60$)
เทคนิค ($\bar{X} = 3.86$)	-	.21	-.45*	-.23*
เกษตร ($\bar{X} = 3.59$)	-	-	-.66*	-.44*
สารพัดช่าง ($\bar{X} = 3.93$)	-	-	-	.22
การอาชีพ ($\bar{X} = 3.60$)	-	-	-	-

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ครูในวิทยาลัยสารพัดช่าง และวิทยาลัยการอาชีพ มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ แตกต่างจากครูในวิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงานของครู
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา
ในมาตรฐานที่ 2 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน

ประเภทวิทยาลัย	วิทยาลัยเทคนิค ($\bar{X} = 3.86$)	วิทยาลัยเกษตร ($\bar{X} = 3.59$)	วิทยาลัยสารพัดช่าง ($\bar{X} = 3.93$)	วิทยาลัยการอาชีพ ($\bar{X} = 3.60$)
เทคนิค ($\bar{X} = 3.86$)	-	.34*	.05	.32*
เกษตร ($\bar{X} = 3.59$)	-	-	.29	.01
สารพัดช่าง ($\bar{X} = 3.93$)	-	-	-	-.27
การอาชีพ ($\bar{X} = 3.60$)	-	-	-	-

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ครูในวิทยาลัย
เกษตร และวิทยาลัยการอาชีพ มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่
2 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนแตกต่างจากครูในวิทยาลัยเทคนิค
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงานของครู
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทาง
การศึกษา ในมาตรฐานที่ 3 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

ประเภทวิทยาลัย	วิทยาลัยเทคนิค ($\bar{X} = 3.86$)	วิทยาลัยเกษตร ($\bar{X} = 3.59$)	วิทยาลัยสารพัดช่าง ($\bar{X} = 3.93$)	วิทยาลัยการอาชีพ ($\bar{X} = 3.60$)
เทคนิค ($\bar{X} = 3.86$)	-	.11	-.0037	.19*
เกษตร ($\bar{X} = 3.59$)	-	-	-.12	.08
สารพัดช่าง ($\bar{X} = 3.93$)	-	-	-	.20
การอาชีพ ($\bar{X} = 3.60$)	-	-	-	-

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ครูในวิทยาลัย
การอาชีพ มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 3 มุ่งพัฒนาผู้เรียน
ให้เต็มตามศักยภาพ แตกต่างจากครูใน วิทยาลัยเทคนิค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น
ไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตารางที่ 4.25 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงานของครู
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา
ในมาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง

ประเภทวิทยาลัย	วิทยาลัยเทคนิค ($\bar{X}=3.86$)	วิทยาลัยเกษตร ($\bar{X}=3.59$)	วิทยาลัยสารพัดช่าง ($\bar{X}=3.93$)	วิทยาลัยการอาชีพ ($\bar{X}=3.60$)
เทคนิค ($\bar{X}=3.86$)	-	.32*	-.09	.30*
เกษตร ($\bar{X}=3.59$)	-	-	-.42*	-.03
สารพัดช่าง ($\bar{X}=3.93$)	-	-	-	.39*
การอาชีพ ($\bar{X}=3.60$)	-	-	-	-

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ครูในวิทยาลัย
เกษตร วิทยาลัยสารพัดช่าง และวิทยาลัยการอาชีพ มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ
ครู ในมาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง แตกต่างจากครูใน
วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเกษตร และวิทยาลัยสารพัดช่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น
ไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน

ประเภทวิทยาลัย	วิทยาลัยเทคนิค ($\bar{X} = 3.86$)	วิทยาลัยเกษตร ($\bar{X} = 3.59$)	วิทยาลัยสารพัดช่าง ($\bar{X} = 3.93$)	วิทยาลัยการอาชีพ ($\bar{X} = 3.60$)
เทคนิค ($\bar{X} = 3.86$)	-	.31*	.04	.35*
เกษตร ($\bar{X} = 3.59$)	-	-	-.27	.05
สารพัดช่าง ($\bar{X} = 3.93$)	-	-	-	.32
การอาชีพ ($\bar{X} = 3.60$)	-	-	-	-

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ครูในวิทยาลัยเกษตร และวิทยาลัยการอาชีพ มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน แตกต่างจากครูในวิทยาลัยเทคนิค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น ไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตารางที่ 4.27 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงานของครู
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา
ในมาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ประเภทวิทยาลัย	วิทยาลัยเทคนิค ($\bar{X}=3.86$)	วิทยาลัยเกษตร ($\bar{X}=3.59$)	วิทยาลัยสารพัดช่าง ($\bar{X}=3.93$)	วิทยาลัยการอาชีพ ($\bar{X}=3.60$)
เทคนิค ($\bar{X}=3.86$)	-	.43*	.07	.51*
เกษตร ($\bar{X}=3.59$)	-	-	-.36	.08
สารพัดช่าง ($\bar{X}=3.93$)	-	-	-	.44*
การอาชีพ ($\bar{X}=3.60$)	-	-	-	-

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ครูในวิทยาลัย
เกษตร และวิทยาลัยการอาชีพ มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐาน
ที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แตกต่างจากครูใน วิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยสารพัดช่าง อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตารางที่ 4.28 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 9 รวมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

ประเภทวิทยาลัย	วิทยาลัยเทคนิค ($\bar{X} = 3.86$)	วิทยาลัยเกษตร ($\bar{X} = 3.59$)	วิทยาลัยสารพัดช่าง ($\bar{X} = 3.93$)	วิทยาลัยการอาชีพ ($\bar{X} = 3.60$)
เทคนิค ($\bar{X} = 3.86$)	-	.39	.04	.48*
เกษตร ($\bar{X} = 3.59$)	-	-	-.35	.09
สารพัดช่าง ($\bar{X} = 3.93$)	-	-	-	.44*
การอาชีพ ($\bar{X} = 3.60$)	-	-	-	-

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ครูในวิทยาลัย การอาชีพ มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 9 รวมมือกับบุคลากร ในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ แตกต่างจากครูใน วิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยสารพัดช่าง อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

ตารางที่ 4.29 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงานของครู
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทาง
การศึกษา ในมาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

ประเภทวิทยาลัย	วิทยาลัยเทคนิค ($\bar{X}=3.86$)	วิทยาลัยเกษตร ($\bar{X}=3.59$)	วิทยาลัยสารพัดช่าง ($\bar{X}=3.93$)	วิทยาลัยการอาชีพ ($\bar{X}=3.60$)
เทคนิค ($\bar{X}=3.86$)	-	.26	.07	.48*
เกษตร ($\bar{X}=3.59$)	-	-	-.19	.22
สารพัดช่าง ($\bar{X}=3.93$)	-	-	-	.41
การอาชีพ ($\bar{X}=3.60$)	-	-	-	-

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 อาจารย์ในวิทยาลัยการอาชีพ มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา แตกต่างจากครูในวิทยาลัยเทคนิค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

ตารางที่ 4.30 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของสภาพการปฏิบัติงานของครู
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา
ในมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์

ประเภทวิทยาลัย	วิทยาลัยเทคนิค ($\bar{X}=3.86$)	วิทยาลัยเกษตร ($\bar{X}=3.59$)	วิทยาลัยสารพัดช่าง ($\bar{X}=3.93$)	วิทยาลัยการอาชีพ ($\bar{X}=3.60$)
เทคนิค ($\bar{X}=3.86$)	-	.50*	.11	.47
เกษตร ($\bar{X}=3.59$)	-	-	-.38	-.03
สารพัดช่าง ($\bar{X}=3.93$)	-	-	-	.35*
การอาชีพ ($\bar{X}=3.60$)	-	-	-	-

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 อาจารย์ใน
วิทยาลัยเกษตร และวิทยาลัยการอาชีพ มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
ในมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ แตกต่างจากครูใน วิทยาลัยเทคนิค
และวิทยาลัยสารพัดช่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น
ร้อยละ 95

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนา การปฏิบัติงานของอาจารย์ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ผู้วิจัยขอนำเสนอ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1

5.1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และประเภทวิทยาลัย

5.1.2 สมมติฐานการวิจัย

5.1.2.1 ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ที่มีวุฒิกศีกษาต่างกันมีสภาพการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา แตกต่างกัน

5.1.2.2 ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีสภาพการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา แตกต่างกัน

5.1.2.3 ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ที่มีประเภทวิทยาลัยต่างกันมีสภาพการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา แตกต่างกัน

5.1.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 617 คน เป็น ครูในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 10 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 242 คน เป็นครูในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 10 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการคำนวณของ Taro Yamane' แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น อย่างเป็นสัดส่วน

5.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ แบบสอบถาม ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้แบบสอบถาม ซึ่งมี 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 3 ข้อ คือ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และประเภทวิทยาลัย

ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา 12 มาตรฐาน มีข้อคำถามจำนวน 55 ข้อ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) จำนวน 20 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

5.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสือขอความร่วมมือขออนุญาตผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ในการเก็บข้อมูล โดยแจกแบบสอบถาม จำนวน 617 ฉบับ ได้แบบสอบถามคืนที่เป็นฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 572 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.70

5.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวม ได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.6.1.1 หาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน

5.6.1.2 หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เป็นรายข้อ รายมาตรฐาน และภาพรวม

5.6.1.3 วิเคราะห์หาค่าความแตกต่างโดยใช้ t-test, เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา

5.6.1.4 วิเคราะห์หาค่าความแปรปรวน One-way Analysis of variance และในกรณีที่พบความแตกต่างนำมาเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe' เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จำแนกตาม ประสบการณ์ในการสอนและประเภทวิทยาลัย

5.1.7 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1

5.1.7.1 ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่าอยู่ในระดับมาก 10 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 2 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะ

เกิดกับผู้เรียน มาตรฐานที่ 3 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง มาตรฐานที่ 5 พัฒนาศีลธรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียนมาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์ มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา และมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ และมาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

5.1.7.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและประเภทวิทยาลัย มีดังต่อไปนี้

ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ที่มีวุฒิต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในภาพรวมและรายมาตรฐานไม่แตกต่างกันด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อนำไปทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe') เมื่อพิจารณา รายมาตรฐานพบว่า ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้น มีสภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ที่มีประเภทวิทยาลัยต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการพัฒนา การปฏิบัติงานของอาจารย์ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ผู้วิจัยขอนำอภิปรายผลจากการศึกษา ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

พบว่า ครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา โดยรวมทั้ง 12 มาตรฐานอยู่ในระดับมาก ซึ่งมาตรฐานที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็น ขอมรับในความรู้ความสามารถให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม

ต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและร่วมรับผลที่เกิดขึ้นในการกระทำนั้นซึ่งสอดคล้องกับ คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 และสอดคล้องกับจรรยาบรรณข้อที่ 8 กล่าวว่า สมาชิกของสังคมใดพึงผนึกกำลังกันพัฒนาสังคมรอบข้าง โดยการให้คำปรึกษาแนะนำทางวิธีการปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

ส่วนมาตรฐานที่มีระดับปฏิบัติงานน้อยที่สุด คือ มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 จรรยาบรรณข้อที่ 6 ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ

5.2.2 เปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ในภาพรวม 12 มาตรฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา แสวงหาบุคลากรที่เป็นปัจจุบันและนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

5.2.3 เปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ในภาพรวม 12 มาตรฐาน จำแนกตามประสบการณ์สอนในภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออกการประพฤติและการปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจาและจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่าเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็นแบบอย่าง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่างกันที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

5.2.4 เปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ในภาพรวม 12 มาตรฐาน จำแนกตามประเภทวิทยาลัย ในภาพรวม 12 มาตรฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า ครูสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 ประเภทวิทยาลัยต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ในมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 2 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน มาตรฐานที่ 3 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 6

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา และมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สถานการณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe' ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นคู่ ดังตารางที่ 4.21-4.22

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องสภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 1

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูล สภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู ให้เหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงาน

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำประเมินระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา

บรรณานุกรม

- กรมอาชีวศึกษา. 2542. แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- กรมอาชีวศึกษา. 2545. รายงานประจำปี 2544-2545 “61 ปีอาชีวศึกษา”. เอกสารอัดสำเนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกษม วัฒนชัย. 2545. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ :สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- โกสินทร์ รังสียาพันธ์. 2530 ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ไกรนุช ศิริพูล. 2531. ความป็นครู. คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- จรววยพร ธรณินทร์. 2539 “ การพัฒนาโรงเรียนเอกชนตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา” 24 ปี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน : บนเส้นทางปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- จินตนา เลือดทหาร และคณะ. 2545. “การศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์.” บทนิพนธ์การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ช่อผกา แก้วใหญ่ และวรวิทย์ อวิรุทธ์วรกุล. 2545. “TVQ : คู่มือฐานแรงงานไทยยุคใหม่” วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 39(5) : 53-54.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2542. ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัท ก.พลพิมพ์ (1996) จำกัด.
- ทิสนา เขมณี. 2542. “การจัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา” วารสารครุศาสตร์. 27(3) : 1-17.
- นิรมล คาควน. 2547. สภาพและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของอาจารย์ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2 . วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- บรรเจิด อาจแก้ว. 2542. “การศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครู มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเลย.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชุม ศรีสะอาด. 2543. การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- เบ็ญจวรรณ ศิริพรชัยกุล. 2543. “การศึกษาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู”
วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
พนม พงษ์ไพบูลย์. 2543 “การอาชีวศึกษา.” วารสารข้าราชการครู. 10 (6) : 6. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- เพ็ญจันทร์ นครอินทร์. 2544. สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2543. กรุงเทพฯ :
บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิชจำกัด.
- ไพพรรณ เกียรติโชติชัย. 2536. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- มยุรี เสวदनัย. 2542. “คุณลักษณะของครูดีตามแนวคิดของนักเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- ยนต์ ชุมจิต. 2544. การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์.
- ยุทธชัย อุดมา. 2542. “บทบาทของครูสภาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.”
วารสารวิทยากร 20 (98) : 6-12.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ศูนย์ส่งเสริมวิทยาการ.
- วีระพันธ์ สิทธิพงศ์. 2543. การอาชีวและเทคนิคศึกษาสากลเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ : เอพี.
กราฟฟิคดีไซน์และการพิมพ์.
- วีรพันธ์ สิทธิพงศ์. 2544. การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ศิริชัย พงศ์วิชัย. 2537. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงวน นิธากร. 2540. “การบริหารงานกิจการนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สมพร ไชยะ. 2544. การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สীবวงศ์ วิชัยลักษณ์และคณะ. 2540. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540.
กรุงเทพฯ : นิติเวช.

- สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. 2544. ปฏิรูปการศึกษาไทย...ในมุมมองของประชาชน.
กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดีดไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8
พ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย : การปฏิรูปวิชาชีพครู
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. 2542. หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการ
ปฏิบัติงานของข้าราชการครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. 2544. การปฏิรูปการสรรหาครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2542. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ.2537 ของคุรุสภา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544. เกณฑ์มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2546. พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2541. ครูในศตวรรษใหม่. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.
- สุวิทย์ มูลคำและคณะ. 2544. เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ : บริษัทดวงกมลสมัย
จำกัด.
- อดิศร เสริมสุนทรศิลป์. 2546. พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของ
ครูในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อุทุมพร จามรมาน. 2537. การวิจัยของครู. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Krejcie , Ribert V., and Mogan, Earyle W. 1970. **Determining Sample Size for Research
Achtivities Education and Psychological Measurement.**30(30).
- Best , John W. 1970 . **Research in Education.** Englewood Cliffs : Prentice-hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการ

คำสั่งคณะกรรมการอุดมศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ 388 /2549

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและ
เค้าโครงวิทยานิพนธ์ ของ นายสุเทพ ทิสมบุญ

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นายสุเทพ ทิสมบุญ รหัสประจำตัว 48063201
เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพจึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปรึกษาและพิจารณาหัวข้อ
และเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.เลิศลักษณ์	กลั่นหอม	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.ศิริรัตน์	เพชรแสงศรี	ประธานกรรมการ
ผศ.ดร.เลิศลักษณ์	กลั่นหอม	กรรมการ
ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	กรรมการ
ผศ.ดร.อำนาจ	ตั้งเจริญชัย	กรรมการ
ผศ.ดร.อรสา	โกศลนันท์กุล	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2549

(รองศาสตราจารย์ รวีวรรณ ชินะตระกูล)

คณบดี

คำสั่งคณะกรรมการอุดมศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ 388 /2549

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและ
เค้าโครงวิทยานิพนธ์ ของ นายสุเทพ ทิสมบุญ

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นายสุเทพ ทิสมบุญ รหัสประจำตัว 48063201
เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพจึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปรึกษาและพิจารณาหัวข้อ
และเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.เลิศลักษณ์	กลิ่นหอม	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.ศิริรัตน์	เพชรแสงศรี	ประธานกรรมการ
ผศ.ดร.เลิศลักษณ์	กลิ่นหอม	กรรมการ
ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	กรรมการ
ผศ.ดร.อำนาจ	ตั้งเจริญชัย	กรรมการ
ผศ.ดร.อรสา	โกศลนันท์กุล	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2549

(รองศาสตราจารย์ รวีวรรณ ชินะตระกูล)

คณบดี

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

.....

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหามบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นายสุเทพ ทิสมบุญ รหัสนประจำตัว 48063201 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพการปฏิบัติงาน ของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1 (Condition of Teachers' Performance According to Vocational Education Qualification in Vocational Education Institute Eastern Region 1)” โดยมี ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ คร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2549

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้น ภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. 2550

(รศ.ดร.อิทธิพล แจ่มจัต)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0524.04/ 0330

คณะกรรมการอุดมศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๑ มกราคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นางสาวลลิต คำโทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายสุเทพ ทิสมบุญ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1” โดยมี ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของนายสุเทพ ทิสมบุญ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 0330

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๑ มกราคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นายณรงค์ ภูมิทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายสุเทพ ทิสมบูรณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ
ทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1” โดยมี ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหา
ถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ
นายสุเทพ ทิสมบูรณ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 0330

คณะกรรมการอำนวยการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๑ มกราคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.คมสร วงษ์รักษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายสุเทพ ทิสมบูรณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ
ทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1” โดยมี ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอำนวยการ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามตามที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหา
ถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ
นายสุเทพ ทิสมบูรณ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 0330

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๑ มกราคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.อรสา โกศลานันท์กุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายสุเทพ ทิสมบูรณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ
ทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1” โดยมี ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามครั้งที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหา
ถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ
นายสุเทพ ทิสมบูรณ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 0330

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๑ มกราคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน น.ต.ดร.พงศ์เทพ จิระโร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายสุเทพ ทิสมบุญณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1” โดยมี ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายสุเทพ ทิสมบุญณ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามประกอบการวิจัยเอกสารอ้างอิง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
สภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1

.....

คำชี้แจง รายละเอียดในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู 12 มาตรฐาน

3. แบบสอบถามฉบับนี้ เพื่อใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการทำวิจัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลของท่านในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะถูกเก็บเป็นความลับและใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านจะกรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ และตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

สุเทพ ทิสมบุญ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรีและต่ำกว่า

สูงกว่าปริญญาตรี

2. ประสบการณ์ในการสอน

ต่ำกว่า 11 ปี

11-20 ปี

มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

3. ประเภทวิทยาลัย

วิทยาลัยเทคนิค

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

วิทยาลัยสารพัดช่าง

วิทยาลัยการอาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 1

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับ ความคิดเห็นของท่าน ในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ					
1. แสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ ด้วยตนเอง โดยศึกษาจากเอกสาร ตำราและสื่อต่าง ๆ การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาชีพครู					
2. เข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรสมาคม ชมรม ที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูนอกเหนือจากที่ทางราชการจัดขึ้น					
3. เป็นผู้ดำเนินการหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพครู เช่น สมาคมหรือชมรมครู					
4. เป็นคณะทำงานขององค์กรสมาคมชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูนอกเหนือจากที่ทางราชการจัดตั้ง					
5. เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ					
ด้านที่ 2 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน					
1. จัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง					
2. จัดกิจกรรมสร้างคุณธรรมให้กับผู้เรียนและฝึกให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติ					
3. จัดกิจกรรม โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน โดยตรงและสอดคล้องกับหลักสูตร					
4. จัดกิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ					
5. จัดกิจกรรมในหน้าที่ครูให้ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถผู้เรียน					

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านที่ 3 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ					
1. ตรวจสอบข้อบกพร่องและความสามารถผู้เรียน โดยใช้ วัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชา					
2. ประเมินจุดเด่น จุดด้อย ของผู้เรียนรายบุคคล					
3. ปรับวิธีการสอนให้ตรงตามความสามารถของผู้เรียน					
4. สอนซ่อมเสริมข้อบกพร่องของผู้เรียนรายบุคคล					
5. ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ และความถนัด โดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้แบบหลากหลาย					
ด้านที่ 4 พัฒนาแผนการสอนแบบเสริมสมรรถนะเน้นให้เกิดผลจริง					
1. ใช้แผนการสอนที่มีเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนรู้ เป็นไปตามหลักสูตรทั้งหมด ครบถ้วน					
2. ใช้แผนการสอนปรับปรุงโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมี กิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริง					
3. ปรับปรุงแผนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน และข้อจำกัดของสถานศึกษา					
4. พัฒนาแผนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและค้นหาคำตอบ ด้วยตนเอง					
ด้านที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ					
1. เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหา จุดประสงค์ การเรียนรู้และความสนใจของผู้เรียน					
2. ใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม					
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิต ใช้ และการ บำรุงรักษา สื่อการเรียนการสอน					
4. ประเมินผลการใช้สื่อและปรับปรุงให้เหมาะสม					
5. เผยแพร่ผลการใช้สื่อที่ใช้ได้ผลให้กับสังคม					

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ ที่เกิดแก่ผู้เรียน					
1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการบรรยายและปฏิบัติ รวมถึงการใช้สื่อในการสอน					
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูกระตุ้นให้ผู้เรียน ต้องการค้นหาความรู้ด้วยตนเอง					
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสร้างนิสัยในการ ปฏิบัติ จนเป็นบุคลิกภาพถาวรของผู้เรียน					
4. ให้ผู้เรียนค้นหาว่าหาความรู้ โดยจัดกิจกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย					
ด้านที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ					
1. รายงานผลสภาพปัญหาความต้องการ เป้าหมายในการพัฒนา ผู้เรียนเป็นภาพรวม					
2. รายงานผลการพัฒนา ปัญหา เทคนิควิธีการ หรือนวัตกรรม ผลที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะ เป็นภาพรวมของผู้เรียนทั้งหมด					
3. รายงานผลการพัฒนา ปัญหา เทคนิควิธีการ หรือนวัตกรรม ผลที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะ เป็นภาพรวมของผู้เรียนแยก รายกลุ่ม					
4. รายงานผลการพัฒนา ปัญหา เทคนิควิธีการ หรือนวัตกรรม ผลที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะของผู้เรียนแยกรายบุคคล					
ด้านที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
1. แต่งกายสุภาพเหมาะสม ตรงต่อเวลาและทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ดี					
2. มีความประพฤติเรียบร้อย ในด้านวาจา และการแสดงกิริยา ในทุกสถานการณ์เป็นปกตินิสัย					
3. มีวิธีการสอดแทรกการปฏิบัติตนและจริยธรรมที่เหมาะสมไว้ใน กระบวนการจัดการเรียนการสอน					
4. ให้คำแนะนำ การแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนในการปฏิบัติตน					
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอ ใจที่มีต่อครูภายในสถานศึกษา					

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านที่ 9 ร่วมมือกับบุคคลากรในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์					
1. ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วนสมบูรณ์					
2. เข้าร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามความรู้ความสามารถและความถนัดของตนเอง					
3. ปฏิบัติงานอย่างตั้งใจเพื่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กร					
4. ยินดีปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองตามข้อบกพร่อง					
5. ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและกลุ่มนำมาปรับปรุงพัฒนาในงานที่ได้รับมอบหมายต่อไป					
ด้านที่ 10 ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกอย่างสร้างสรรค์					
1. อาสาปฏิบัติงานทางการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนด้วยความเต็มใจ					
2. มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนทางด้านการศึกษาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
3. ปฏิบัติงานทางด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนด้วยความเต็มใจ					
4. เป็นผู้นำในการพัฒนางานของชุมชน ทำให้งานมีประสิทธิภาพ					
5. เป็นผู้นำในการวางแผนพัฒนาชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและประเมินผลการปฏิบัติงาน					
ด้านที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา					
1. แสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ที่เป็นปัจจุบัน เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
2. วิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้ให้สอดคล้องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
3. ให้บริการข้อมูลข่าวสาร อย่างถูกต้อง และรวดเร็วได้					
4. นำข้อมูลข่าวสารไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้					
ด้านที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์					
1. มีวิธีการและแนวทางในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้					
2. สามารถนำองค์ความรู้ตามสถานการณ์ปัจจุบันเข้ามาช่วยในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้					
3. สร้างกิจกรรมให้กับผู้เรียนเพื่อขจัดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในภายหน้า					
4. ผู้เรียนรู้จักผลกระทบจากการกระทำของตนเองใน ด้านต่างๆ ได้					

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายสุเทพ ทิสมบูรณ์
วัน เดือน ปี เกิด	11 กุมภาพันธ์ 2516
สถานที่เกิด	จังหวัดฉะเชิงเทรา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	130/24 ถนนชุมพล ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000
สถานที่ทำงาน	บริษัททีทีแอนด์ทีจำกัด (มหาชน)
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่ประสานงาน
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2541 สำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตรบัณฑิต เทคโนโลยีอุตสาหกรรม (เทคโนโลยีไฟฟ้าอุตสาหกรรม) สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา